

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС  
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ  
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

РАЪНО КАСИМОВА  
АКМАЛ ЗИЁДУЛЛАЕВ

ЭТНОГРАФИЗМЛАРНИНГ ЎЗБЕКЧА-ИНГЛИЗЧА  
ИЗОҲЛИ ЛУҒАТИ  
UZBEK-ENGLISH EXPLANATORY DICTIONARY OF  
ETHNOGRAPHISMS

Toshkent  
“Muharrir nashriyoti”  
2018

**УЎК 39(038)**

**КБК 63.5я2**

**К 27**

Касимова, Раъно

Этнографизмларнинг ўзбекча-инглизча изоҳли луғати [Матн]  
= Uzbek-english explanatory dictionary of ethnographisms /  
Р. Касимова, А. Зиёдуллаев. - Тошкент: Muharrir, 2018. - 100 б.

**УЎК 39(038)**

**КБК 63.5я2**

Мазкур этнографизмларнинг ўзбекча-инглизча изоҳли луғати тилшунос, фольклоршунос ва адабиётшунослар, филолог талаба ва магистрлар, тадқиқотчилар ҳамда инглиз ва ўзбек тили, шунингдек, халқ оғзаки ижодини қиёсий чоғиштира аспектда ўрганишга қизиқувчи кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган.

Масъул муҳаррир:

**Д.С.Ўраева,**

филология фанлари доктори, профессор

Такризчилар:

**С.А.Назарова,**

филология фанлари номзоди, доцент

**З.И.Расулов,**

филология фанлари номзоди

Луғат БухДУ ўқув-методик кенгашида муҳокама қилиниб,  
нашрга тавсия этилган (4-сонли баённома, 10 февраль, 2018 йил).

**ISBN 978-9943-5415-3-5**

© “Muharrir”

нашриёти, 2018

## Сўз боши

Ушбу луғатда ўзбек халқ маросим фольклорига алоқадор 500 дан ортиқ этнографизмларнинг ўзбекча - инглизча изоҳи келтирилган.

Таржимашунослик соҳасига кенг эътибор қаратилаётган ҳозирги даврда ўзбек тилида яратилган асарларни бевосита инглиз тилига ўгириш муҳим аҳамият касб этади. Айниқса, фольклор асарларини инглиз тилига ўгириш ўзига яраша қийинчиликлар туғдиради. Айнан ана шу жиҳатдан олиб қаралганда, мазкур изоҳли луғат моҳияти яққол намоён бўлади, чунки унда ўзбек қиёсий таржимашунослиги ва фольклоршунослигида биринчи марта ўзбек маросим фольклори намуналарининг инглизча таржималари мисолида халқимизнинг ўзига хос турмуш тарзи, мавсумий, оилавий-маиший маросимлари, расм-русумлари, анъанавий қарашлари ва эътиқодий ишончлари, уларга дахлдор поэтик айтимларда кўп учрайдиган “этнографик лексика” ёки “этнографизмлар”нинг инглиз тилидаги таржимаси билан бирга изоҳлари берилган.

Этнографизмларнинг ўзбекча-инглизча луғати тилшунос, фольклоршунос ва адабиётшунослар, филолог талаба ва магистрлар, тадқиқотчилар ҳамда инглиз ва ўзбек тили, шунингдек, халқ оғзаки ижодини қиёсий чоғиштира аспектда ўрганишга қизиқувчи кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган.

## А

|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>АБР</b> Тўқимачилик, меъморлик, кулолликда учрайдиган булутсимон амалий безак тури.                                                                       | <b>ABR</b> Cloudlike art pattern which is used in textile, architecture, pottery.                                                                                    |
| <b>АБУ АЛИ ИБН СИНО</b> антропоним. Шарқда Абу Али ибн Сино, Европада эса Авиценна номи билан машхур файласуф, табиб.                                        | <b>AVICENNA</b> anthroponomy. Known as Abu Ali ibn Sino in the East and Avicenna in Europe is a great philosopher and healer.                                        |
| <b>АВЛИЁ</b> Араб тилига мансуб вали сўзининг кўплик шакли. Валилар, эътиқодли, диндор кишилар; азиз, муқаддас, Аллоҳга яқин кишилар; руҳонийлар.            | <b>AVLIYO</b> Saint. The term, in Arabic, is the plural form of “wali”. The plural form, however, is commonly used as singular.                                      |
| <b>АВЛИЁ ОТА</b> Муқаддас ота, қадимий зиёратгоҳ.                                                                                                            | <b>AVLIYO OTA</b> Holy Father, an ancient place of pilgrimage.                                                                                                       |
| <b>АДРАС</b> Абр иплар билан гул солинган нимшойи газмол.                                                                                                    | <b>ADRAS</b> Half-silk fabric with abr patterns.                                                                                                                     |
| <b>АЗА</b> араб тилига мансуб, сабр-тоқат тилаш; таъзия билдириш маъноларини англатади. Аёлларнинг маййит чиққан уйда йиғи билан ўтказадиган мотам маросими. | <b>AZA</b> Taken from Arabic language and means lament; to express sadness and condolence. Lament tradition held by women with “yighi” in the house of the deceased. |
| <b>АЗОН</b> 1. Қулоғига азон айтмоқ. Янги туғилган чақалоқнинг қулоғига тегишли дуоларни ўқимоқ.<br>2. Намоз ўқишга чақириқ.                                 | <b>AZON</b> 1. To say special “duo” into the ears of the newly born child.<br>2. Call to prayer.                                                                     |
| <b>АЙВОН</b> Уч томони берк, олди очик хона (одатда аркасимон).                                                                                              | <b>AIVAN</b> A vaulted hall or space, walled on three sides, with one end entirely open, usually in arched                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                | form.                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>АЙИҚБОЗ</b> Айиқларни қўлга ўргатиб, майдонларда намоиш ўтказадиган киши.                                                                                                                                                                   | <b>AYIQBOZ</b> Bear tamer who organizes open air performances with tamed bears.                                                                                                                                                                                      |
| <b>АЙРОН</b> Қатик ёки сузмага сув қўшиб тайёрланган ичимлик. Таъбга кўра қуритилган мевалардан тайёрланган қайнатмалар қўшиш мумкин.                                                                                                          | <b>AIRAN</b> Sour milk mixed with water, and various decoctions made of dried fruit can be added to taste.                                                                                                                                                           |
| <b>АЙТИМ</b> Хонанда иштирокида ижро этиладиган турли шакл ва ҳажмдаги ўзбек мусиқа фольклори жанрлари (қўшиқ, лапар ва б.).                                                                                                                   | <b>AITYSH (ceremonial aytim)</b> The art of improvised epic, often accompanied by the traditional musical instruments.                                                                                                                                               |
| <b>АЛАМДОР</b> араб, форс-тожик тилига мансуб сўз, байроққа эга бўлган байроқдор шахс. Байроқ, туғ кўтарувчи; байроқдор.                                                                                                                       | <b>ALAMDOR</b> a word which belongs to Arabic, Persian and Tadjik languages; a person who is responsible for the flag, the flag-bearer.                                                                                                                              |
| <b>АЛЛА</b> 1. Алла қўшиғи;<br>2. Алла қўшиғи болани ухлатиш жараёнида яккахонлик услубида айтиладиган оғзаки шакллардан бири ҳисобланади. Ўзбек, уйғур ва тожик халқлари орасида машҳур алла қўшиғи бола тарбиясида муҳим аҳамият касб этади. | <b>ALLA</b> 1. A cradle song; lullaby;<br>2. Alla is an oral form of ICT (Intangible Cultural Heritage) sung by one person, usually a mother who is putting her baby to sleep. Alla, popular among Uzbek, Uyghur, and Tajik people, is important in raising a child. |
| <b>АЛЛА ЙЎҚЛОВ</b> Онасининг бўйидалигида тасодифан отаси ўлиб қолган ёки туғилибоқ онасидан айрилган етим гўдаклар учун, одатда, уларнинг                                                                                                     | <b>ALLA YOKLAV</b> is performed for the children who lost their father; or mother during the birth; or were left orphans. These songs are improvised to refresh the souls of                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| марҳум отаси ёки онаси руҳини тинчлаштириш, армонини ушалтириш, шу орқали чақалоқни марҳумлар руҳидан ҳимоялаш мақсадида алла-йўқловлар ижро этилган. Кўпроқ бундай Алла-йўқловлар чақалоғи билан ёлғиз, ҳимоясиз қолган ёш бева аёл-она томонидан йиғи ва нолиш қилиб куйланади. | the dead father or mother and defend the baby from the ghost of the deceased parents. These kinds of yoklav are performed in a mournful way by widows who have become unprotected and alone when very young, with a child. |
| <b>АМИР</b> Бухорода ва баъзи мусулмон мамлакатларида хон унвонига эгалик қилувчи киши.                                                                                                                                                                                           | <b>AMIR (=EMIR)</b> A title of a ruler in Bukhara and in some Muslim countries.                                                                                                                                            |
| <b>АНБАР</b> Эркаклар тобутининг тўрт бурчига тик қоқилган таёқларга ўралган газлама, сурп; шунингдек, аёллар тобутининг тепасига ишком тарзида эгиб ўрнатилган тол ёғочлари устига ёпилган малла бўз.                                                                            | <b>ANBAR</b> Cloth or calico covering a funeral bier; as well as yellow coarse calico covering the trellis like funeral bier of women.                                                                                     |
| <b>АЛАЧА</b> Қўлда тўқилган йўл-йўл ип ёки жун мато.                                                                                                                                                                                                                              | <b>ALOCHA</b> Cotton or wool (usually handmade) fabric which has striped painted threads.                                                                                                                                  |
| <b>АЛП</b> Ўзбек халқ достонларида ғайритабиий куч-қуввати, мардлиги, жасорати ва ш.к. билан ажралиб турадиган қаҳрамон сифати.                                                                                                                                                   | <b>ALP</b> Heroic figure in uzbek folk dastans who is distinguished with his supernatural power, courage and bravery.                                                                                                      |
| <b>АМАЛДОР</b> амал эгаси; Қатъий маънода мансаб-амал эгаси, лавозимли шахс эгасилигини билдиради.                                                                                                                                                                                | <b>AMALDOR</b> In the strictest sense, means standard bearer. In Central Asia such officers had additional responsibilities above and beyond what the official title implies.                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>АМБАР ОНА</b> Ўзбек мифологиясида аёллар ҳомийси саналган. Сунний мусулмонларда Амбар онага эътиқод кузатилмайди.                                                                                                                                                                                                                                             | <b>AMBAR ONA</b> (Mother Ambra). Considered as the patron of women. Holy woman in Uzbek mythology who is seldom met with in Sunnitic Islamism.                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>АРАБАК</b> Қулоқ ва бурунга тақиладиган тақинчок; сирға.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>ARABAK</b> Ear-rings and nose-rings.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>АРГУШТЕК</b> Ёғочдан ўйиб ишланган ва рангланган буюм.                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>ARGUSHEK</b> A piece of wood carved and dyed mysteriously.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>АРПАБОДИЁН</b> Уруғи, мевасида асосан, эфир мойи, шунингдек, оксил ва бошқа моддалар бўлган, зирадошлар оиласига мансуб бир йиллик ўсимлик.                                                                                                                                                                                                                   | <b>ANISE</b> Volatile oil-bearing plant containing protein and other elements. Annual plant of cumin family.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>АРҚОН СОЛМОҚ</b> Янги келаётган келинчак йўлини арқон билан тўсмоқ (келин олиб кетаётганлардан пул, рўмол ва ш.к. лар олиш мақсадида).                                                                                                                                                                                                                        | <b>ARQON SOLMOQ</b> To block the way of the bride with the rope (in order to take money, scarf and etc. from those who are taking the bride to the groom's house).                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>АСКИЯ</b> дунё халқлари орасида фақатгина ўзбекларга хос бўлган миллий санъатдир. Ҳажвнинг бадиҳагўйлик асосида, кўпчилик иштирокида ва мусобақа кўринишида жонли ташкил этилиши бошқа халқларда учрамайди. Аския жуда катта ҳаётий билим, кўникма ва ижодкорликни, фаросот, ақл-идрок, зийраклик билан фаҳмлаш, саволларга ўринли, муносиб жавоб бериш талаб | <b>ASKIYA</b> (witty joking) a national art peculiar to Uzbek people. Askiya cannot be found in cultural traditions of other people, in terms of humorous wit with the participation of many people in the form of live contest. Askiya is made up of plays on words and puns, both of which require life knowledge, skill, creativity, wisdom, and a high level of intelligence. Askiya masters who compete before large audiences |

|                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| қиладиган сўз ўйини, зехн синови. Катта давраларда тортиша оладиган аскиячилар замондошларининг ҳаёти, иши ва кундалик турмуш тарзида учрайдиган ҳодисалар, камчилик ва нуқсонларни самимий, очик кўнгиллик билан, дўстона ўткир кулги ва ҳажв остига оладилар. | openly and good-heartedly make sharp and witty jokes about the events and shortcomings of daily lives of their contemporaries.                                                                                     |
| <b>АТАЛА</b> Қиздирилган ёққа ун чалиб, сув қўшиб пишириладиган суюқ овқат.                                                                                                                                                                                     | <b>ATALA</b> A porridge-like food made from flour and fat.                                                                                                                                                         |
| <b>АТЛАС</b> Текис, силлиқ; ипакдан тўкилган майин мато. Хон атлас бир томони ялтироқ, гулдор, турли рангли маҳаллий ипак газлама.                                                                                                                              | <b>ATLAS</b> Silk material. Khan Atlas is multi-colored. Khon atlas is shiny silky cloth which is covered with flowery designs.                                                                                    |
| <b>АФШОНА</b> Машҳур файласуф, табиб Абу Али ибн Сино туғилган қишлоқ. Афшона Бухоро вилояти (ҳозирги Лағлақа қишлоғи) да жойлашган.                                                                                                                            | <b>AFSHONA</b> geographic denomination. The village where Avicena was born. This place is situated in Bukhara region (contemporary Lag`laqa village).                                                              |
| <b>АЪЛАМ</b> энг билағон, энг доно;<br>1. Шариат қонунлари билимдони.<br>2.Шариат қонун-қоидалари юзасидан берилган фатвони тасдиқ ёки рад этувчи диний арбоб; бош муфти.                                                                                       | <b>A’LAM</b> intelligence and wisdom;<br>1. “A’lam” was used to describe the knowledgeable person of the shariat in old times.<br>2. Religious person who can approve or reject given sermon “fatvo”; chief mufti. |
| <b>АҚИҚА</b> Оилада “янги меҳмон”, яъни чақалоқ дунёга келганлиги муносабати билан унинг туғилганига 7 ёки 14 ёхуд 21 кун                                                                                                                                       | <b>AQIQA</b> Feast given on the occasion of a newborn baby. The ceremony is usually held on the seventh or fourteenth, or twenty                                                                                   |

|                                         |             |
|-----------------------------------------|-------------|
| бўлганда ўтказиладиган зиёфат, маросим. | first days. |
|-----------------------------------------|-------------|

**Б**

|                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>БАДИК</b> Беморни сўз ёки ашула айтиш йўли билан даволаш усули; дуохонлик, авраш.                                                                                                               | <b>BADIK</b> A communal verse-telling event called badik is performed by women in a single person performance on the occasion of healing children.                                   |
| <b>БАДИҲА</b> ички ҳис-сезги; топқирлик, ҳозиржавоблик. Бирор воқеа, ҳодиса муносабати билан тўсатдан, бирданига ижод қилинган, айтилган шеър ёки шеърый парча, мусиқа асари ёхуд кўшиқ; экспромт. | <b>BADIHA</b> inner sense; quick-wittedness. Improvisation; something as a poem or poetic extract, a musical composition or song composed on the spur of the moment on any occasion. |
| <b>БАЛОГАРДОН</b> қайтарувчи, даф қилувчи. Бало-офатлардан муҳофаза қилувчи; уларни даф қилувчи; қутқарувчи, халоскор. Баҳоуддин Нақшбанднинг иккинчи номи Баҳоуддин Балогардон                    | <b>BALOGARDON</b> A person who helps others to avoid misfortune. The second name of Bahouddin Nakshband which means to get rid of sorrows.                                           |
| <b>БАЛҲ(И)</b> Оқ рангли рўмолнинг бир хили.                                                                                                                                                       | <b>BALKHI</b> Type of a fine white scarf.                                                                                                                                            |
| <b>БАНОРАС</b> Беқасамдан ранг турлари билан фарқланиб, ундан аёлларнинг устки кийими бўлмиш паранжи тикилган.                                                                                     | <b>BANORAS</b> Material of bekasam type differs with color shades. It was used for making of yashmaks, special upper clothes for women.                                              |
| <b>БАРАКА</b> дуо; розилик, ижозат; Аллоҳнинг марҳамати. Бирор нарсанинг (асосан, нозу неъматлар, экин ҳосили) кутилган                                                                            | <b>BARAKA</b> Blessing power. Abundance of harvest (especially, fruits and bounties, crop) much more than expected.                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| даражадан мўллиги, сероблиги.                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>БАРРАКАБОБ</b> Ёш қўзичоқ “барра” гўштидан тайёрланган таом халқ ўртасида “барракабоб” деб юритилади. Қўзичоқ гўшти, пиёз ва картошка қўзичоқ ёғида пиширилади. Дастурхонга кашнич билан тортилиши мумкин.</p>                      | <p><b>BARRAKABOB</b> a dish prepared from the meat of the lamb is called “barrakabob” among the Uzbeks. Lamb, potatoes and onions cooked in the fat of the lamb. May be served with cilantro.</p>                                                                              |
| <p><b>БАХМАЛ</b> Орқаси ип, юзи текис ва қалин ипак туклар билан қопланган мато; духоба, бархит.</p>                                                                                                                                      | <p><b>VELVET</b> A cloth usually woven from silk or cotton with a thick soft furry.</p>                                                                                                                                                                                        |
| <p><b>БАХШИ</b> Санскрит тилидан олинган бхикшу будда руҳонийси, донишманди; дуохон; дарвеш;</p> <p>1.Халқ қўшиқлари ва дostonларини ёддан куйловчи шоир, оқин.</p> <p>2.Ирим-сиримлар қилиб, дуолар ўқиб, дам солиб даволовчи табиб.</p> | <p><b>BAKHSHI</b> Taken from sanscrit language <i>bhikshu</i> which means a religious and wise person of Bhudda; dervish;</p> <p>1. Singer or reciter of epic poems and doston.</p> <p>2. One who recites verses from Koran to drive away evil spirits and cure illnesses.</p> |
| <p><b>БАҲОДИР</b> Ҳеч нарсадан ҳайиқмайдиган, довюрак, ботир. Ботир, алп сўзлари тарихий паҳлавонларнинг бақувватлигини билдириш учун уларнинг номига қўшиб айтилган Қамбар ботир, Қора ботир, Алп эр Тўнга.</p>                          | <p><b>BAHADUR</b> A variant of batyr; the term batyr, or alp is appended to the name of historical individual thus honored - Kambar Batyr, Qora Batyr, Alp Er Tunga.</p>                                                                                                       |
| <p><b>БАҲОУДДИН</b> 15 асрда яшаган машҳур тасаввуфшунос. Бухоро</p>                                                                                                                                                                      | <p><b>BAHOUDDIN</b> A famous religious leader lived in the 15<sup>th</sup> century.</p>                                                                                                                                                                                        |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| шаҳар ташқарисида унинг шарафига атаб зиёратгоҳ бунёд этилган.                                                                                                                                                                                                                                                                 | There is a village and mosque on the outskirts of Bukhara in honor of him.                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>БЕДАНА</b> Овқат тайёрлаш ёки шунчаки қизиқиш учун ов қилинадиган кичик жигарранг, сайроқи қуш ёхуд шу парранда гўшти.                                                                                                                                                                                                      | <b>QUAIL</b> A small brown bird which is shot for sport or food, or the meat of this bird.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>БЕДАНАБОЗ</b> Бедана асрашни ва уриштиришни яхши кўрадиган шахс, бедана ўйновчи.                                                                                                                                                                                                                                            | <b>BEDANABOZ</b> A person who is fond of training quails, playing with quails.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>БЕГЗОДИ</b> Ёзги қовун тури                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>BEGZODI</b> A sort of summer melons                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>БЕК</b> Туркий халқларнинг баъзиларида хонликлар даврида давлат арбобларига, шаҳар ёки вилоят ҳокимларига, уларнинг болаларига берилган фахрий унвон ҳамда шундай унвонга сазовор бўлган шахс; баъзан эркак кишининг жамиятдаги мавқини билдириш учун унинг исмига қўшиб айтилади (Қодир-бек), жаноб сўзи билан эквивалент. | <b>BEK also BEG</b> The title used to refer to the tribal leader in Turkic society; the title used in the medieval era to refer to the tribal and local administration leader in the khan's (king's) service; sometimes used with the name of a male person to highlight his honorary position in society (Kadyr-bek), equivalent to “master” or “sir.” |
| <b>БЕКИНМАЧОҚ</b> Болаларнинг севимли ўйини. Бунда бир бола яширинган болаларни қидириб топиши керак.                                                                                                                                                                                                                          | <b>HIDE-AND-SEEK</b> A children's game in which a group of children hide in secret places and then one child has to go to look for them and find.                                                                                                                                                                                                       |
| <b>БЕЛБОҒ</b> Белга боғланадиган, тўрт бурчак рўмол шаклидаги гулли ёки гулсиз, четлари                                                                                                                                                                                                                                        | <b>BELBOGH</b> A sash, in the shape of a scarf with or without patterns around, which men and boys wear                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| тикилган мато парчаси; қийиқ, қийиқча.                                                                                                                                                                                                                                                      | around their waists.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>БЕШ БАРМОҚ</b> Қозоқ халқининг миллий таоми. Тўртбурчак шаклида кесилган, гўшт, думбаёғ солиб пишириладиган хамир; шилпилдоқ.                                                                                                                                                            | <b>BESH-BARMAK</b> A national dish of kazak people. Dough cut in the rectangular shape, cooked with meat, fatty tail.                                                                                                                                                                                            |
| <b>БЕШЕК</b> Қишки қовун тури                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>BESHEK</b> Kind of winter melon                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>БЕШИК</b> Чақалоқни белаб ва тебратиб ухлатиш учун тол ёки тут ёғочидан ясалган йўрға оёқли махсус мослама; тебратма беланчак.                                                                                                                                                           | <b>BESHIK also CRADLE</b> A small bed for a baby that you can move gently from side to side; beshik is usually made of the wood of willow or mulberry trees.                                                                                                                                                     |
| <b>БЕШИККЕРТТИ</b> Болаларни бешик далигидаёқ унаштириб қўйиш одати. Одатда, бешиккертти маросими ўғил ва қиз бола чақалоқларнинг 40 кунлигигача бўлган давр ичида ўтказилган.                                                                                                              | <b>BESHIKKERTTI</b> Betrothal of infants when still in the cradle. As usual, beshikkerti was held when boys and girls were forty-days old.                                                                                                                                                                       |
| <b>БЕШИК ТҶЙИ</b> Болани (асосан тўнғич фарзандни) бешикка солиш муносабати билан ўтказиладиган тантанали маросим. Маросим катта-кичик даврада ўтказиш оиланинг моддий ҳолатига кўра фарқ қилади. Дастурхон тузатилиб, турли ширинликлар, мевалар, тандирда пиширилган нон, фатир қўйилади. | <b>BESHIK TO`YI</b> The cradle celebration is one of the most famous customs in Uzbekistan, after a child is born. The size of the celebration varies according to the means of the family. The table is laid with a dasturkhan, on which they place sweets, fruit, and flat bread, which is cooked in a tandir. |
| <b>БЕҚАСАМ</b> Йўл-йўл газмол                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>BEKASAM</b> Striped fabric, widely                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| бўлиб, ундан эркак, аёл ва болалар учун кундалик кийилдиган тўнлар, кўрпа-кўрпачалар тикишда фойдаланилган.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | used for making of men's, women's and children's robes, quilted blankets and so on.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>БЕҲИШТИ</b> Узумнинг сарғиш-яшил бир нави.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>BEHISHTI</b> Grapes of yellowish and greenish colour.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>БИБИ МУШКУЛ КУШОД</b> Муаммоси ечим топишини истаган аёллар томонидан ўтказилган махсус маросим. Кишининг мушкулини осон қилиш, ишини юргизиш мақсадида қилинадиган дуо ва ирим - сиримлар ва уни ўтказиш йиғини.                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>BIBI MUSHKUL KUSHOD</b> Lady problem solver (Solver of Difficulties) special ceremony which was held by women hoping their problems to be solved. Gathering that is held in order to get rid of the difficulties and problems by saying blessings.                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>БИБИ СЕШАНБА</b> 1.Ип йигирувчи хотинларнинг муқаддас саналган афсонавий ҳомийси (пири) бўлиб, тақводор хотинлар унинг шарафига сешанба кунлари махсус маросим ўтказди. Ислом динида бу маросим мавжуд эмас. Бироқ баъзи аёллар мазкур маросимни ислом дини қонун-қоидаларига мувофиқ маросим деб ҳисоблашади.<br>2.Биби Сешанба ва Мушкулкушод ритуллари бир кунда ёки бошқа-бошқа кунларда мушкул вазиятларда (оиладаги касаллик ёки қизининг бахтини сақлаб қолишга уриниш самарасиз бўлган ҳолатлар ва | <b>BIBI SESHANBA also SOFREHS</b><br>1. Pious women hold special ceremony in honor of legendary master of spinners on Tuesdays. Call on the pari because they were considered to stand outside legitimate Islamic practice. Some women, on the other hand, believed that sofreh Bibi-seshambe is a legitimate religious practice.<br>2.The rites of Bibi Seshanbe ( <i>Lady Tuesday</i> ) and Mushkul Kushod ( <i>Solver of Difficulties</i> ) may be performed together or separately, either in times of difficulty (such as sickness in the family |

|                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>б.қ.) ёхуд муаммо ечимини топганда (фарзанд туғилиши муносабати билан) шукроналик сифатида ўтказилиши мумкин. Биби Сешанба култи аёлларнинг эътиқодига кўра тушкунлик вақтида ёрдамга келиб, уларнинг ҳаётларини яхши томонга ўзгартиради.</p> | <p>or the failure to secure a daughter's marriage) or as thanksgiving after the solution of a problem (such as the successful delivery of a child). The cult of Bibi Seshanbe, who is seen as a protector of women, is related to women's belief that she can come to their aid in their time of distress and change their lives for the better.</p> |
| <p><b>БИБИ ФОТИМА</b> Муҳаммад пайғамбарнинг қизи, Али с.а.нинг аёли Биби Фотима шарафига атаб аёллар томонидан ўтказиладиган маросим.</p>                                                                                                        | <p><b>BIBI FATIMEH</b> also <b>BIBI MURAD</b>, “Lady of Wishes” ritual conducted by women in honour of Bibi Fatimeh (<b>Bibi Murad</b>, ‘<b>Lady of Wishes</b>’) the daughter of Muhammad and wife of Ali.</p>                                                                                                                                       |
| <p><b>БИБИ ХАЛФА</b> отин этнографизми билан дуплет; биби халфа атамаси Самарқанд ва унинг атрофидаги вилоятларда учрайди.</p>                                                                                                                    | <p><b>BEHALFA</b> also <b>BIBI KHALFA</b> (= <b>OTIN</b>). The term behalfa is found in Samarkand and adjoining regions.</p>                                                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>БИЧАК</b> кўкат ёки ошқовок (бухорочасига “кади”) солиб тайёрланадиган ва қозонга озгина ёғ томизиб, қотирма ҳолда пишириб олинадиган хамирли пишириклардан бири бўлиб, бундай пиширик Бухородан ташқарида деярли учрамайди.</p>            | <p><b>BICHAK</b> prepared with greens or pumpkin that is distinctive to Bukhara region. It is usually fried on both sides in a frying pan smeared with a little oil.</p>                                                                                                                                                                             |
| <p><b>БИДЪАТ</b> Диний ақидаларга киритилган ўринсиз ислоҳ, динга хилоф янгилик, динда</p>                                                                                                                                                        | <p><b>BID'A</b> Heretical innovation; belief or practice for which there is no precedent in the time of the</p>                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| кейинчалик пайдо бўлган нарса.                                                                                                                                                                                                                                      | Prophet Muhammad; not conforming to the Prophet's sunnat.                                                                                                                                                          |
| <b>БИЛАГУЗУК</b> Аёллар билакка тақадиган зийнат буюми, тақинчок.                                                                                                                                                                                                   | <b>BRACELET</b> A piece of jewellery that women wear on their wrist.                                                                                                                                               |
| <b>БИСТАР</b> кўрпа-тўшак, кўрпача; келин-куёвга атаб тикиладиган тўшак                                                                                                                                                                                             | <b>BISTAR</b> The marriage bed sewn for the newly wed couples.                                                                                                                                                     |
| <b>БОБО</b> 1. Отанинг ёки онанинг отаси (набирага нисбатан). Оиладаги катта кишиларга ҳурмат билан мурожаат қилиш.<br>2. (фақат кўпл. шаклида) Ўтмишда яшаб ўтган қариндош кишилар, аجدодлар, масалан, Зангибобо, молбоқувчилар, Мусабобо, қўй боқувчилар ҳомийси. | <b>BABA</b> 1.Father, grandfather, or ancestor; polite reference to the respected oldest member of an extended family.<br>2.(plural) Saint, or patron, e.g., Zengibaba, saint of cattle; Musababa, saint of sheep. |
| <b>БОБО ШАЙХИ</b> Кичик, айлана шаклдаги, оқ этли ёзги қовун турларидан бири.                                                                                                                                                                                       | <b>BOBOSHEIKHI</b> Kind of a summer melon which is small, round, and with white flesh.                                                                                                                             |
| <b>БОЗБАНД</b> Билакдан юқорига, бўйин ёки қўлтиққа осиб юриладиган заргарлик буюми, аёллар беаги.                                                                                                                                                                  | <b>BOZBAND</b> Golden jewellery that women wear around their neck, arm or upper part of the wrist.                                                                                                                 |
| <b>БОЙ</b> 1.Мол-дунёси, давлати, бойлиги кўп; бадавлат, давлатманд.<br>2.Ҳурмат юзасидан кишининг исмига қўшиб айтилади (Шарифбой); 18-19 асрларда Марказий Осиёдаги бой ва                                                                                        | <b>BAI</b> 1. Rich person.<br>2.Sometimes used together with a person's name to show respect (i.e., Sharif-bai); the term refers to rich and influential political leaders among Central Asians in pre-            |

|                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| таъсирга эга сиёсий раҳбарларга нисбатан ишлатилган.                                                                                                                                                     | Soviet society.                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>БОЙЧЕЧАК</b> 1. Пиёзгулдошлар (пиёз гуллар оиласи)га мансуб, илк баҳорда очиладиган кўп йиллик ўсимлик.<br>2.Эрта кўклам, бойчечак чиққан пайтда, эшикма-эшик юриб айтила диган махсус халқона кўшиқ. | <b>BOICHECHAK</b> (Snowdrop)<br>1. A perennial plant which produces small white bell-shaped flowers in the early spring.<br>2. A folk song which is performed visiting the houses (from door to door) as soon as “boichechak” appears early in spring. |
| <b>БОЙЎҒЛИ</b> Япалоққушлар туркуми га мансуб, юзи япалоқ, кўзлари катта, ўткир тирноқли, тунда ов қиладиган йиртқич қуш; халқ орасида бойнинг ўғли бойўғлига айланиб қолгани ҳақида ривоят мавжуд.      | <b>BOIO`GHLI</b> The Uzbek word for an owl; a bird with a flat face, large eyes, and strong curved nails, which hunts small mammals at night; there exists a legend how the rich man's son turned into a bird called “Boi O`ghli”.                     |
| <b>БОРИШЛИ–КЕЛИШЛИ</b> Ўзаро яқин муносабат, ўзаро алоқа; борди-келди.                                                                                                                                   | <b>BORISHLI-KELISHLI</b> Close relations, frequent contact, comings and goings (with relatives).                                                                                                                                                       |
| <b>БОСМА</b> Кўпроқ қизил тусдаги гулли бўз.                                                                                                                                                             | <b>BASMA</b> Printed grey-fabric of mostly red color.                                                                                                                                                                                                  |
| <b>БОҚОН</b> Ғов, тўсиқ; <b>боқон солмоқ.</b> Тухфа олиш учун янги келаётган келин йўлига ғов солмоқ, келиннинг йўлини тўсмоқ.                                                                           | <b>BOQON</b> To stop the entourage of a bride on its way to the groom's house and demand payment to let them pass.                                                                                                                                     |
| <b>БУЖҒУН</b> Қайрағочнинг бир тури, қаттиқ танали дарахт.                                                                                                                                               | <b>BUZGUNDJI</b> Kind of ELM a plant with a fruit similar to gall-nuts, only grows in southern Maymene, and in the Badkhiz mountains, north of Herat, and is                                                                                           |

|                                |                       |                                                                                                       |
|--------------------------------|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                |                       | said to produce the finest red colour.                                                                |
| <b>БУХОРО</b>                  | топоним:              | <b>BUKHARA</b> toponym: one of the ancient regions of Uzbekistan.                                     |
| Ўзбекистондаги                 | қадимий               |                                                                                                       |
| шаҳарлардан бири.              |                       |                                                                                                       |
| <b>БУХОРОЙИ ШАРИФ</b>          | Ислом                 | <b>NOBLE BUKHARA</b> Bukhara was a centre of Islamic culture. Thus it got this name as noble Bukhara. |
| маданияти маркази бўлгани учун |                       |                                                                                                       |
| шариф шаҳар деб номланган.     |                       |                                                                                                       |
| <b>БЎЗ</b>                     | Хом                   | <b>GREY-FABRIC</b> Handmade cotton fabric (usually made of raw cotton)                                |
| пишитилган пахта               |                       |                                                                                                       |
| ипидан қўл дастгоҳида тўқилган |                       |                                                                                                       |
| мато.                          |                       |                                                                                                       |
| <b>БЎЙИНТУМОР</b>              | 1.Аёллар              | <b>BO`YINTUMOR</b> A tumor charm worn around the neck by women.                                       |
| бўйнига тақадиган зийнат       |                       |                                                                                                       |
| буюми.                         |                       |                                                                                                       |
| 2.Ичига диний мазмундаги дуо   |                       | 2. An amulet containing a written charm or verse from the Quran.                                      |
| ёзиб солинган тумор.           |                       |                                                                                                       |
| <b>БЎЙРА</b>                   | Бўйра, бордон; қамиш. | <b>BO`YRA</b> (Reed) A type of tall plant like grass that grows in wet places.                        |
| Тозаланган қамиш чўпидан       |                       |                                                                                                       |
| тўқилган тўшама.               |                       | <b>BO`YRA MAT</b> Mat woven from reed.                                                                |
| <b>БЎЛАМИҚ</b>                 | Ун, сув ва            | <b>BULAMUK</b> A dish consisting simply of flour, water and fat.                                      |
| ёғдангина иборат таом.         |                       |                                                                                                       |
| <b>БЎҒИРСОҚ</b>                | Сут, тухум, ёғ        | <b>BUI</b> also <b>IYIS</b> (bread baked in fat)                                                      |
| солинган хамирдан юмалоқлаб,   |                       | A deep fried pastry made with flour, water, butter, salt, yogurt or milk, and yeast.                  |
| ёғда пиширилган овқат.         |                       |                                                                                                       |

В

|                              |                       |                                                                                                                          |
|------------------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ВАЗИР</b>                 | Ўрта асрларда Яқин ва | <b>VEZIER</b> An important government official in some Muslim countries in Middle Ages who was in charge of a particular |
| Ўрта Шарқ давлатларида,      |                       |                                                                                                                          |
| жумладан, Ўрта Осиё          |                       |                                                                                                                          |
| хонликларида ҳукумат идораси |                       |                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                        |                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ёки кенгаши (девони) бошлиғи.                                                                                                                          | department or had an important position in it.                                                                                        |
| <b>ВАЛИЙ</b> Худонинг гўё бўлажак ходиса, воқеаларни олдиндан айтиш, ғойибдан хабар бериш қобилиятига эга бўлган энг севимли, энг азиз бандаси; авлиё. | <b>VALIY</b> Saint, Friend of Allah who is able to predict forthcoming events. The term, in Arabic, is the singular form of “avliyo”. |

## Г

|                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ГАЖАК</b> 1. Юзнинг икки чеккасига ёки пешонага хусн учун тушириб қўйиладиган ярим ҳалқа шаклидаги соч; зулф.<br>2. Олтин, кумуш ва ш. к. дан эгик ҳолда ясаиб, чаккага тақиладиган безак буюми. | <b>GAJAK</b> Curl, lock in the form of ringlet on forehead or two sides of the face.<br>2. A silver or gold ornament resembling a ringlet and worn by women on the temple.            |
| <b>ГАЗ</b> Узунликни ўлчаш бирлиги (0,71 метрга тенг узунлик ўлчови бирлиги); аршин.                                                                                                                | <b>GAZ</b> A unit for measuring length (gaz equals approximately to 0,71 meter); arshin.                                                                                              |
| <b>ГАП</b> Дўст-тенгкур, ҳамкасаба улфатлар орасида навбати билан ҳафта ёки ойда улардан бириникида ўтказиладиган зиёфат; улфатчилик.                                                               | <b>GAP</b> An important occasion for the creation and affirmation of social networks. During the “gap” a group of neighbours, classmates, relatives or colleagues gather over a meal. |
| <b>ГУЗАР</b> Қишлоқ ёки маҳаллаларнинг чорраҳаларида жойлашган, чойхона лари, қассоблик, баққолик каби дўконлари бўлган обод, гавжум жой.                                                           | <b>GUZAR</b> The primary unit of government in Bukhara. “Guzar” is centre of community where usually gather                                                                           |
| <b>ГУЛДУРМОМО</b><br>Момагулдурак. Момақалдирак.                                                                                                                                                    | <b>GULDURMOMO</b> means thunderstorm. This name was                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Ёмғир чақиришга алоқадор маросим қўшиқларида Гулдур момо (момақалдирок) номи тилга олинган. Қурғоқчилик кезларида момақалдирок ёмғир ёғдиришига ишонч билдирилган.</p>                                                                                                                          | <p>frequently mentioned in the songs of ceremonies associated with Rain Calling. There was a belief that Guldurmomo caused rain in the drought period.</p>                                                                                                                                         |
| <p><b>ГУЛИ АРҒУВОН САЙЛИ</b> Олтиариқ туманида жойлашган “Дўсти худо” мозорида ҳар йили баҳорда анъанавий тарзда ўтказиб келинади. Мақбара олдида ўсадиган гул очилган пайтда (бу гул ҳар йили апрель ойининг биринчи ярмида очилади ва уч кундагача очилиб туради) мазкур маросим ўтказилган.</p> | <p><b>GULI ARGHUVON FESTIVITY</b> Annually celebrated in spring in the “Do`sti Khudo” graveyard in Oltiariq district. The holiday is connected with the blossoming of arghuvon flowers early in April, which grow in front of the mausoleum in the graveyard and stay in bloom for three days.</p> |
| <p><b>ГУЛИ СУРХ САЙЛИ</b> “Гули Арғувон” сайилининг бир тури бўлиб, Бухорода нишонланади. “Қизил гул” сайили маҳаллий элементлари билан ажралиб туради.</p>                                                                                                                                        | <p><b>FESTIVITY OF GULI SURKH</b> or <b>QIZIL GUL</b> (Red Flower) Kind of Guli Arghuvon Festivity which is celebrated in Bukhara and distinguishes with local elements.</p>                                                                                                                       |
| <p><b>ГУНАФША САЙЛИ</b> Республика мизнинг турли ҳудудларида ўтказиладиган гул сайлларида бири. Гунафша очилган пайтда эрта баҳорда нишонланади.</p>                                                                                                                                               | <p><b>GUNAFSHA SAYLI</b> (Viola Festivity) A Type of festivities connected with flowers which are celebrated annually throughout the Republic in early spring when viola blossom.</p>                                                                                                              |
| <p><b>ГЎЖА</b> 1.Ўғирда туйиб оқланган жўхоридан тайёрланган суюк овқат.</p>                                                                                                                                                                                                                       | <p><b>GO`JA</b> 1.Corn soup;<br/>2. A kind of porridge made of the sorghum.</p>                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>ГЎРБЕК</b> Оқ этли, яшил тусдаги</p>                                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>GO`RBEK</b> Summer melon of a</p>                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ёзги қовун.                                                                                                                                          | greenish colour, and with a white meat.                                                                                                                                             |
| <b>ГЎРЧЎК</b> Бедага ўхшаш кичкина қизил гулли ўсимлик; барглари қайнатилганда қора ранг беради.                                                     | <b>GO`RCHO`K</b> A plant resembling clover, with small red flowers; when boiled, the leaves give a fine black colour.                                                               |
| <b>ГЎШАНГА</b> Никоҳ тўйининг биринчи кечаси қуёв билан келиннинг бошқалардан холи ўтириши ва тунаши учун уй бурчагига тортилган оқ чодир; чимилдиқ. | <b>CHIMILDIK</b> Curtain in the corner; bed curtain; screening nuptial chamber; a white tent that is set up at the corner of a house for the bride and groom in wedding ceremonies. |

## Д

|                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ДАВРА</b> Марҳумнинг гуноҳларини ювиш учун, жанозадан илгари тўпланиб ўтказиладиган маросим (бунда садақага ажратилган нарса марҳумнинг ёшига мувофиқ қўлдан қўлга ўтказиб айлантирилади). | <b>DAVRA</b> Ceremony held before one's funeral for the forgiveness of sins (where a gift of charity to be given in the deceased's name is passed from one hand to another in a circle). |
| <b>ДАРВЕШ ёки ДАРВИШ</b> Тарки дунё қилган, гўшанишинликка берилган одам.                                                                                                                     | <b>DARVISH</b> An ascetic who wanders the world.                                                                                                                                         |
| <b>ДАРВЕШОНА</b> Кўпинча баҳор фаслида қишлоқларда ва шаҳар маҳаллаларида айни ҳудудлар аҳолисидан тўпланган пул ёки озиқ-овқат ҳисобига ўтказиладиган хайрия маросими.                       | <b>DARVESHONA</b> Charity or donation meal cooked and given to people mostly in villages and mahallas as a result of gathered money and food from the population of this places.         |
| <b>ДАСТУРХОН</b> 1. Ўртага ёзиб, устига овқат қўйиладиган маҳсус                                                                                                                              | <b>DASTURKHAN</b> 1. Cloth spread over a table or upon the floor                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| мат, рўзгор буюми.<br>2. Ўртага ёзилган шундай дастурхон ва унинг устига қўйилган таомлар.                                                                                                             | which serves to put the food during the mealtime<br>2. The tablecloth spread with many delicacies.                                                                                                                 |
| <b>ДАСТУРХОНЧИ</b> Тўй, катта зиёфат ва бошқа маросимларда дастурхон тайёрлаш ва келган-кетганларни кутиш учун белгиланган аёл ёки эркак киши.                                                         | <b>DASTARHANCHI</b> plays key roles both in the transmission of ritual observance and practices and in the day-to-day reproduction of communal life.                                                               |
| <b>ДОИРА</b> Чертиб чалинадиган, доира шаклидаги ёғоч гардишга хом тери қоплаб ясалган мусиқа асбоби; чилдирма, даф. Чалинганда ички қисмидаги металл айланачалар шиқирлаб, доира товушига жўр бўлади. | <b>DOIRA</b> A drum. The skin of an animal stretched on around frame. On the underside of the frame are metal rings, which make a tinny sound, accompanying the sound of the drum as it is beaten with fingertips. |
| <b>ДОЛОН</b> Турар жойларда йўлак.                                                                                                                                                                     | <b>DOLON</b> A passage to a courtyard.                                                                                                                                                                             |
| <b>ДОМЛА</b> Домулла; зиёратгоҳлардаги домлаларга ва дин пешволарига нисбатан қўлланиладиган умумий термин; қаранг: Устоз.                                                                             | <b>DOMLO</b> Shrine guardian; “Teacher”. Used as a general term for shrine guardians and religious authorities serving at shrines; see: <b>Ustoz</b> .                                                             |
| <b>ДОР</b> Тик ўрнатилган иккита ёғоч ва унга боғлаб таранг тортилган арқон ва чиғириқлардан иборат, дорбозлик ўйинлари, машқлари бажариладиган қурилма.                                               | <b>DOR</b> (rope roads in the sky) Two upright posts with a tight rope between them for demonstrating acrobatic movements.                                                                                         |
| <b>ДОРБОЗ</b> Мувозанатни сақлаш учун узун лангарни кўтариб дорга чиқиб ўйновчи, ўйин кўрсатувчи киши.                                                                                                 | <b>DORBOZ</b> Ropewalker goes up on the rope, lifting a long balancing stick. The ropewalker masterfully demonstrates diverse acrobatic                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | movements.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p><b>ДОРБОЗЛИК</b> Авлоддан-авлодга бир неча асрлар давомида ривож ланиб келган. Миллий ўйинлар дастурини намоёиш этувчи гуруҳлар, кўғирчоқбозлар, аския чилар, лапар ва ўланчилар, полвон лар, дорбозлар ва илон ўргатувчилар ўзларининг ранг-баранг ижролари билан иштирок этадиган бундай томошалар ниҳоятда қизиқарли ва кўтаринки руҳда ўтказилади.</p> | <p><b>DORBOZLIK</b> passed down for centuries from generation to the next. These show programmes demonstrate colourful performances of diverse groups, such as puppeteers, askiya jokers, lapar and o`lan singers, weightlifters, ropewalkers, and snake charmers, all of whom are held with high regard and interest.</p> |
| <p><b>ДОРБОЗЧИЛИК</b> Асосий халқ ўйинларидан бири. Дорбозлик санъати Амир Темур даврида ривожланган бўлиб, икки ярим минг йиллик тарихга эга.</p>                                                                                                                                                                                                            | <p><b>ROPEWALKING</b> (Dorbozchilik) One of the core folk games. The art of dorboz has a two-thousand-year history, developing during the period of Amir Temur.</p>                                                                                                                                                        |
| <p><b>ДОРЧЎП</b> Дорбоз дор устида мувозанатни сақлаш учун икки кўлида кўтариб юрадиган узун ёғоч; лангар.</p>                                                                                                                                                                                                                                                | <p><b>DORCHO`P</b> A long balancing stick which is lifted by a ropewalker to go up to the rope.</p>                                                                                                                                                                                                                        |
| <p><b>ДОСТОН</b> Халқ оғзаки ижоди ва ёзма адабиётидаги йирик ҳажмли эпик асар; назмий ёки насрий шаклда ёзилган, тарихий, қаҳрамонлик ёхуд романтик ҳикоя, қисса; поэма.</p>                                                                                                                                                                                 | <p><b>DASTAN</b> Legend, epic. An epic created both in verse and in prose that presents a historic, heroic, or romantic story.</p>                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>ДУЛДУЛ</b> 1.Диний ривоятларга кўра, Муҳаммад пайғамбар минган ва кейинча ҳазрат Алига</p>                                                                                                                                                                                                                                                              | <p><b>DULDUL</b> 1.The nickname of the prophet Muhammad's horse which was later presented to his son-in</p>                                                                                                                                                                                                                |

|                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| тортиқ этган учар отнинг исми ёки лақаби.<br>2. <i>кўчма</i> : Келишган, чиройли, учкур от.                                                                     | law Ali.<br>2. <i>connotative</i> : Handsome, and beautiful horse with high velocity.                                                                                                                                                                              |
| <b>ДУО</b> Худога ёлвориб, унга илтижо қилиб, ўзи ёки бошқалар учун яхши, эзгу тилак тилаш.                                                                     | <b>DUO</b> Free prayer; appeal, invocation addressed to God.                                                                                                                                                                                                       |
| <b>ДУТОР</b> Икки торли, чертиб чалинадиган узун дастали мусиқа асбоби.                                                                                         | <b>DUTAR</b> also <b>DUTOR</b> A two-stringed instrument with long handle.                                                                                                                                                                                         |
| <b>ДУХОБА</b> Орқаси ип, юзи текис ва қалин ипак туклар билан қопланган мато; бахмал, бархит.                                                                   | <b>DUKHOBA</b> (velvet) A cloth usually woven from silk or cotton with a thick soft furry.                                                                                                                                                                         |
| <b>ДЎМБИРА</b> Икки торли, пардасиз, дуторга қараганда калтароқ, чертиб чалинадиган чолғу асбоби.                                                               | <b>DOMBRA</b> A two-stringed instrument shorter than dutor.                                                                                                                                                                                                        |
| <b>ДЎШИ</b> Авра-астарли, кўпинча қавима, пилта урилган, тепа, кизак ва жиякдан таркиб топадиган гулдор ёки гулсиз, тўғарак ёки тўртбурчак шаклдаги бош кийими. | <b>DO`PPI</b> (SKULL CAP) Four-sided or circular formed skullcap with lining, normally, quilted and stiffened. Three main parts of do`ppi are the top, the lower edge with embroidered band and the side face of a do`ppi which is between the lower edge and top. |

Е

|                                                                                         |                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЕТТИ</b> Вафотнинг тўртинчи куни ўтказиладиган маросим, маърака.                     | <b>YETTI</b> means seven. The ceremony held on the forth day of funeral.                                                         |
| <b>ЕТТИ ПИР</b> Бухоро вилояти ҳудудида жойлашган етти авлиё дафн этилган зиёратгоҳлар. | <b>YETTI PIR</b> (Seven Pirs) The places of pilgrimage where seven saints were buried. These places are situated around Bukhara. |

## Ё

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ЁМҒИР ЧАҚИРИШ</b> Баҳорий маросимлардан бири бўлиб, фақат аниқ бир мавсумда баҳор пайтида, аниқ бир сабаб қурғоқчилик юз берган вақтда ўтказилади. Шунинг учун у мавсумий маросимлар сирасига киради.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p><b>YOMGHIR CHAQIRISH</b> The ceremony of Rain Calling is one of the ceremonies of spring and it is so-called because it was marked only in a certain season during the drought period in spring, that's why it is included in the seasonal ceremonies.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>ЁР-ЁР</b> Никоҳ тўйи маросимларида айтиладиган халқ кўшиғи. Қадим замонлардан ўзбек, уйғур ва туркман халқлари орасида кенг тарқалган. Ёр-ёр иккилик ёки тўртлик шаклидаги термалардан иборат бўлиб, ҳар банднинг охири, баъзан ўртасида ёр-ёр, айланаман каби сўзлар кўшиб айтилади. Одатда, доира жўрлигида келинни кузатаётган аёллар томонидан ижро этилади. Ёр-ёрларнинг фавқулодда таъсирчанлиги уларда бир вақтнинг ўзида ҳам мунгли йиғи оҳанги ҳам байрамона шодиёналик кайфиятлари мужассам этилганидир. Ёр-ёрда келининг фазилатлари, орзу-истаклари, эзгу тилак ва қутловлар куйланади.</p> | <p><b>YOR-YOR</b> A folk song performed at wedding celebrations. In ancient times it was widely spread among Uzbek, Tajik, Uyghur, and Turkmen people. Yor-yor consist of two or four lines, at the end or in the middle of each line are the words yor-yor, aylanaman (my beloved one, I am enchanted). Usually yor-yor is accompanied by doira music performed by women. The high effect of yor-yor is that it simultaneously harmonises sadness with a merry melody and tone and the mood of holiday joys. In yor-yor songs, the bride's features, wishes, and cherished dreams, and congratulations to her are praised.</p> |
| <p><b>ЁРМА</b> Оқлаб туйилган бутун дон, оқланган ғалла маҳсулоти-</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p><b>YORMA</b> Corn bruised and boiled in milk.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                       |                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| дан тайёрланган овқат.                                                                                |                                                                                            |
| <b>ЁҒОЧ ОЁҚ</b> Бўйини узун қилиб кўрсатиш учун оёққа боғлаб, рақс тушишга мўлжалланган ёғоч мослама. | <b>YOGHOCH OYOQ</b> Wooden legs which are tied up on the legs to be the highest and dance. |

Ж

|                                                                                                                     |                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЖАДИД</b> Янгилик тарафдори, Марказиё Осиёда XIX аср охири XX аср бошларидаги жадинчилик ҳаракатининг қатнашчиси | <b>JADID</b> A member of reformist movement in Central Asia in the late nineteenth and early twentieth centuries |
| <b>ЖАНДА</b> Эски, йиртиқ, улоқ-куроқ, жулдур кийим. Дарвеш ва қаландарларнинг улоқ-куроқ тўни.                     | <b>JANDA</b> Old, worn out and patched clothes. Patched coat worn by wandering darvishes.                        |
| <b>ЖАНОЗА</b> Дафн олдидан ўлган киши ҳақиқа бағишлаб ўқиладиган намоз.                                             | <b>JANOZA</b> Prayer in the honor of the deceased before the burial.                                             |
| <b>ЖИЗЗА</b> Ўз ёғида қовурилган тўғрамча думба, чарви.                                                             | <b>JIZZA</b> Fat of the tail of the sheep is usually cut and fried. Drained and cooled fat is eaten with bread.  |
| <b>ЖИЗЗАЛИ НОН</b> Оширилган хамирга бир текисда жизза аралаштирилиб, ана шундай хамирдан ёпилган нон.              | <b>JIZZALI NON</b> Flat bread with fat; risen dough is flattened and smeared evenly with fat.                    |
| <b>ЖИЛВОН</b> Дарёнинг қадимий номи.                                                                                | <b>JILVON</b> The ancient name of a river.                                                                       |
| <b>ЖИҒА</b> Бош кийимиға тақиладиган, уқпар ва қимматбаҳо тошлар билан безатилган зийнат буюми.                     | <b>JIGHA</b> A fancy tassel attached to a groom's or circumcised boy's hat during the festivities.               |

|                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЗАКОТ</b> Шариатга мувофиқ, пулдор, бадавлат мусулмоннинг ўзига қаршли мол-мулки ва даромадининг қиркдан бир улуши миқдорида (рўза вақтида) бева-бечораларга, камбағал-қашшокларга берадиган хайр-садақаси. | <b>ZAKOT</b> Due to shariat charity; money, food or clothing given to the poor by wealthy people, especially, during Ramadan. Amount should be equal 1/40 of the whole property and income. |
| <b>ЗАНГИБОБО</b> Молбоқувчилар ҳомийси.                                                                                                                                                                        | <b>ZENGIBABA</b> Saint of cattle herds.                                                                                                                                                     |
| <b>ЗАРАФШОН</b> Ўзбекистонда, Бухоро вилояти яқинида жойлашган дарё.                                                                                                                                           | <b>ZARAFSHON</b> River in Uzbekistan which is located near Bukhara.                                                                                                                         |
| <b>ЗАРЧУВА</b> Илдизидан овқатга сарғиш тус берувчи ва уни хуштаъм қилувчи зиравор тайёрланадиган кўп йиллик субтропик ва тропик ўсимлик.                                                                      | <b>ZARCHUVA</b> Subtropical and tropical perennial herbal plant whose root is used to prepare spice which gives yellowish color and the flavor to the dish in culinary.                     |
| <b>ЗАЪФАРОН</b> Ингичка узун баргли, тўқ сариқ гулли, пиёзсимон илдизли ўсимлик ва унинг гулидан тайёрланадиган, овқатни хуштаъм ва рангдор қиладиган зиравор.                                                 | <b>SAFFRON</b> Long and thin leafy bulbous plant with a dark yellow flower and dark yellow substance obtained from a flower used as a spice to give colour and flavour to food.             |
| <b>ЗЕБИГАРДОН</b> форсча: Бўйинга тақиладиган безак. Олтин ёки кумушдан ясаиб, бўйинга осиладиган зийнат буюми.                                                                                                | <b>ZEBIGARDON</b> (persian) Neck ornament. A type of gold or silver neck ornament.                                                                                                          |
| <b>ЗИЁРАТ</b> Муқаддас қадамжоларга, авлиёларга ташриф буюриш; муқаддас                                                                                                                                        | <b>ZIYORAT</b> Visit or pilgrimage to a shrine; worship.                                                                                                                                    |

|                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| жойларга, мазор ва қабристонларга бориб сиғиниш.                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>ЗИЁРАТГОҲ</b> Зиёратга бориладиган муқаддас жойлар.                                                                                                                                                    | <b>ZIYORATGOH</b> Place of visit or pilgrimage.                                                                                                                                                                                        |
| <b>ЗИКР</b> Тасаввуфда мусулмонларнинг худони ёдга олиш билан боғлиқ маросими ва шу маросимда айтиладиган муסיқий - шеърый туркум.                                                                        | <b>ZIKR</b> Remembrance or recollection of God; remembrance or recollection of divine names or religious formula and musical and poetical composition performed in this ceremony.                                                      |
| <b>ЗИҒИР</b> Поясидан тола, уруғидан мой, ёғ олинадиган бир йиллик ўсимлик. Тариқ сингари битта пояда бир нечта олмага ўхшаш мева(уруғ) ва лолоқизғалдоқ уруғларидан катта бўлмаган сариқ уруғли ўсимлик. | <b>ZIG`IR</b> An annual plant grown to take oil from its seeds and fiber from stalk; similar to millet, which bears on one stalk several fruits, which are like apples, and the yellow seeds in which are not bigger than poppy-seeds. |
| <b>ЗОМЧА</b> Ранги, катта-кичиклиги турлича бўлган ҳандалакларнинг умумий номи. Эртапишар, айлана шаклдаги сарғиш рангли ва юпка пўстлоқли қовун.                                                         | <b>ZAMTCHA</b> A general term for melons of different color and size; summer melon which ripens earliest; it is round, of a yellowish colour, and has a thin skin.                                                                     |

## И

|                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ИДИШ ҚАЙТТИ</b> Қиз унаштиришда куёв томондан юборилган дастурхонга қайтарилган дастурхон ва уни кутиб олиш маросими. | <b>IDISH QAYTTI</b> Dasturkhon which is sent to the groom's house in response to the one sent by them to the bride's family as a part of the engagement process; the ceremony which accompanies the arrival of this food. |
| <b>ИМОМ</b> 1.Намозда жамоатнинг олдида туриб, намозни                                                                   | <b>IMAM</b> 1.Prayer leader who stands in the first row.                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| бошқарувчи, уларни ўзига иқтидо эттирувчи шахс.<br><b>2.</b> Ислон пешволарининг унвони.                                                                                                                                                                                                    | 2.Title given to men learned in Islamic law.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>ИНС-ЖИНС</b> Жин - ажиналар.                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>DJINNS</b> Demons                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>ИП ТИКИШ</b> Келин ва куёвга никоҳ ўқитилаётган вақтда куёвнинг онаси, катта опаси ёки амма-холаси унинг чопонини тикиб ўтиришади. Бу одат янги турмуш курганларнинг дўст бўлиб, севги-муҳаббатга тўла ҳаётларида мақсадларига эришиш, бир-бирлари билан аҳил-иноқ яшашларини билдиради. | <b>IP TIKISH</b> Thread sewing; while the wedlock prayer (nikoh) is being recited, the groom's mother, elder sister, or aunt sews the hem of the groom's robe with a thread. This custom denotes the long cherished goals of young couples living in harmony, friendship, and love with one another that the couple should be united and tied to each other. |
| <b>ИПАК</b> Пилла курти чиқарган жуда ингичка, пишиқ, ялтироқ, товланиб турадиган мулойим толадан йигирилган ип;<br><b>2.</b> Шундай иплардан тўқилган мато.                                                                                                                                | <b>ИПАК (=SILK)</b> A delicate, soft, well-spun, shiny type of a thread produced by silkworms;<br><br><b>2.</b> Cloth made of this kind of thread.                                                                                                                                                                                                           |
| <b>ИРОҚИ</b> Каштадўзликда ип ёки ипакларни кесиштириб, крест шаклида гул тикиш усули ва шу усулда тикилган нарса.                                                                                                                                                                          | <b>IROQI</b> A type of embroidery sewn with thread and silk in which patterns are in the form of cross or the item sewn in this method.                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>ИС</b> оширилган хамирдан кесиб олиниб, ёғда қовурилган овқат                                                                                                                                                                                                                            | <b>IYIS</b> cut from the risen bread and baked in oil                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>ИСБАРАК</b> Кичик сариқ гуллари қуритилиб, янчилганда ажойиб сариқ ранг беради.                                                                                                                                                                                                          | <b>ISBARAK or BARAK</b> , whose small yellow flowers give a fine yellow colour when dried and powdered.                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>ИС ЧИҚАРМОҚ</b> Арвоҳларга                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>IS CHIQARMOQ</b> To cook and                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>атаб ёки инс-жинсларни қайтариш мақсадида махсус иссиқ таом тайёрлаб едирмоқ (қўни-қўшни, маҳалладош, қариндош кишиларга).</p>                                                                                                                                                                                           | <p>give away hot food to neighbours, mahalla people, relatives in order to please the spirits or jinn.</p>                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <p><b>ИСИРИҚ</b> Исирикдошлар оиласига мансуб кўп йиллик ёввойи ўт ўсимлик; таркибида алкалоидлар бўлиб, халқ табобатида шифобахш восита сифатида турли йўллар билан (жумладан, тутатиб) фойдаланиб келинади.</p>                                                                                                           | <p><b>ISIRIQ</b> also <b>SMOKING HERBS</b> Peganum harmala wild perennial alkaloid plant; a sprig of fragrant herb; incense used as a fumigant for driving away illness or evil.</p>                                                                                                                                                                                 |
| <p><b>ИСИРИҚ СОЛМОҚ</b> (<i>ёки тутатмоқ</i>) 1.Турли микроб (касаллик)ларга қарши, дезинфекция мақсадида исирикнинг қуруғини тутатмоқ; 2.Инс-жинсни қочириш, “ёмон кўздан сақлаш”ва ш.к. мақсадда исирик тутатиб, киши боши (атрофи)дан, хона ичида айлантirmoқ. Исирик тутатилганда махсус қўшиқлар ҳам ижро этилган.</p> | <p><b>ISIRIK SOLMOQ</b> To fumigate harmala (incense) for the purpose of 1. Disinfection against various germs and infections; 2. Driving away evil spirits from the house. Harmala would be set on fire on a small plate and then carried around in the apartment, spreading the smoke and making the family inhale it. Special verses have been declaimed too.</p> |
| <p><b>ИСЛОМ ДИНИ</b> Дунёда энг кенг тарқалган динлардан бири мусулмонлар дини.</p>                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>ISLAM</b> one of the widespread religions throughout the world religion of muslims.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p><b>ИСТИНЖО</b> ёки <b>ҒУСЛ</b> Тана аъзоларини ювиб покламоқ.</p>                                                                                                                                                                                                                                                        | <p><b>ISTINJOH</b> Complete ablution or washing of the body.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>ИФТОРЛИК</b> Ифтор қилиш, шу вақтдаги овқатланиш. Ифтор вақтида бериладиган зиёфат,</p>                                                                                                                                                                                                                               | <p><b>IFTORLIK</b> The breaking of fast at Ramadan; ceremony, treatment in this month.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                         |                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| маросим.                                                                                                |                                                                    |
| <b>ИЧКУЁВ</b> Келиннинг ота - онасига тегишли ҳовлида улар билан бирга яшовчи куёв.                     | <b>ICHKUYOV</b> Husband who lives with his in-laws in their house. |
| <b>ИШОНЧ</b> Ишониш ҳисси, туйғуси; каттиқ ишонч, дилдан эътироф этилувчи тушунча, нуқтаи назар, қараш. | <b>ISHONCH</b> confidence; a very strong belief or opinion.        |

## Й

|                                                                                                                                |                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЙИГИРМА</b> Киши вафотидан сўнг ўн еттинчи ёки ўн тўққизинчи куни ўтказиладиган маросим.                                    | <b>YIGIRMA</b> Feast held on the 17th or 19th day after a funeral.                                                                                  |
| <b>ЙИГИТ</b> Ёш эркак, ёш киши, чавандоз, жангчи; ҳозирда куч қувватга тўла, жасур, мард одам, эр кишига нисбатан қўлланилади. | <b>YIGIT</b> A young man, horse rider, or warrior; in present-day Central Asia, the term is often used to refer to a brave and energetic young man. |
| <b>ЙИЛ ОШИ</b> Киши вафотидан кейин, одатда, тўққизинчи ёки ўн биринчи ойда халойиққа ош бериб ўтказиладиган маросим.          | <b>YIL OSHI</b> Feast held on the anniversary of someone's death. This ceremony is usually held nine or eleven months later.                        |
| <b>ЙИЛҚИ</b> Отлар подаси; отлар; уюр.                                                                                         | <b>YILQI</b> horses (as livestock); horse in a herd.                                                                                                |
| <b>ЙИЛҚИЧИ</b> Йилқичилик билан шуғулланувчи, йилқи етиштирувчи.                                                               | <b>YILQICHI</b> Horseman, horse-breeder; (arch.) rich man who raises horses.                                                                        |
| <b>ЙИЛҚИЧИ ОТА</b> Йилқичилик билан шуғулланувчилар ҳомийси.                                                                   | <b>YILQICI ATA</b> Saint of horse-breeders.                                                                                                         |
| <b>ЙИРТИШ</b> Марҳумни кўмиш маросимида қатнашган кишиларга ва унинг яқинларига                                                | <b>YIRTISH</b> A length of material given to those who attend a funeral.                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>бериладиган бир бўлак<br/>рўмолчабоп мато; дурра;оқлик.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p><b>ЙИҒИ</b> Йиғилар, одатда, дафн маросими кунидан бошлаб то “уч” ёки “етти” маросимигача азадорлар ёки махсус ёлланган йиғичи (гўянда ёки наҳвагар) томонидан азахонага таъзия билдириб келганлар олдида йиғи билан ритуал ижро қилинади. Мотам маросимида ижро этилган йиғилар маросим иштирокчиларини йиғлашга мажбур қилади.</p> | <p><b>YIGHI</b> Usually performed during the period of first, third, seventh days by people who are in mourning and the professional mourners called “yighichi”. They perform the ritual “yighi” before the people who come to present their condolences. Yighi performed in mourning ceremonies makes the participant of the funeral cry.</p>       |
| <p><b>ЙЎҚЛОВ</b> Йўқловларда, асосан, марҳумни эслаш, қўмсаш, усиз ўтаётган дардли онлардан шикоят қилиб, нола чекиш мотиви устиворлик қилади. Аёллар томонидан ижро этиладиган бундай йўқловлар одатда тўртлик шаклида бўлади.</p>                                                                                                     | <p><b>YOKLAV</b> Since the subject matter of yoklav texts consists of remembering the dead, reverence of the deceased and longing for the past life etc, there are expressions of groaning rather than crying in the yoklav. “Yoklav” that are performed by women are usually formed of independent quatrains.</p>                                   |
| <p><b>ЙЎҚЛОВ ЁР-ЁРЛАРИ</b> ўтказилиш ўрнига кўра бошқа ўзбек мотам маросими йўқловларидан фарқ қилади. Тўй йиғиларининг бир кўриниши бўлган йўқлов ёр-ёрлари отаси ёки онаси вафот этган йигит-қизларнинг никоҳ тўйида ижро этилади. Уларнинг куйланиш тартиби, оҳанги тўй ёр-ёрларидан фарқ қилмайди. Фақат</p>                        | <p><b>YOKLAV YOR-YORLARI</b> type of wedding yighi songs which differ from Uzbek lament yoklavs with regard to their place of performance. These kinds of lament are performed at the wedding ceremonies of boys or girls, who lost their parents. They are performed both for remembering the lost father or mother and to make the soul of the</p> |

|                                                                                                                                      |                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| мазмунан улар йигитнинг ёки кизнинг марҳум отасини ёки онасини хотирлаш, унинг руҳини шод этиш, армонини ушатиш мақсадида куйланади. | lost ones happy. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|

## К

|                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>КАВУШ</b> Чармдан тикилган ва одатда маҳси билан кийиладиган оёқ кийими.                                                                                                                                                | <b>KAVUSH</b> Leather shoes worn over “mahsi”.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>КАЙВОНИ</b> Ёши улуғ, кўпни кўрган, кўп нарсани биладиган уддабурон; дастурхончи.                                                                                                                                       | <b>KAIVONI</b> Smart, knowledgeable and older person who plays key role in ceremonies.                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>КАЛИМАИ ШАҲОДАТ</b> Ислом динидаги 5 асосий руқннинг бири: “Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқ, Муҳаммад унинг расулидир” (Ло илоҳа иллоллоҳ ва Муҳаммадун расулуллоҳ) калимасини тил билан айтиб, дил билан тасдиқ этишдан иборат. | <b>SHAHODAT</b> Profession of faith; consists in the two phases; “La ilah illa Allah” (God is unique, there is no divinity except God) and “Muhammad rasul Allah” (Muhammad is the messenger of God). One of the five “pillars” of Islam, required of all Muslims, indicating conversion to Islam but also a part of the ritual prayer. |
| <b>КАЛИШ</b> Нам ўтказмайдиган, одат да маҳси каби пойабзаллар устидан кийиладиган, резинадан ишланган оёқ кийими.                                                                                                         | <b>KALISH</b> Waterproof, low-sided, rubber shoes worn over “mahsi”.                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>КАМАР</b> Кийимларни, айниқса, шим, юбка кабиларни тепасидан ўтказиб маҳкам ушлаб туриш учун боғланадиган, мато ёки чармдан тайёрланадиган тасма, белбоғ.                                                               | <b>KAMAR</b> A belt made of a piece of cloth or leather which is worn around the waist to hold the clothes tighter or to hold the clothes such as trousers, skirts.                                                                                                                                                                     |
| <b>КАМПИР КУРАШДИ</b> ёки                                                                                                                                                                                                  | <b>KAMPIR KURASHDI</b> or                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>КАМПИР ЙИҚИЛДИ</b> куёв қариндошларидан икки бир хил ёшдаги аёлларнинг келин куёвга солинган тўшак устидаги рамзий кураши.                                                                                                | <b>KAMPIR YIQILDI</b> A custom of one aged woman symbolic wrestling with a woman from the groom's side.                                                  |
| <b>КАНОВУЗ</b> Ипакдан тўқилган мато.                                                                                                                                                                                        | <b>KANOVIZ</b> Cloth made of silk.                                                                                                                       |
| <b>КАРБОС</b> дағал ипли мато; оддий (бўялмаган) ип газлама.                                                                                                                                                                 | <b>KARBOS</b> Plain undyed cloth which is made of rough fabric.                                                                                          |
| <b>КАРВОН</b> Узоқ жойларга юк ва одам ташувчи, изма-из борувчи ҳайвонлар, асосан, туялар, аравалар ва уларни бошқарувчи шахслар тўдасининг хавфли манзиллар (айниқса, саҳролар)дан хавфсиз ўтиш учун биргаликдаги ҳаракати. | <b>KARAVAN</b> A group of people with vehicles or animals who travel together for safety through a dangerous area, especially across a desert on camels. |
| <b>КАРВОН БОШИ</b> Савдо карвони бошлиғи, карвонга бошчилик қилувчи.                                                                                                                                                         | <b>KARAVAN BASHI</b> A leader of a group of people with vehicles or animals who travel together.                                                         |
| <b>КАРВОН САРОЙ</b> Карвонлар қўниши, тунаши учун махсус мосланган жой; сарой.                                                                                                                                               | <b>KARAVAN-SARAI</b> A traditional guesthouse or inn in the cities and towns along major routes and mountains passes.                                    |
| <b>КАРНАЙ</b> Мисдан ясалган, узун, оғзи кенг (конуссимон), пуфлаб чалинадиган, қаттиқ овозли мусиқа асбоби (одатда, тўй ва катта тантаналарда чалинади).                                                                    | <b>KARNAY</b> A very long horn type instrument made of copper played, especially, at celebrations and wedding ceremonies.                                |
| <b>КАРОМАТ</b> Худонинг, ғайритабиий кучларнинг аралашуви билан, улар ёрдамида вужудга келадиган                                                                                                                             | <b>KARAMA</b> miracles; Miracles or supernatural phenomena that are brought about by God or supernatural forces.                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ғаройиб ҳодиса(лар), мўъжиза.                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>КАТТА АШУЛА</b> Фарғона водий сига хос бўлган ўзбек анъанавий ашула йўли. Одатда, 2-5 ҳамнафас ашулачи (ҳофизлар) томонидан чолғу жўрлигисиз (қўлларига патнис ёки ликопча ушлаган ҳолда) айтилади. Кўпинча юқори пардаларда ва кенг нафасда ижро этилиб, ўзига хос мураккаб ижро услуби билан ажралиб туради. | <b>KATTA ASHULA</b> Specific to the Uzbek traditional song trend of Ferghana Valley. Usually, it is performed a cappella by two to five singers of the same vocal pitch who use a plate or tray to project their voices in different ways. In most cases, katta ashula is performed by a person with a high-pitched, wide-range voice; and these are some of the distinguishing features of the complex performance style. |
| <b>КАТТА ҲАЙИТ</b> ёки <b>ҚУРБОН ҲАЙИТИ</b> Ҳижрий зулҳижжа ойи, яъни қурбон ойининг биринчи уч кунда бўладиган диний байрам.                                                                                                                                                                                     | <b>KATTA HAYIT</b> A religious holiday of muslims celebrated on the first three days of Hijri zulhijja which is also called a month of Kurban.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>КЕЛИН</b> Янги турмушга чиққан ёки чиқаётган қиз.                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>KELIN</b> A newly-wed or the girl who is becoming bride, incomer.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>КЕЛИНКЎРДИ</b> Туркий халқларда, жумладан ўзбекларда никоҳ тўйининг эртасига куёвнинг қариндошлари, танишлари, қўни - қўшнилари иштирокида ўтказиладиган янги келинчакни кўриш одати.                                                                                                                          | <b>KELIN KO`RDI</b> A tradition peculiar to Turcik people, for instance Uzbek people held in the presence of relatives and neighbours of the groom in which a bride is welcomed and introduced on the next day after the wedding.                                                                                                                                                                                          |
| <b>КЕЛИН КЎРМОҚ</b> Ҳайит - байрам кунлари янги тушган келинни кўриш учун бормоқ (ёш қизлар ҳақида).                                                                                                                                                                                                              | <b>KELIN KO`RMOQ</b> Visiting the newly wed bride on the days of Hayit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>КЕЛИН САЛОМ</b> Никоҳ                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>KELIN SALOM</b> The ritual of                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| кунининг эртасига эрталаб келинни куёвнинг ота-онаси ва бошқа яқинларига салом қилдириш маросими.                                                                                             | greeting of the bride to her relatives by bowing the next morning after the wedding.                                                                                                                                                   |
| <b>КЕЛИН ТУШДИ</b> Келиннинг келиши ёки уни олиб келиш муносабати билан куёвнинг уйида бўладиган тўй, тантана, зиёфат маросими.                                                               | <b>KELIN TUSHDI</b> A ritual held in the form of banquet on the occasion of bringing a bride to a groom's house.                                                                                                                       |
| <b>КЕЛИН ЧАҚИРДИ</b> ёки <b>КЕЛИН ЧОРЛАДИ</b> Келиннинг ўз ота-онасиникига тўйдан кейин дастлабки боришига бағишланган чақирик.                                                               | <b>KELIN CHAKIRDI</b> or <b>KELIN CHORLADI</b> (call the bride) Ceremonial first visit of the new bride to her parents' home after her marriage. A party for a bride and bridegroom.                                                   |
| <b>КИМХОБ</b> Майин ипакдан тўқилган қалин мато.                                                                                                                                              | <b>BROCADE</b> Heavy cloth made with a delicate silk (gold or silver) threads.                                                                                                                                                         |
| <b>КИННА</b> Хурофий тушунчага кўра, гўё суқланиб қараш таъсирида “кирадиган” касаллик, оғрик.                                                                                                | <b>KINNA</b> Due to superstition evil eye which causes the sickness. Ritual incantation from evil eye.                                                                                                                                 |
| <b>КИННАЧИЛИК</b> Суқланиб қараш таъсирида “кирадиган” касалликни даволаш усули.                                                                                                              | <b>KINNACHILIK</b> Ritual incantation from evil eye. Healing sick people in this way.                                                                                                                                                  |
| <b>КИНДИК</b> <b>КЕСИШ</b> анат. Қориндаги болани йўлдош (плацента) орқали она танаси билан бирлаштирувчи, болани озиқ моддалари билан таъминлаш учун хизмат қилувчи ичак-найни кесиб ташлаш. | <b>KINDIK KESISH</b> A process of cutting the umbilical cord the long tube-like structure which connects a baby which has not yet been born to its mother's placenta (= the organ which provides it with food and oxygen) after birth. |
| <b>КИЧИК ҲАЙИТ</b> ёки <b>РЎЗА</b>                                                                                                                                                            | <b>KICHIK HAYIT</b> or <b>RUZA</b>                                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                    |                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ҲАЙИТИ</b> Ҳижрий рамазон ойи тугаши билан эртасига, яъни шаввол ойининг биринчи куни бўладиган диний байрам.   | <b>HAYIT</b> A religious holiday which is celebrated on the first day of Shavvol month, the next day after Hijriy Ramazon month. |
| <b>КИШМИШ</b> Меваси майдарок бўладиган уруғсиз узум ва шу узумнинг майизи.                                        | <b>KISHMISH</b> A kind of small grape fruits without seeds and dry raisin made of the very type.                                 |
| <b>КОСА</b> Пиёладан каттарок, асосан суюқлик ва турли овқатлар солиб ичиш учун ишлатиладиган идиш.                | <b>KOSA</b> A bowl which is larger than a piala used for eating especially, first courses and various foods.                     |
| <b>КОЧИ</b> Маккажўхоридан тайёрланган таом.                                                                       | <b>KOCHI</b> A food made of corn flower.                                                                                         |
| <b>КУЁВ ЧАРЛАР</b> Куёвнинг қайната- қайнарасиникига тўйдан кейин дастлабки келишига бағишланган чақирик.          | <b>KUYOV CHARLAR</b> First ceremonial visit of the groom to his in-laws' house after wedding.                                    |
| <b>КУЛОҲ</b> Тепа томони ингичкалашиб чиққан қалпоқ, бош кийими (асосан, қаландар, дарвешлар киядиган учли қалпоқ) | <b>KULAH</b> A high, pointed hat worn by darvishes.                                                                              |
| <b>КУНЖУТ</b> Жанубда ўсадиган, уруғидан ёғ олинадиган бир ва кўп йиллик ўсимлик ва шу ўсимликнинг уруғи.          | <b>SESAME (KUNJUT)</b> Annual or multiyear herb grown for its small oval seeds and its oil in south.                             |
| <b>КУНЖУТЛИ (СЕДАНАЛИ) НОН</b> Ноннинг юзига кунжут (седана) сепиб тандирда пишириш.                               | <b>KUNJUTLI (SEDANALI) NON</b> Flat bread with sesame and poppy seeds baked in tandir or oven.                                   |
| <b>КУРАШ</b> Йиқитиш, ғолиб чиқиш учун икки киши ўртасидаги, маълум қоидага асосланган                             | <b>KURASH</b> (Wrestling) Fight of two people based on special rules.                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| олишув, ўзаро беллашув.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>КУЧ СИНАШ</b> Келин ва куёв қариндошларининг махсус совғани қўлга киритиш учун рамзий кураши.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>STRENGTH TESTING</b> (Kuch sinash) The women from both bride and groom's sides will take to a pretend fight to win a special prize.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>КЎЗМУНЧОҚ</b> “Кўз тегмасин” учун (одатда, ёш боланинг қўли, кийими ва ш.к.га) тақиб қўйиладиган мунчоқ. Бозорларда, зиёратгоҳларда ва ш.к. жойларда сотилади.                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>KO`ZMUNCHOQ</b> Pearls, known to be able to ward off the evil eye (usually tied on the wrist of the baby or sewn on his clothes) and sold everywhere in the bazaars and at larger shrines.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>КЎК БЎРИ</b> қадимги туркийлар орасида мўътабар саналган жонзот сифатида эъзозланган бўри ҳақидаги тасаввурларга боғлиқдир. Чунки туркий халқларнинг қавмлар афсоналарига кўра, Ўғузхон кўкбўри билан учрашиб, деҳқончилик, чорвачилик ва ҳунармандчиликни ўрганиб, фаровонликка эришган кун йилбоши қилингани учун ўша байрамнинг рамзий ўйинларидан бирини ҳам муқаддас жонивор номи билан “ <i>кўкбўри</i> ” деб аташган. | <b>KO`KBO`RI</b> is associated with the belief of ancient Turkic people and considered as one of sacred animals. Due to the legends of Turkish nations the day when O`g`uzkhan met Green wolf and learned farming, livestock breeding, crafts and achieved the abundance was celebrated as the beginning of the new year; and one of symbolic games of that holiday people called “ko`kbo`ri” (green wolf) in honour of him. Green wolf is in use amongst all the nomads of Central Asia. |
| <b>КЎК КИЙДИ</b> Оилада бирон-бир яқин қариндош вафот этса, аёллар уч кун ичида ўзлари кўк ва қора тусдаги матолардан қўйлак тикиб олишган. Азанинг                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>KUK KIYDI</b> When any relative died, women had sewed dress of dark or black color for three days. The fourth day was marked with ceremony of dressing and                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| тўртинчи кун мана шу мотам кийимини кийиш маросими ўтказилиб, суюқ таом тарқатилган. Мазкур кун “кўк кийди” деб номланган.                                              | special treating was organized. That day was called as “kuk kiydi”.                                                                                                                    |
| <b>КЎКНАБОТ</b> ёзги қовун тури.                                                                                                                                        | <b>KO`KNABOT</b> summer melon.                                                                                                                                                         |
| <b>КЎКЧА</b> Қовуннинг ўртапишар, сершира бир тури (сертўр, кўкиш, чўзиқ қовун).                                                                                        | <b>KO`KCHA</b> A kind of melon ripened in summer which is too sweet (greenish and oval shaped melon)                                                                                   |
| <b>КЎПКАРИ</b> Ҳар бир отлик ўртага сўйиб ташланган кўзичоқни бир-биридан куч билан тортиб олиб, тезроқ маррага элтиб ташлаш учун курашишдан иборат миллий спорт ўйини. | <b>KO`PKARI</b> Takes place outside the town in a large open field. In this cherished Asiatic sport a lamb is killed and its body thrown into the air to be contended for by horsemen. |
| <b>КЎРПА</b> Ётганда, ухлаганда, совуқдан сақланиш учун устга ёпиладиган, чорбурчак ғилоф ичига пахта солиб қавилган рўзғор буюми.                                      | <b>KO`RPA</b> One of the household belongings, a quilt made with cloth and cotton in the shape of quadrangle and used to keep oneself warm when in bed.                                |
| <b>КЎРПАЧА</b> Ўтириш учун остга тўшаладиган, узун ғилоф ичига пахта солиб қавилган қалин ва юмшоқ тўшак.                                                               | <b>KURPOCHA</b> A long thick cotton mattress or quilt used for sitting on or for bedding.                                                                                              |

## Л

|                                                                                  |                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЛАБИ ҲОВУЗ</b> Бухоро вилоятининг эски шаҳаридаги ҳовуз.                      | <b>LABI HAVUZ</b> A pond in the old city of Bukhara.                                                 |
| <b>ЛАНГАР</b> форс: дорбозлар ходаси. Дорда мувозанатни сақлаш учун дорбоз қўлда | <b>LANGAR</b> (persian) A long balancing stick which is lifted by a ropewalker to go up to the rope. |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>тутадиган йўғонроқ узун таёқ; лангарчўп.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>ЛАПАР</b> кўшиқлари “Қизлар базми” ритуалининг асосий кўшиқларидан бири ҳисобланиб, келин дугоналари томонидан куйланади ва рақсга тушилади. Куёв жўралар ҳам иштирок этишади. Ушбу кўшиқлар ўлан кўшиқлари сингари йигит ва қизлар мусобақаси кўринишида ижро этилади; лапарлар йигит ва қизлар орасидаги ҳазиломуз диалог, одатда, мушоира шаклида бўлиб, бунда иштирокчилар сўзга чечан ва ҳозиржавоб эканликларини намоён этишади.</p> | <p><b>LAPAR</b> Lapar songs are the main song of the ritual “Qizlar bazmi” performed with dancing by the girlfriends of the bride. Groom’s friends are also invited to take part. These songs are performed in the form of contest of boys and girls as o`lan songs; this is a humorous dialogue between a boy and a girl, often competitive in style, so that the participants must demonstrate their wit to each other and the spectators.</p> |
| <p><b>ЛАТИФА</b> Халқ латифалари ғоят оммавийлиги ва ҳозиржавоблиги билан ажралиб турувчи мустақил анъанавий жанр ҳисобланади. “Латифа” сўзи арабча “латиф ва лутф” сўзларидан олинган бўлиб, нозик қочиримли, майин кинояли кичик кулгили ҳикояни англатгани сабабли истилоҳий моҳият касб этган. Халқ ижодиётида латифа жанри тахминан IX-XI асрларда пайдо бўлиб, тараққий эта борган. Халқ орасида бу хилдаги намуналар дастлаб “базама”</p> | <p><b>LATIFA (ANECDOTE)</b> Folk anecdotes are an independent traditional genre, distinguished by their vast popularity. Latifa is derived from the Arabic word “latif and lutf”, which means a fine joke, a little ironic and mysterious story. In the folklore the latifa type appeared in the IX-XI centuries and developed rapidly. These samples were commonly referred to as “bazama”.</p>                                                 |

|                                                                                                                              |                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| дейилган.                                                                                                                    |                                                                                                                                          |
| <b>ЛАЧАК</b> Хотинлар (кўпинча кекса аёллар) бошга ўрайдиган оқ дока ёки сурп; дакана.                                       | <b>LACHAK</b> Calico or muslin scarf especially, older women use to wrap around their heads.                                             |
| <b>ЛАШКАР</b> Отлик қўшин, армия. Давлатнинг қуроли кучлари мажмуи ёки унинг бир қисми; қўшин, армия.                        | <b>LASHKAR</b> Soldiers on horses, army. Armed forces of the country or a part of it; troops, army.                                      |
| <b>ЛАЙЛАТУЛ ҚАДР</b> Рамазон ойининг муқаддас саналувчи йигирма еттинчи тун.                                                 | <b>LAILAT UL KADR</b> The twenty-seventh night of Ramadan also known in English as the Night of Power.                                   |
| <b>ЛОЧИРА</b> Оширилмаган хаширдан юпка қилиб ёйиб, тандирда сингтак қилиб пиширилган нон.                                   | <b>LOCHIRA</b> Flattened and well-cooked bread baked in tandir from the not-risen dough.                                                 |
| <b>ЛОЛА САЙЛИ</b> Ўзбек халқининг қадимги удумларидан бири: қир ва адирларда лола очилган чоғда ўтказиладиган сайил, саёҳат. | <b>LOLA SAYLI (TULIP FESTIVITY)</b> One of ancient rituals of Uzbek people held in spring when tulips appear in highlands and mountains. |

## М

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>МАВЛУД</b> 1. Ўзбекистон ҳудудида отин ва дастурхончи ўзаро ҳамкорлик қиладиган маросим. Муҳаммад пайғамбарнинг туғилган куни ҳижрий йилнинг Рабби-ул-аввал ойи ўн иккинчи кунига тўғри келиши аниқланган бўлса ҳам, мавлуд кейинги тўрт ой давомида ўтказилади ва бутун маҳалла аҳолиси иштирок этади. | <b>MAVLUD</b> 1. In Uzbekistan the mavlud is a communal occasion where the otin and the dastarhanji cooperate. Although the birth of the Prophet is assumed to correspond to the Twelfth Day of Rabbi-ul-avval in the lunar calendar, the mavlud is conducted here throughout the four succeeding months and involves the mahalla as a whole. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>2. Муҳаммад пайғамбарнинг туғилган куни ва унинг шарафига бериладиган зиёфат; пайғамбарнинг шундай зиёфатда ўқиладиган таржимаи ҳоли.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>2. Celebration held in honour of Prophet Muhammad's birth; also a story about the life of Prophet read in this ceremony.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>МАДРАСА</b> 1.Исломий таълим маскани; умумий ўрта мактаб;<br/>2. Бошланғич таълимдан сўнг диний таълим берувчи исломий мактаб; Ислом дини таълимоти олиб бориладиган, одатда масжид (шундай таълимот олаётган талабалар турадиган бино)га бириктирилган ўқув маскани.</p>                                                                                                                                                                                          | <p><b>MADRASA</b> 1. Islamic educational institution; secondary school;<br/>2. An Islamic school, which provides postprimary religious education; a theological seminary and law school, which provides Islamic religious education and is usually attached to a mosque: a building where the boarding students of Islamic seminaries stay.</p>                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>МАЙДОН ТОМОШАЛАРИ САНЪАТИ</b> Ўзбек халқ ўйинлари азалдан аجدодларимиз маданий ҳаётининг ажралмас қисми сифатида эъзозлаб келинади. Халқ маданиятининг энг қадимий кўриниши бўлган ўйинларда инсоннинг турмуши, меҳнати, тажрибаси, кураши ва ютуқлари ўз аксини топган. Шу боис, асрлар давомида халқ ўйинлари авлодларни тарбиялашда ҳаёт мактаби вазифасини ўтаган. Ўзбек халқи орасида ўйин ибораси болаларнинг оддий эрмак ўйинларидан тортиб, мерганлик,</p> | <p><b>OPEN ARIA ARTS</b> Uzbek folk sports games have been an inseparable part of our ancestors' cultural life. Being the most ancient forms of folk culture, the folk sports games reflect life, labour, experience, struggles, and victories of human beings. For this reason, the folk games have served as “a life school” for raising generations for centuries. Among the Uzbek people, the word o`yin includes meanings from children's usual games to sharp-shooting arrows, horseracing, dorbozlik (ropewalking), etc.</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| чавандозлик, дорбозлик ва бошқа майдон томошаларини ҳам ўз ичига олган.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>МАЙСА</b> Янги унган ўт-ўлан. Наврўз дастурхонига кўрк бағишлаш учун буғдойдан 10-15 сантиметрча ундирилган махсус майса.                                                                                                                                                                                                                                        | <b>MAISA</b> Green grass is put on the dasturkhon of Navruz as a decoration. The wheat is sprouted until it has grown to about 10-15 centimeters.                                                                                                                                                              |
| <b>МАКРУХ</b> Истеъмол этилиши лозим кўрилмаган, мусулмонлар назарида, нопок, ҳаром (нарса).                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>MAKRUH</b> Prohibited things that should not be eaten from the religious point of view.                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>МАКТАБ</b> Ўқитувчи раҳбарлигида ёш авлодга савод ўргатиб, уни маълумотли қилувчи таълим - тарбия муассасаси. Марказий Осиёда бошланғич ва ўрта мактабни билдирувчи атама.                                                                                                                                                                                       | <b>МАКТАБ also МЕКТЕБ</b> An educational establishment for educating and upbringing young generation with the help of a teacher. A term that refers to primary and secondary schools in contemporary Central Asia.                                                                                             |
| <b>МАРОСИМ</b> Кўпинча анъана ва урф-одатнинг таркибий қисми бўлиб, асосан, расмий ва рухий кўтаринкилик вазиятида ўтади, ўзининг умум қабул қилган рамзий ҳаракатларига эга бўлади. Масалан, ақиқа исм қўйиш маросими, никоҳдан ўтиш маросими, дафн қилиш маросими, хотирлаш маросими, экишга киришиш (уруғ қадаш) маросими, ўримга киришиш маросими ва ҳоказолар. | <b>CEREMONY</b> It is often a part of the tradition and custom, and it is accompanied by formal and spiritual enlightenment, and has its own accepted symbolic rituals. For example, aqiqa is a ceremony of giving name, marriage ceremony, funeral, memorial service, sowing ceremony, harvesting, and so on. |
| <b>МАСКА</b> Катта, лўнда уруғли узум тури.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>MASKA</b> Grapes with large round seeds.                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>МАСЛАҲАТ ОШИ</b> Тўй ёки бошқа маросимни ўтказиш олдида маҳалладаги оқсоқоллар, қўни-қўшни ва қариндош-уруғлар учун йиғин ўтказиб бериладиган ош.</p>                         | <p><b>MASLAHAT OSHI</b> Dinner or banquet held to discuss the wedding ceremony issues with “oqsoqols, neighbours and relatives”.</p>                                                                                                       |
| <p><b>МАСТАВА</b> Гуруч, гўшт ва сабзавотлардан пишириладиган суюқ ош, айниқса, ёз фаслида кўпроқ пиширилади.</p>                                                                   | <p><b>MASTAVA</b> A type of soup made with rice, meat, and vegetables; meat soup with rice exclusively for the summer.</p>                                                                                                                 |
| <p><b>МАЪРИФАТ</b> Таълим-тарбия, иқтисодий, сиёсий, диний, фалсафий ғоялар асосида кишиларнинг онг - билимини, маданиятини оширишга қаратилган фаолият.</p>                        | <p><b>MA'RIFAT</b><br/>(=ENLIGHTENMENT)<br/>Activities aimed at increasing the outlook and knowledge of people based on economic, political, religious, philosophical ideas.</p>                                                           |
| <p><b>МАҚОМ</b> Ўзбек мумтоз муסיқасида етакчи ўрин эгаллаган жанр, етук созанда ва бастакорлар томонидан ижро этилган. IX-X асрларда ривожланиб, янги воситалар билан бойиган.</p> | <p><b>MAQOM</b> Uzbek maqom songs occupy a leading position in the Uzbek maqom classical music genre. They are performed by mature musicians and composers. They were developed and enriched with new instruments in IX - X centuries.</p> |
| <p><b>МАҲАЛЛА</b> Ўз-ўзини бошқариш ташкилоти.</p>                                                                                                                                  | <p><b>MAHALLA</b> A local neighborhood community.</p>                                                                                                                                                                                      |
| <p><b>МАҲР</b> Никоҳ вақтида гувоҳлар олдида куёвнинг келинга ваъда қиладиган мулки, пули, совғаси ва ҳ.к.</p>                                                                      | <p><b>MAHR</b> A certain sum of money, or some other present which is promised to be given to the bride by the groom in the presence of witnesses.</p>                                                                                     |
| <p><b>МАҲСИ</b> Қўй ёки эчки терисидан тайёрланадиган, узун</p>                                                                                                                     | <p><b>MAHSI</b> High, soleless, heelless leather boots made of ship or</p>                                                                                                                                                                 |

|                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| қўнжли, пошнаси, тагчарми юмшоқ, кавуш ёки калиш билан кийиладиган миллий оёқ кийими. Аёллар тўй ва мотам маросимларида кийадиган қора рангли маҳси.                                                                         | goat's skin worn with overshoes as "kavush" or "kalish". Black boots that women wear during celebrations and funerals.                                                                                                                      |
| <b>МЕҲМОН ОШИ</b> Республика мизнинг кўп жойларида марҳумлар хотирасига бағишлаб, ош дамланади. Буни "меҳмон оши" деб юритадилар.                                                                                            | <b>MEHMON OSHI</b> Osh is cooked in honor of the deceased in many places of our Republic. It is called "mehmon oshi" i.e. "guest's meal".                                                                                                   |
| <b>МЕРҒАН</b> Ўқни беҳато урадиган, пойлаб туриб отадиган.                                                                                                                                                                   | <b>MERGAN</b> An archer. A person who shoots arrows from a bow.                                                                                                                                                                             |
| <b>МЕЪРОЖ</b> Муҳаммад пайғамбар (с.а.в)нинг осмонга кўтарилиши, ўзларидан олдинги пайғамбарлар билан учрашиши, жаннат ва дўзах манзараларини кўриши ҳамда Аллоҳ билан суҳбатда бўлиб, 5 вақт намоз ўқиш фарз қилинган кеча. | <b>ME'ROJ</b> (ascension to heaven) The Prophet Muhammad's ascension to heaven in which he met with the prophets of the past, was given visions of heaven and hell, gazed upon God and was given the command of five prayers a day for all. |
| <b>МЕҲРОБ</b> Деворнинг ярим доира қилиб ишланган қисми; масжид ичида унинг қибла томонидаги деворида тахмон шаклида қурилган жой (намоз шу томонга қараб ўқилади).                                                          | <b>MIHRAB (MEHROB)</b> An arch-shaped niche in the wall that shows the direction to Kaaba (in Mecca). Prayer is done in this direction in Masjids and other places.                                                                         |
| <b>МЕҲТАР</b> Қушбеги даражасидаги юқори лавозим: хон саройидаги хорижий ишлар мутасаддиси.                                                                                                                                  | <b>MENTAR</b> An authority as "Qushbegi": Secretary of State, Minister of Foreign Affairs, as an officer whose qualifications must be of the highest order.                                                                                 |

|                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>МИЛЛИЙ</b> Халқона, миллатга тегишли. Бирор миллатнинг, халқнинг ўзига хос бўлган, унинг хусусиятларини ифодаловчи.         | <b>MILLIY</b> National and belongs to the nation. It is a characteristic of a nation, representing its uniqueness.                                                                                    |
| <b>МИРЗА</b> Ёзув чизув ишларини олиб борган лавозимли киши; котиб.                                                            | <b>MIRZA</b> A person whose job was to make copies of documents before printing was invented.                                                                                                         |
| <b>МИРЗАБОШИ</b> Ўзбек хонликларида (асосан Қўқон хонлигида) мирзахона бошлиғи.                                                | <b>MIRZABOSHI</b> Principal Writer of the office where all “mirza”s did their writing in Uzbek khanates, especially in Kokand khanate.                                                                |
| <b>МИРЗАХОНА</b> Амир ва хонларнинг мирзалар ёзув чизув ишлари олиб борадиган идораси.                                         | <b>MIRZAKHONA</b> The office where all “mirza”s did the entire writing of “amir”s and “khan”s.                                                                                                        |
| <b>МИРОБ</b> Сув тақсимоти ва суғориш тармоқларини назорат қилувчи шахс; суғориш ишларини бажарувчи сувчи.                     | <b>MIRAB</b> also <b>MIROB</b> A high official, called Mirab (prince or warden of the water), who inspects the various aqueducts, and orders them every spring to be freed from the accumulated sand. |
| <b>МИРШАБ</b> Ўрта Осиё хонликларида тунги шаҳар соқчиси ва уларнинг бошлиғи.                                                  | <b>MIRSHAB</b> Guards and their chief in Central Asian khanates.                                                                                                                                      |
| <b>МИСВОК</b> Арча ва ш.к. хушбўй дарахт ёғочидан тарашлаб, моқисимон шаклда ясалган тиш тозалагич.                            | <b>MISWAK</b> Toothpick which is made from the aromatic trees such as firtree by planing in the shape of shuttle.                                                                                     |
| <b>МОВАРОУННАХР</b> Амударё ва Сирдарё оралиғининг арабча номланиши; сўзма-сўз “дарё ортидаги жойлар” деган маънони билдиради. | <b>MOVAROUNNAHR</b> An Arabian designation of the area between the Amu-Darya and Syr-Darya rivers, literally it means “that which is beyond the river”.                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>МОЗОР</b> Ўлган кишилар дафн этиладиган жой; қабристон.                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>MOZOR</b> Graveyard place of burial, shrine.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>МОЛ ЁЯР</b> Янги келиннинг ўзи олиб келган сепини намоёйиш этиш учун ташкил этиладиган аёллар маросими.                                                                                                                                                                                                               | <b>MOL YOYAR</b> Ceremony for women wherein a new bride displays the chattel she has brought with her.                                                                                                                                                                                                       |
| <b>МОЛҲИҒАР</b> Тўйдан тахминан 20-30 кун ўтгандан кейин келиннинг ёйилган сепини йиғиш муносабати билан ўтказиладиган хотинлар маросими.                                                                                                                                                                                | <b>MOL YIGHAR</b> Ritual for women held 20-30 days after the wedding wherein bride's dowry is collected.                                                                                                                                                                                                     |
| <b>МОМО</b> Ота ёки онанинг онаси; буви; кампирларга мурожаат шакли.                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>MOMO</b> Grandmother from father's or mother's side; treatment to old women.                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>МОРБОЗ</b> Илонларни куй чалиб ўйнатувчи шахс.                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>MORBOZ</b> A person who is fond of charming snakes with music.                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>МОТАМ АЛЛАЛАРИ</b> чақалоқ ёки катталар ўлими юз беришига дахлдор табиий вазиятда ҳиссий-руҳий эҳтиёж муносабати билан ижро этилади. Уларнинг аниқ ижро ўрни, пайти, табиий ҳолати ва вазияти, махсус ижрочилари мавжуд. Мотам аллалари азадорларни тинчлан тиришга, марҳумнинг абадий уйқу сини бузмасликка ундайди. | <b>MOTAM ALLALARI</b> are performed in a very sad manner upon the death of a baby or an old person. There are special time and place, situation and special performers of these performances. They are performed to relax and calm down the relatives of the dead person in order not to disturb his spirit. |
| <b>МОТАМ ЁР-ЁРЛАРИ</b> фақат бокира қиз (ёки уйланмаган йигит) вафот этганида ижро этиладиган ритуал айтимлар                                                                                                                                                                                                            | <b>MOTAM YOR-YORLARI</b> are usually performed in the house of the dead person, especially, when girl or boy died young before                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| бўлиб, мотам маросими фольклорининг мустақил жанрларидан бири ҳисобланади ва ўзига хос жанрий табиати, специфик хусусиятлари билан алоҳида ажралиб туради. | getting married and as one of the lament tradition genres vary with the nature and specific features.                                                        |
| <b>МОХИ ХОССА</b> Бухоро Амирининг ёзги саройи.                                                                                                            | <b>MOKHI KHOSSA</b> The summer palace of the emir in Bukhara.                                                                                                |
| <b>МОХОРА</b> Нўхат, гўшт солиб тайёрладиган бир хил суяқ ош; нўхат шўрва.                                                                                 | <b>MOKHORA</b> Soup with meat and peas. Chickpea soup.                                                                                                       |
| <b>МОШКИЧИРИ</b> Мош билан гуруч дан пишириладиган қуюқ таом.                                                                                              | <b>MOSHKICHIRI</b> A dish made with mung beans and rice.                                                                                                     |
| <b>МОШОВА</b> Мошли суяқ овқат. Мош ва қовоқ солиб ёки мош билан жўхори уни солиб тайёрладиган суяқ таом.                                                  | <b>MOSHOVA</b> Soup with lentils. Soup made of lentils and pumpkin or lentils and maize. Likewise porridge of grits, eaten with fat, and sometimes with oil. |
| <b>МОШУГРА</b> Мош ва уградан тайёрладиган суяқ таом.                                                                                                      | <b>MOSHUGRA</b> Lentils and noodles soup.                                                                                                                    |
| <b>МОШХЎРДА</b> Мош билан гуручдан тайёрладиган суяқ таом.                                                                                                 | <b>MOSHKHURDA</b> Mung bean and rice soup.                                                                                                                   |
| <b>МУАЗЗИН</b> Масжидда азон айтиб, намозга чакирувчи шахс; сўфи.                                                                                          | <b>MUAZZIN</b> A person who calls Muslims for obligatory prayers five times a day.                                                                           |
| <b>МУАЛЛИМ</b> Дарс берувчи киши; ўқитувчи, педагог.                                                                                                       | <b>MUALIM</b> A teacher or educator.                                                                                                                         |
| <b>МУЛЛА</b> Ўрта Шарқ, Марказий Осиё мамлакатларида мадраса таълимини олган шахс; масжид ва мадрасалардаги кунлик                                         | <b>MULLAH</b> (religious authority) Molla, Mollah, Mulla; An Islamic scholar or clergyman who leads Muslims in their daily prayers and                       |

|                                                                                                                                            |                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| фаолиятни назорат қилиб турувчи.                                                                                                           | who oversees the work of mosques and madrasas.                                                              |
| <b>МУРДАШҲҲ</b> Ҳликни ювувчи киши, ғассол, ювғучи.                                                                                        | <b>GHASSOL</b> Washer of the dead in mourning ceremonies.                                                   |
| <b>МУРИД</b> Пир ёки эшон (муршид)га қўл бериб, суфийлик йўлига кирган шахс.                                                               | <b>MURID</b> Disciple, novice.<br>A student at Islamic school or follower of an individual Islamic teacher. |
| <b>МУРОҚАБА</b> Ҳзи, Ҳз ички дунёси ҳақида фикр юритиш, мушоҳада қилиш.                                                                    | <b>MURAQABA</b> Contemplation (meditation) on the shaykh.                                                   |
| <b>МУРСАК</b> устидан белбоғ боғланадиган аёллар устки кийими. Ҳозирги пайтда мурсак вафот этган аёл кишининг тобути устига ёпиб қўйилади. | <b>MURSAK</b> was worn over the dress, which was belted. Nowadays mursak is only used for coffin covering.  |
| <b>МУРШИД</b> Тўғри йўлга солувчи; пир; раҳбар, йўл бошловчи. Тасаввуфда: тариқат одобларидан сабоқ берувчи пир, шайх ва устоз.            | <b>MURSHID</b> Master leads the youth to right way; Pir, Shaikh or teacher who teaches orders of Tariqat.   |
| <b>МУСАБОБО</b> чорвадорлар ҳомийси.                                                                                                       | <b>MUSABABA</b> Saint of sheep breeders.                                                                    |
| <b>МУСЛИМ</b> Муслмон динидаги киши; муслмон.                                                                                              | <b>MUSLIM</b> A person who follows the religion of Islam (or the follower of Islam)                         |
| <b>МУСОФИР</b> Сафарга чиққан, саёҳатчи, йўловчи; меҳмон; сафардаги киши; сайёҳ.                                                           | <b>MUSOFIR</b> Traveller, guest, a person who is in travel; an alien who leaves far from his motherland.    |
| <b>МУСУЛМОН</b> Ислом динидаги киши.                                                                                                       | <b>MUSLIM</b> Someone whose religion is Islam.                                                              |
| <b>МУСУЛМОНЧИЛИК</b> Ислом                                                                                                                 | <b>MUSLIMNESS</b> Orders, rules                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| дини га, мусулмонларга хос тартиб, қонун- қоидалар.                                                                                                                                                                                                                                         | peculiar to muslims.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>МУФТИ(Й)</b> Ўрта Осиё мамлакат ларида мусулмонлар шариат қонун ларини талқин қилувчи, шариат ва ҳуқуқ масалалари юзасидан ҳукм чиқарувчи, фатво берувчи лавозимли уламо. Муфти мамлакатдаги Ислом дини билан боғлиқ масалаларни, мадраса, масжидлардаги фаолиятни назорат қилувчи киши. | <b>MUFTI</b> Head of the Muslim Spiritual Administration; a person who has authority to issue a fatwa; the highest Islamic legal authority and the official leader of the Muslim communities in the Central Asian Republics. A <i>mufti</i> overviews the activities of the Islamic clergy in the Republic, the work of the mosques, <i>madrasas</i> , and Islamic universities. He has the authority to proclaim a <i>fatwa</i> , a binding opinion on religious or public issues. |
| <b>МУФТИЯТ</b> Расмий бўлса ҳам нодавлат ташкилот.                                                                                                                                                                                                                                          | <b>MUFTIYAT</b> Though formally a non- governmental institution.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>МУХАММАС</b> Беш мисрадан тузилган, ўзига хос қофияланишга эга бир неча банддан иборат шеърий жанрлардан бири бўлиб, фотиҳа тўйларда ижро этилади.                                                                                                                                       | <b>MUKHAMAS</b> One of the poetic genres which has several stanzas with specific rhyming consisting of five lines recited at “Fotiha to`y”s.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>МУЧАЛ</b> 1. Шарқий ва Марказий Осиёда кенг тарқалган, одатда 12 йилни қамраб олувчи ва ҳар бир йили бир ҳайвон (сичқон, сигир, йўлбарс, қуён, балиқ, илон, от, қўй, маймун, товуқ, ит, тўнғиз)нинг номи билан аталадиган ҳамда йил боши 22                                              | <b>MUCHAL</b> 1.Method of reckoning wide spread in Eastern and Central Asia according to a 12-year animal cycle (mouse, cow, tiger, rabbit, fish, snake, horse, sheep, monkey, chicken, dog, pig) beginning on the 22nd of March of each year. A jubilee celebrated every 12 years.                                                                                                                                                                                                 |

|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| мартдан бошланадиган йил ҳисоби.<br><b>2.</b> Кишининг шу ҳисобдаги туғилган йили. Она қорнидаги ҳисоб билан биринчи мучал 13 йилдан кейин нишонланади. | 2. The year of one's birth according to this calculation. The first is after 13 years because they begin counting when the infant is conceived.   |
| <b>МУШКУЛКУШОД</b> Кишининг мушкулини осон қилиш, ишини юргизиш мақсадида қилинадиган дуо, ирим - сиримлар ва уни ўтказиш йиғини.                       | <b>MUSHKUL KUSHOD (SOLVER OF DIFFICULTIES)</b> may be performed either in times of difficulty or as thanksgiving after the solution of a problem. |
| <b>МУҲРДОР</b> мар. Хон, амирлар саройида муҳр сақловчи амалдор.                                                                                        | <b>MUHURDAR (SEAL KEEPER)</b> The official who had the seal (kept the stamp) in the palace of khans and amirs.                                    |
| <b>МУЎЛИЁН</b> гидроним: Ўзбекистон даги дарёлардан бири.                                                                                               | <b>MO'LIYON</b> hydronim: river in Uzbekistan.                                                                                                    |

## H

|                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>НАВРЎЗ</b> Янги кун. Зодиак белги (ҳут, ҳамал, савр, жавзо, саратон, асад, сунбула, мезон, ақраб, қавс, жадий, далв)ларига асосланган Шамсия йил ҳисобида янги йилнинг биринчи куни (март ойининг 21-кунига тўғри келади). | <b>NAVRUZ (nav-ruuz)</b> New Day. First day of the new year according to solar calendar based on signs of the zodiac (s. hut, hamal, savr, javzo, saraton, asad, sunbula, mezon, aqrab, qavs, jadiy, dalv) coincides to March, 21. |
| <b>НАВРЎЗ БАЙРАМИ</b> Эски сана ҳисобидаги янги йил ва баҳорнинг бошланиши муносабати билан Марказий Осиё ва айрим Ўрта Шарқ                                                                                                  | <b>NAVRUZ HOLIDAY</b> A spring festival that is celebrated in Central Asian Republics and some countries in the Middle East on the occasion of the beginning of spring                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| мамлакатларида ўтказиладиган байрам.                                                                                                                                                                                                                             | and a new year.                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>НАВРЎЗ ВА ҲАЙИТ ЙЎҚЛОВИ</b> Наврўз байрами ёки ҳайит арафасида марҳумларни эслаб, 4-5 аёл қабр бошига чиқиш маросими жараёнида айтиладиган (йиғланадиган) аза тўртликлари, шундай йиғи ритуал ижро этилади. Бу маросимга аёллар алоҳида тайёргарлик кўришади. | <b>NAVRUZ AND HAYIT YOKLAVI</b> Four-five relatives of the dead, on the eve of the Navruz holidays or a religious holiday called “hayit” among the Uzbeks, pray after visiting the cemetery and also practice some traditional ceremonies in which they perform the “yoklav”. |
| <b>НАЙ</b> Олтита тешигини бармоқлар билан бекитиб - очиб, пуфлаб чалинадиган мусиқа асбоби                                                                                                                                                                      | <b>NAY</b> is a straight, end-blown flute that comes in different lengths. It has six finger holes.                                                                                                                                                                           |
| <b>НАМОЗ</b> Мусулмонларнинг кунига беш маҳал қилинадиган ибодатлари мажмуи ва уларнинг ҳар бири; Исломда фарз қилинган беш амалдан бири.                                                                                                                        | <b>NAMOZ</b> Prescribed prayer; the ritual prayer; the prescribed five prayers a day; one of the five “pillars” of Islam                                                                                                                                                      |
| <b>НАМОЗГОҲ</b> Ҳайит кунлари намоз ўқиладиган шаҳар атрофидаги мачит.                                                                                                                                                                                           | <b>NAMOZGOH</b> A country mosque for divine service on festive occasions.                                                                                                                                                                                                     |
| <b>НАФС</b> Ейиш-ичишга, мол-дунёга бўлган эҳтирос.                                                                                                                                                                                                              | <b>NAFS</b> The lower human self or base instincts; passion.                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>НИКОҲ</b> Гувохлар олдида келин ва куёв турмуш қуришга розилик билдириши ҳамда уларнинг эр-хотинликларини шариат йўли билан расмийлаштириш маросими ва шу маросимда домулла томонидан ўқиладиган                                                              | <b>NIKOH</b> The wedlock prayer. Each party is represented by two witnesses, to whom the Mollah puts the question, whether the two young people mutually agree to the marriage. He then proceeds at once to perform the ceremony.                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| шартнома.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>НИМШОЙИ</b> Адрас, банорас, беқасам, сингари яримипак матолар.                                                                                                                                                                                                                                  | <b>NIMSHOYI (Half-Silk)</b> Half-silk fabrics as adras, banoras, bekasam.                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>НИШОЛДА</b> Тухумнинг оқини етмак билан кўпиртириб, шакар қиёми қўшиб тайёрланадиган кўпиксимон қуюқ оқ ширинлик.                                                                                                                                                                               | <b>NISHOLDA</b> A sweet treat made with the whites of eggs and sugar; a thick foamy and sticky substance.                                                                                                                                                                                                             |
| <b>НОВВОТ</b> Шакар қиёмидан махсус тайёрланадиган ялтироқ кристалл қаттиқ оқ ёки сарғиш ширинлик.                                                                                                                                                                                                 | <b>NOVVOT</b> An amber or white colored hard sugar candy made of a thick syrup.                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>НОМГЎЙ</b> Урф-одатларга кўра, ёшлигида номи айтилиб унаштириб қўйилган йигит ёки қиз.                                                                                                                                                                                                          | <b>NOMGO`Y</b> According to the custom, a boy/girl, who was betrothed to him/her at an early age.                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>НОН СИНДИРИШ</b> (ёки ушатиш) Никоҳ тўйи маросимларининг бир қисми: қиз томон, яъни унинг ота-оналари совчи юборган томонга ўз розилигини бергач, совчилар келтирган дастурхон очилиб, шу розилик белгиси сифатида нон синдирилиши ва тўй билан боғлиқ масалаларнинг белгиланиши, ҳал қилиниши. | <b>NON SINDIRISH (BREAKING THE BREAD)</b> A part of the bridal wedding ceremony: after the girl's parents give their consent to the sender, a ritual of breaking the bread which is in the “dasturkhan” of matchmakers is held as a sign of approval. Setting up and solving the wedding-related issues are done too. |
| <b>НОРИН</b> Тошкент шаҳрига хос миллий таом. Чучвара хамиридек хамир тайёрланиб, 3мм қалинликда ёйилади ва 3-4смли шилпилдоқлар кесиб олинади. Қазии ва гўшт яхши                                                                                                                                 | <b>NORIN</b> (thin noodles) A national dish specific for Tashkent. Dough is made as chuchvara and rolled out into 3mm layers and cut into 3-4cm wide flat noodles. Kazy and meat are boiled for hours. Wide                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| пиширилади. Шўрвасига кесилган хамир пишириб олингач, юзига доғланган пахта мойи суриб сомон шаклида тўғралади. Гўшт ва қазӣ ҳам шу шаклда тўғралади. Майда тўғралган хамир, гўшт, қазӣ косага солиниб, устига шўрва қуйилади. | flat noodles are boiled in the stock, drained, coated with oil and cut into thin noodles. Meat and “kazy” are cut into thin strips too. Portion of noodles, meat, and kazy are put into “kosa”, a bit of broth is added. |
| <b>НУРОТА</b> Навоий вилоятида жойлашган географик жой номи.                                                                                                                                                                   | <b>NUROTA</b> geographic denomination: name of place located in Navoi region.                                                                                                                                            |
| <b>НЎХАТХЎРАК</b> Нўхатдан зиравор қўшиб тайёрланадиган қуюқ таом.                                                                                                                                                             | <b>NO`XATKHO`RAK</b> A dish that is prepared with peas adding some spices.                                                                                                                                               |
| <b>НЎХАТШЎРАК</b> Нўхатни гўшт билан қайнатиб, димлаб тайёрланадиган тансиқ овқат.                                                                                                                                             | <b>NO`XATSHO`RAK (CHICKPEA STEW)</b> Delicacy that is cooked on low heat until chickpeas soften and meat is done to a turn.                                                                                              |
| <b>НЎХАТШЎРВА</b> Гўшт, пиёз, нўхат, картошка ва сабзи солиб тайёрланадиган шўрва.                                                                                                                                             | <b>NO`HATSHURVA</b> Soup with meat, onions, chickpea (garbonzo beans), potatoes and carrots.                                                                                                                             |

## О

|                                                                                  |                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ОБАКИ</b> Оқ чиллакига ўхшаш, ўртапишар маҳаллий узум нави.                   | <b>ОВАКИ</b> Local type of grapes similar to white chillaki type, which ripen in mid-season. |
| <b>ОБАКИДАНДОН</b> Шакар қиёмидан тайёрланган ширинлик тури.                     | <b>ОВАКИ DANDON</b> Very tasty sugar candy made of thick syrup.                              |
| <b>ОБИДА</b> 1. Қабр устига ўрнатилган ёдгорлик;<br>2. Археологик ёдгорлик, узоқ | <b>OBIDALAR</b> 1. Stone or monument which laid on the grave (tombstone);                    |

|                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ўтмишдан қолган моддий ёдгорлик.                                                                                                                                                                           | 2. An archeological monument; a monument that has existed since the ancient times.                                                                                                                                                                        |
| <b>ОБИНОВВОТ</b> 1. Ўрикнинг жуда ширин бир тури.<br>2. Пўсти сариқ-ола, сергўшт ширин қовун.                                                                                                              | <b>OBINOVVOT</b> 1. A type of sweet apricot.<br>2. Sweet and fleshy melon which is yellow striped in color.                                                                                                                                               |
| <b>ОБИ НОН</b> Оширма хамирдан ёпилган юпқа нон (қўпинча бозор учун ва тўй-ҳашамда тайёрланади).                                                                                                           | <b>OBI NON</b> Flat bread baked from raised dough. This type of bread is prepared mostly for wedding parties and to be sold in bazaars.                                                                                                                   |
| <b>ОВУЛ</b> Қишлоқ, шаҳар чеккасида, асосан, тоғларда жойлашган ерлар; қабила ва катта оилалар яшайдиган жой. Овулларда яшовчилар, одатда, бир қабила ё жамият аъзоларини ташкил этади.                    | <b>AIL (ALSO AUL)</b> Village, rural settlement, especially in the mountains: a kind of tribal and extended family unit, as people who live in “ails” often (but not necessarily) represent members of the same tribal unit or community.                 |
| <b>ОДАТ</b> Удум, таомил; ўрганиш; малака, одатланиш. Ўрганиш бўлиб қолган ҳаракат, қилиқ. Ота-бободан қолиб келаётган ва кишиларга сингиб кетган ёки янгидан сингиб бораётган расм - русум, удум, тартиб. | <b>ODAT</b> Customary law in traditional Central Asian society, guided by authoritative members of communities. It is based on a tribal code of conduct and on centuries of experience in resolving conflicts among individuals, communities, and tribes. |
| <b>ОЛАЧА</b> Қўлда тўқилган йўл-йўл ип ёки жун мато.                                                                                                                                                       | <b>ALOCHA</b> Cotton or wool (usually handmade) fabric which has striped painted threads.                                                                                                                                                                 |
| <b>ОЛИҚ - СОЛИҚ</b> Қудалар орасида бир-бирига бериладиган нарсалар ҳақидаги музокара ва шу музокара натижасида йигит                                                                                      | <b>OLIQ-SOLIQ</b> Before wedding arrangements of the two sides (bride and grooms parents) as a result of which the groom's side                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| томондан қиз томонга<br>бериладиган қалин.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | gives kalin (money given to the<br>bride's parents before wedding).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>ОЛОТ</b> географик жой номи:<br>Бухоро вилоятидаги<br>туманлардан бири.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>OLOT</b> geographic denomination:<br>name of place located in Bukhara<br>region.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>ОЛТИН ҚОВОҚ</b> 1.Олтин ёки<br>кумуш тўп баланд дарахт<br>тепасига осилади. Тўпни бир<br>отишда копток ёки ёй ўқи билан<br>туширган киши совринни қўлга<br>киритади. Ғолибга маълум<br>сондаги қўй ва ҳаттоки қўп<br>ҳолларда туя ҳамда отлар ҳадя<br>қилинадиган халқ ўйини;<br>2.Қадим замонда байрам<br>кунларида мазкур “олтин қовоқ”<br>ўйини ташкил этилган. Узун<br>лангарнинг бир учида олтин ёки<br>кумуш тангалар солинган қовоқ<br>исиб қўйилган. Ўқ (ёй) билан<br>қовоқни отиб синдирган мерган<br>идиш ичидаги тангаларни қўлга<br>киритган. | <b>ALTIN KABAK</b> 1. Hanging up a<br>golden or silver ball on the top of a<br>high tree, and whosoever brings it<br>down at the first shot, with either<br>ball or arrow, gains this prize,<br>together with a certain number of<br>sheep, and often even camels and<br>horses;<br>2. During great holidays in olden<br>days, the Kirghiz organized a game<br>called ‘ <b>altyn-kabak,</b> ’ which<br>means ‘ <b>golden gourd.</b> ’ A long<br>pole was brought, at one end of the<br>pole was suspended a gourd with<br>gold or silver coins and the pole<br>was put in the ground. Then<br>marksmen came out and shot (with<br>arrows) at the gourd. Whoever split<br>the gourd received the contents. |
| <b>ОМИН</b> Ислом, яҳудий ва<br>христиан динларида диндорлар<br>ўртасида “қабул этилсин”,<br>“ижобат бўлсин” маъносида,<br>оддий халқ орасида эса “илоҳи<br>шундай бўлсин”, “айтганингиз<br>келсин” маъносида<br>ишлатиладиган сўз.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>OMIN</b> amen! Safe, secure. The<br>term is used like the terms “amen”<br>and “amin” among Muslims, Jews<br>and Christians as confirmation of<br>prayers.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ОТ ТЎРЛАДИ</b> Мазкур удумда аёллар от атрофида ер тепиб, айланиб йиғи қиладилар ҳамда мотам ёр-ёрларини ижро этадилар. Отнинг ёли ёки думи тўрлаб қирқилган. Маросимдан сўнг уни кимсасиз яйловга хайдаб юборганлар. Бу отни ҳеч ким минмаган. Чунки у ҳам ўлган ҳисобланган. “От тўрлади” маросими бурунги аждодларимизнинг от тотеми билан боғлиқ ишонч-эътиқодлари асосида шаклланган.</p> | <p><b>AT TORLADI or OT TO`RLADI</b> Ceremony is performed by women who gather in a circle around the horse of the dead person. They kick and stamp and turn around the horse while performing “motam yor- yorlari”. Later on, first they cut the hair of horse’s tail and mane and then they release the horse into the wilderness. The horse was considered dead as well. The ceremony “Ot To`rladi” is formed on the basis of our nation’s belief associated with the horse totem.</p> |
| <p><b>ОТИН</b> Аёллар ўртасида диний маросимлар (масалан, мавлуд)га бошчилик қиладиган аёл.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p><b>OYMULLO</b> also <b>OTIN</b> Female mullah, who leads religious ceremonies as mavlud.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><b>ОШ</b> ёки <b>ПАЛОВ</b> Асосий масаллиғи гуруч, ёғ, гўшт ва сабзидан иборат, қовуриб, қайнатиб ва дамлаб тайёрланадиган қуюқ овқат; ош. Шунингдек, магиз, нўхат, саримсоқ пиёз ҳам солиниши мумкин. Таом 30 дақиқада тайёр бўлади.</p>                                                                                                                                                         | <p><b>OSH</b> (pilaf) A rice dish like pilaf. Main ingredients onions, meat and carrots are fried in oil. When they are well-browned, rice and water is added. May also include raisins, garbonzo beans and cloves of garlic cooked whole without separating. Cooked for about 30 minutes.</p>                                                                                                                                                                                           |
| <p><b>ОШИБИБИЁН</b> Ип йигирувчи хотинларнинг муқаддас саналган афсонавий ҳомийси (пири) бўлиб, тақводор хотинлар унинг шарафига сешанба кунлари махсус маросим ўтказади. Ислом динида бу маросим мавжуд</p>                                                                                                                                                                                         | <p><b>OSHIBIBIYON</b> also Osh Bibiyo Pious women hold special ceremony in honor of legendary master of spinners on Tuesdays. Call on the pari because they were considered to stand outside legitimate Islamic practice. Some</p>                                                                                                                                                                                                                                                       |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| эмас. Бироқ баъзи аёллар мазкур маросимни ислом дини қонун-қоидаларига мувофиқ маросим деб ҳисоблашади.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | women, on the other hand, believed that sofreh Bibi-se-shambe is a legitimate religious practice.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>ОШИҚ ЎЙИНИ</b> Европада ўйналадиган зарик ўйинига ўхшаш, қўйнинг орқа оёғи тизза бўғимидаги бириктирувчи чорқирра суякча (ошиғи) воситасида ўйналадиган ўйин. Суякчанинг тепа қисми това, пастки қисми олчи, икки томони ён тараф деб айтилади. Иштирокчи 4 та шундай суякчаларни кафтига олиб сўнг ўртага ташлайди. Икки това ёки икки олчи тушса, ютуқнинг ярмисини, тўртталаси ҳам това ёки олчи бўлса, ютуқнинг ҳаммасини қўлга киритади. | <b>ASHIK-GAME</b> Played in the manner of European dice with the four anklebones of a sheep, and with a degree of passionate excitement of which one can form no idea. The upper part of the bone is called tava, the lower altchi, and the two sides yantarap. The player takes these four little bones into the palm of his hand, throws them up and receives half of the stake, if two tava or two altchi, and the whole of the stake, if all four tava or altchi turn up. |
| <b>ОШТАХТА</b> Хамир ёйиш ва ундан лағмон, угра, шилпилдоқ кабиларни кесишда фойдаланиладиган махсус тахта.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>OSHTAKHTA (=PASTRY BOARD)</b> A flat wood which is used to spread the dough and slice noodles and “shilpildoq”.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>ОШХОНА</b> Овқат тайёрлаш учун мосланган махсус хона ёки бино; ош, беш бармоқ сингари миллий таомлар тортиқ қилинадиган умумий овқатланиш муассасаси.                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>ASHKANA also OSHKHONA</b> A special place or building to cook meals; a traditional café, restaurant or teahouse, which serves national dishes such as pilav and besh-barmak.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>ОҚ КИЙДИ</b> Бир йилдан сўнг мотам либослари ечилиб, махсус оқ кийим кийиш маросими                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>OQ (or ok) KIYDI</b> In a year, funeral dresses were taken off and special ceremony of white dress                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ўтказилган ва ушбу ритуал кийиниш “оқ кийди” деб аталган.                                                                                                                                                                                      | putting on was carried out. That ritual clothing was called as “ <i>ok kiydi</i> ”.                                                                                                                                                                                      |
| <b>ОҚ КИЙМОҚ</b> Мотам либосини киймоқ, баъзи жойларда, аксинча, таъзия муддати тугагач, қора кийимни оқ кийим билан алмаштирмоқ, мотам либосини ташламоқ.                                                                                     | <b>OQ KIYMOQ</b> (Wearing white clothes) In some places it is worn on occasion of funeral, whereas in other places is change of the black costume to the white which means the end of the funeral.                                                                       |
| <b>ОҚ ЎРАМОҚ</b> Қиз билан йигитни унаштиришга розилик белгиси, маросими.                                                                                                                                                                      | <b>OQ O`RAMOQ</b> A ritual which marks the engagement of the two spouses.                                                                                                                                                                                                |
| <b>ОҚИН</b> Халқ кўшиқлари ва дostonларини куйловчи, бадихагўй куйчи; бахши. Бадихагўйлик хусусияти билан бошқа кўшиқчилардан ажралиб туради. Маслаҳат олиш, завқланиш учун мурожаат қилинадиган шахс, жамиятда ҳурматга сазовор киши.         | <b>AKYN</b> A popular bard, who sings and improvises traditional folk songs or epics; this makes him different from the entertainment singer; a respected member of the community to whom people traditionally turn for political advice, foretelling, or entertainment. |
| <b>ОҚЛИҚ</b> 1.Тўйга розилик белгиси сифатида совчиларга совға қилинадиган оқ ёки очик, оч рангли газлама, рўмол, кийим-кечак.<br>2. Кўмиш маросимида, азага келган ларга бўлиб бериладиган рўмолчабоп газлама; йиртиш.<br>3. Кафан, кафанлик. | <b>OQLIQ (oklik)</b> 1. White or light colored fabric, shawl that is presented as a sign of agreement to the wedding.<br>2. Kerchieflike cloth that is given to people who attend the burial ceremony.<br>3. Shroud, cloth for shroud.                                   |
| <b>ОҚНАБОТ</b> Ёзги қовун тури                                                                                                                                                                                                                 | <b>OQNABOT</b> Summer melon                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>ОҚСОҚОЛ</b> 1. Соч-соқоли оқарган кекса одам; мўйсафид;                                                                                                                                                                                     | <b>AKSAKAL</b> also <b>OQSOQOL</b> White bearded” in Turkic;                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2. Маҳаллалардаги ҳурматга сазовор ёки катта оилалардаги ёши улуг инсон; Ўрта Осиёда хунаrmанд ёки хунаrmандлар дўкони эгаси; маълум бир ҳудудда (маҳалла, шаҳар ёки қишлоққа) бошлиқ бўлган маҳаллий амалдор. | 2. A respected elderly member of a local community or the oldest member of an extended family; head of a craftsman shop or a craftsman order in Central Asia; administrator in a mahalla (a local neighborhood community) or in a town or village. |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

II

|                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ПАЙҒАМБАР</b> Олдиндан хабар келтирувчи. Худонинг хоҳиш иродасини бандаларига етказувчи илоҳий вакили, наби, расул.                                                                                                  | <b>PROPHET</b> Messenger who delivers information or a person who is believed to have a special power which allows them to say what a god wishes to tell people, divine messenger.                                                                                                |
| <b>ПАЙҒАМБАР</b> <b>ОШИ</b> Пайғамбар яшаб ўтган ёшга (63 ёш) етганда бериладиган ош.                                                                                                                                   | <b>PAYG`AMBAR OSHI</b> To organize a feast when a person is 63 years old, because of the fact that Prophet Muhammad lived by that age.                                                                                                                                            |
| <b>ПАЛОВ</b> Асосий масаллиғи гуруч, ёғ, гўшт ва сабзидан иборат, қовуриб, қайнатиб ва дамлаб тайёрланадиган қуюқ овқат; ош. Шунингдек, мағиз, нўхат, саримсоқ пиёз ҳам солиниши мумкин. Таом 30 дақиқада тайёр бўлади. | <b>PILAV</b> A rice dish like pilaf. Main ingredients onions, meat and carrots are fried in oil. When they are well-browned, rice and water is added. May also include raisins, garbonzo beans and cloves of garlic cooked whole without separating. Cooked for about 30 minutes. |
| <b>ПАРАНЖИ</b> 1. Кўпчилик мусулмон аёллар бегона эркакларга очиқ кўринмаслик учун бошга ёпиниб юрадиган, бичими кенг ва узун тўн шаклидаги, сохта енгли                                                                | <b>PARANJI</b> 1. A piece of cloth worn by some Muslim women to cover parts of the face when they are in public. Yashmak used as elegant cloth – robe with pseudo-sleeves covering head over the headgear,                                                                        |

|                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ёпинғич (юз чачвон билан беркитилади); аёллар киядиган чачвонли кийим.<br>2. Бугунги кунда паранжи фақат келинларга, уларни куёвнинг уйига кузатаётган вақтда кийгизилади. | face curtains “Chachvan”; veiled cloak worn by women.<br>2. Nowadays “paranji” is worn only by the bride before leaving for the groom’s house.                               |
| <b>ПАРПАША</b> Беқасамдан қалинроқ мато бўлиб, у паранжи, чопон кабиларни тикишда ишлатилган.                                                                              | <b>PARPASHA</b> is thinner than bekasam and was used for making of yashmaks, men’s robes and etc.                                                                            |
| <b>ПАТИР</b> Кўпинча ёғ аралаштирилган, оширилмаган хаширдан чакичлаб тайёрланадиган юпқароқ нон.                                                                          | <b>PATIR</b> A kind of bread which is round, and flat with some fat. Patterned with “chakich” and baked from not-risen dough.                                                |
| <b>ПАТИР УШАТИШ</b> Унашиш, унаштириш маросими.                                                                                                                            | <b>PATIR USHATISH (=Betrothal)</b> The ceremony of engagement.                                                                                                               |
| <b>ПАШШАХОНА</b> Пашша ва чивин каби ҳашаротлардан сақланиш учун тутиладиган махсус чодир.                                                                                 | <b>PASHSHAKHONA</b> Mosquito net that hangs over and around a bed to keep insects away from person.                                                                          |
| <b>ПЕЧАК ҲАНДАЛАК</b> Пўсти қўнғир-сарғиш тусли юмшоқ ва ширин ҳандалакнинг майдароқ бир тури.                                                                             | <b>PECHAK HANDALAK</b> Summer melon; especially mellow and sweet, of a small round shape.                                                                                    |
| <b>ПИЁВА</b> Пиёздоғ ва сувдан тайёрланган гўштсиз суяк овқат; ёвғон шўрва.                                                                                                | <b>PIYOBA</b> Soup mostly cooked with oil, water and onion which is less calorific.                                                                                          |
| <b>ПИЁЗЛИ НОН</b> Ясалган нон ўртасига майда тўғралган пиёз, кунжут сепиб, чакич урилади. 15-20 дақиқа тиндирилиб, тандирда ёпилади.                                       | <b>PIYOZLI NON</b> Flattened bread in round and sprinkled with thinly sliced onions and sesame, patterned with “chakich”. Allowed to rise another 15-20 minutes and baked in |

|                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                | a “tandir”.                                                                                                                                                               |
| <b>ПИЁЛА</b> Тубидан юқорига томон кенгайиб борадиган, косадан кичик, тагликли идиш (асосан чой ичиш учун ишлатилади).                                                         | <b>PIOLA</b> A small bowl about the size of a cup, but without a handle, the top of which is wider than bottom (is especially used for drinking tea).                     |
| <b>ПИР</b> Бирор касбнинг асосчиси, ҳомийси деб тушуниладиган, кўпинча, афсонавий ва афсона лаштирилган шахс.                                                                  | <b>PIR</b> Saints, spiritual guides; senior master who is considered the founder of the job/ trade, guide, patron or a legendary person. 2. The Pir who keeps one’s hand. |
| <b>ПИРИДАСТГИР</b> Бухорода жойлашган қадамжолардан бирининг номи.                                                                                                             | <b>PIRIDASTGIR</b> One of shrines situated in Bukhara.                                                                                                                    |
| <b>ПОДШОҲ</b> Баъзи Шарқ мамлакатларида мутлақ ҳокимлик қилувчи ҳукмрон унвони ва шундай унвонга эга шахс, шоҳ.                                                                | <b>PADISHAH</b> A title of governor or a ruler in some oriental countries.                                                                                                |
| <b>ПОЁНДАКИ</b> Қишки қовун турла ридан бири.                                                                                                                                  | <b>POYONDAKI</b> Kind of winter melons.                                                                                                                                   |
| <b>ПОЛВОН</b> 1. Жисмоний жиҳатдан кучли, бақувват киши; оғир тошларни ўйнатадиган, акробатик ҳаракатларни амалга оширадиган баҳодир, паҳлавон;<br>2. Кураш тушадиган спортчи. | <b>PALVAN</b> also <b>POLVON</b> 1. Weightlifter plays with stone balls and does acrobatic movements;<br>2) Wrestler who takes part in wrestling.                         |
| <b>ПОСБОН</b> Бирор кимса ёки нарса нинг хавфсизлигини, дахлсизлигини таъминлаш мақсадида навбатчиликда турган қўриқчи, соқчи, қоровул.                                        | <b>POSBON</b> Community guardian or policeman whose responsibility is to provide security of things or people.                                                            |

## P

|                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>РАМАЗОН</b> Қамария йил ҳисобида 30 кундан иборат тўққизинчи ойнинг арабча номи. Шариатга кўра, бу ой давомида мусулмонлар рўза тутишади, гуноҳларидан поклани шади.                | <b>RAMADAN</b> also <b>RAMAZON</b><br>An Arabian designation of the ninth month in the Islamic calendar, a time of fasting and atonement for sins.                                                     |
| <b>РАМАЗОН</b> <b>ҲАЙИТИ</b><br>Мусулмонлар нинг рамазон (рўза) оyi тугаган кундан кейин ўтадиган байрами.                                                                             | <b>RAMAZON HAYIT</b> A muslims' holiday celebrated on occasion of the end of the Ramadan month.                                                                                                        |
| <b>РУБОБ</b> Медиатор билан чертиб чалинадиган беш торли мусиқа асбоби. Афғон рубоб, Қашқар рубоб сингари турлари мавжуд.                                                              | <b>RUBOV</b> An instrument with five strings played with a pick (plectrum). There are two kinds of rubobs: Afghan and Kashgar.                                                                         |
| <b>РУҲ</b> Киши ҳаётлигида у билан бирга, вафотидан кейин эса танадан чиқиб, абадий қоладиган кўзга кўринмас нарса, куч; арвоҳ.                                                        | <b>RUH</b> The spirit of a person that is considered as being separate from the body, and which many religions believe continue to exist after the body dies.                                          |
| <b>РЎЗА</b> Мусулмонларнинг ҳар йили бутун рамазон оyi давомида дунёвий ишлардан ўзини тийиб, бутун кун бўйи ҳеч нарса емай-ичмай юриш урф-одати; исломдаги бешта рукн (фарз)дан бири. | <b>RO`ZA</b> Fasting performed in the month of Ramadan being restrained which is considered one of the five “pillars” of Islam, required of all Muslims.                                               |
| <b>РЎЯН</b> Бир йилда икки марта гуллаб, икки марта ҳосил берадиган сариқ гулли ўсимлик (тиббиётда буйрак тошини эритувчи кислота олиш учун, халқ хўжалигида қизил бўёқ                | <b>RUYAN or BOYAK</b> A plant which blossoms and produces fruit twice annually; an excellent species of madder. Used to produce acid in Medicine for melting stones in kidney, red color for dyeing in |

|                             |                   |
|-----------------------------|-------------------|
| мода олиш учун ишлатилади). | national economy. |
|-----------------------------|-------------------|

## C

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>САБЗИТЎҒРАР</b> Тўй ошидан бир кун аввал эркакларнинг тўй бўлади ган хонадонга йиғилиб, ош сабзисини тўғраб тайёрлаб қўйишидан иборат маросим.                                                                                                                                                                                                                 | <b>SABZITO`GHRAR</b> Preparation process which takes place the day before wedding. Men gather in the house of the wedding host and cut carrots into strips for “palov”.                                                                                        |
| <b>САВОБ</b> Диний эътиқодга кўра, худонинг марҳаматига лойиқ иш ва шундай иш учун худонинг марҳамати; ўзгаларга беминнат қилинган холис ёрдам; яхши, эзгу иш.                                                                                                                                                                                                    | <b>SAVOB</b> Act of piety. According to religious beliefs it is worthy of God’s mercy and blessing for such work; fair assistance to others; good deed.                                                                                                        |
| <b>САВОБЛИ</b> Савоб бўлувчи, худонинг марҳаматига сазовор бўладиган.                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>SAVOB ISH</b> Virtue. God’s mercy and blessing for such work.                                                                                                                                                                                               |
| <b>САДР</b> Одатда, йигит, келинчак, бўйга етган қиз ёки энг яқин киши вафот этганда, унинг “қирқ”игача аёллар иштирокида ўтказил(ади)ган мотам одати (бунда марҳумнинг яқинларидан бир ёки бир неча киши даврага тушиб, олд-орқага ёки икки томонга солланиб, йиғи билан таъсирчан иборалар айтиб, марҳумни эслаганлар, қолганлар маълум ҳолатда жўр бўлганлар). | <b>SADR</b> A mourning ritual held till 40 days, after a young man, a bride, a girl, or the closest person died (in which one or more of the relatives of a deceased person, uttered words crying, and remember the deceased, the rest were in accompaniment). |
| <b>САЙИЛ</b> Баҳорда ўтказиладиган катта халқ сайр-томошалари, сайр-томоша. Умуман, катта ва тантанали сайр-томошалар. Сумалак сайили. Халқ сайили.                                                                                                                                                                                                               | <b>SAYIL</b> Festivity held in early Spring among the Uzbek nation with various performances. Sumalak sayli, National Sayli, Navruz sayli, Lola Sayli.                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Наврўз сайили. Лола сайили.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>САКСОВУЛ</b> Шўрадошлар оиласига мансуб, Марказий Осиёнинг шўрхок ва қумли чўлларида ўсадиган, барги яхши ривожланмаган бута ёки дарахт ва унинг ёнилғи сифатида ишлатиладиган ёғочи.                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>SAKSOVUL</b> A plant abundantly found in the Central Asian steppes; saksovul tree is a little tree with long roots that lives in the desert mountains.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>САКСОВУЛ ҚОВУНИ</b> қишки қовун.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>SAKSOVUL KAVUNI</b> winter melon.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>САЛЛА</b> Узунлиги 1,5 метрдан 7 метргача бўладиган, дўппи, кулоҳ, телпак устидан ўраладиган сидирға мато, дока; мусулмон эркакларнинг бош кийими.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>SALLA (=TURBAN)</b> It has a very picturesque appearance, with its long loops hanging down on the left side, and the trim natty way in which it is put on.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>САЛЛА ЎРАШ</b> Бухорода марҳума қизга чимилдик ёр-ёри айтиб бўлингач, чимилдик сўзанаси кўтариб қўйилади ва шундан сўнг “саллабандон” удуми бажарилади. Бу удум, одатда, қиз бола турмушга чиқиб, фарзанд кўргач, қирқ кунлик она-бола чилласидан сўнг қизнинг ота-онаси бешик олиб келганда ўтказиладиган бешик тўйининг охирида қиз энди “ҳақиқий аёл, она, хотин, алоҳида бир рўзғорнинг бекаси” бўлганлигига ишора сифатида “боши боғлиқ аёл” деган маънода ўтказилиб келинган. | <b>SALLA ORASH</b> After the “Chimildik Tutdi” ceremony, the “Salla Orash” ceremony is arranged in mourning ceremonies (Bukhara). Originally this ceremony was performed when a newly-wed woman gave a birth. Salla Orash means “tied down”. This ceremony is believed to be an indicator for a woman to become the lady of her house and a mother. Motam yor-yorlari is performed in this ceremony, while the close relatives dress the dead, who died before getting married and wrap the head with a canvas. |

|                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Мотам ёр-ёрлари “саллабандон” маросимида турмуш қурмай вафот этган марҳума қизларни кийинтириб, бошига салла ўраган вақтда яқин қариндошлари томонидан ижро этилган.              |                                                                                                                                                                      |
| <b>САЛОМ</b> Келинчакни тўйдан кейинги кун эрта билан олиб чиқиб, куёвнинг ота-оналарига, қариндош-уруғларига таъзим қилдириш маросими ва умуман келинчаклар таъзими; келинсалом. | <b>SALOM</b> The bride's rite of worshipping the groom's parents and relatives and in general, bride's respectful bow at the next day after the wedding; kelinsalom. |
| <b>САМАРҚАНД</b> Ўзбекистондаги қадимий ва гўзал, дунё бўйлаб минглаб меҳмонлар диққатини тортган шаҳарлардан бири.                                                               | <b>SAMARKAND</b> One of the ancient cities of Uzbekistan which attracts the guests throughout the world.                                                             |
| <b>САРПО</b> Маълум бир шахсга ёки кўпчиликка атаб кўпинча тўй маросимларида ёки турли тантаналарда совға учун тайёрладиган янги бош-оёқ либос.                                   | <b>SARPO</b> New clothes from head to toe; Sarpo is usually given to a wedding host as a gift.                                                                       |
| <b>СЕП</b> Қиз узатишда унга ота-онаси ва қариндош-уруғлари томонидан бериб юбориладиган мол, бисот.                                                                              | <b>SEP (=TROUSSEAU)</b> is a property given to the bride by her parents and relatives after the wedding.                                                             |
| <b>СЕП ЁЙМОҚ</b> (ёки ёзмоқ) Келиннинг молини ёйиб кўз-кўз қилмоқ, у билан келин тушадиган уйни безатмоқ.                                                                         | <b>SEP YOYMOQ</b> To show off bride's jewelries and clothes and decorate her room with these things.                                                                 |
| <b>СИЛСИЛА</b> Маълум тартибда                                                                                                                                                    | <b>SILSILA</b> A set of connected or                                                                                                                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| кетма-кет тизилган нарсалар. Сулола, шажара.                                                                                                                                                                                    | related things. Spiritual chain, dynasty.                                                                                                                                                                                                     |
| <b>СИРҒА</b> Кулоққа тақиладиган безак буюм; исирға, зирак.                                                                                                                                                                     | <b>SIRGHA</b> (EAR-RINGS) A piece of jewellery, usually one of a pair, worn in a hole in the ear.                                                                                                                                             |
| <b>СОВЧИ</b> Уйланувчи йигит томонидан бирор хонадоннинг вояга етган қизини кўриш ва уни келин қилиб беришга қиз томон розилигини сўраш учун вакил қилинган киши.                                                               | <b>SOVCHI</b> (Matchmaker) Someone who tries to find the right person for someone else to get marry.                                                                                                                                          |
| <b>СОВЧИЛИК</b> Қиз кўриш ва қиз томон розилигини сўраш мақсадида бировнинг хонадонига бориш; совчи бўлиш.                                                                                                                      | <b>SOVCHILIK</b> (Matchmaking) A person whose office is to arrange marriages and relationships between people i.e. someone who goes to the girl's house and asks for a bride.                                                                 |
| <b>СОМСА</b> Ёйилган хамирни тўрт бурчак шаклида кесиб, гўшт ва пиёз билан тўлдирилиши. Баъзида қовоқ ишлатилади, лекин унга ҳам пиёз қўшилади. Хамир ичи тўлдирилгач, духовкада 30 дақиқа ёки жигар тусга киргунча пиширилади. | <b>SOMSA</b> A pastry, which is rolled out, cut in squares and filled with a meat and onion mixture. Sometimes pumpkin is used, but also mixed with onions. After filling the pastry, it is baked in the oven for 30 minutes, or until brown. |
| <b>СУЛТОН</b> Мусулмон давлатларида амир, хон, шохлар унвони.                                                                                                                                                                   | <b>SULTAN</b> is a title of kings in muslim countries                                                                                                                                                                                         |
| <b>СУМАК</b> Бешикка беланган чақалоқ нинг сийдигини тувакка йўналтирувчи найсимон асбоб.                                                                                                                                       | <b>SUMAK</b> A device which directs the urine of the baby to a basin under the cradle.                                                                                                                                                        |
| <b>СУМАЛАК</b> Наврўзда ундириб янчилган буғдой, ун ва ёғ                                                                                                                                                                       | <b>SUMALAK</b> The most favorite dish of Navruz using the sprouts of                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| аралашма сидан тайёрланадиган хушхўр таом.                                                                                                                 | wheat, flour, some oil.                                                                                                                                                    |
| <b>СУМБУЛА САЙЛИ, СУНБУЛ САЙЛИ</b> Чуст худуди ўтрок аҳолиси орасида ўтказилувчи сайл; Фарғона водийсидан бошқа ҳудудларда учрамайди.                      | <b>SUMBULA SAYLI, SUNBUL SAYLI</b> (Hyacinth Festivity) is typically celebrated among the settled population of Chust district, does not exist beyond the Ferghana Valley. |
| <b>СУННАТ</b> Муҳаммад пайғамбар амал қилган амаллар. Ҳадисларда тарғиб этилган, ибодатда ҳам, муомалада ҳам қўлланувчи амал.                              | <b>SUNNAT</b> Custom; the way Prophet Muhammad acted which is then imitated by Muslims. The source material for the sunnat is found in the hadith.                         |
| <b>СУННАТ ТҶИИ</b> Ўғил тўйи, хатна тўйи.                                                                                                                  | <b>SUNNAT TO`YI</b> (Circumcision) An occasion when a baby circumcised as part of a religious ceremony.                                                                    |
| <b>СУПА</b> Ҳовли, боғ ва умуман очик ерда ўтириш, ётиш-туриш учун тупроқдан тўртбурчак шаклида кўтариб қурилган жой.                                      | <b>SUPA</b> A small patio area which is outside a house with a solid floor but no roof which is used, especially for eating, in good weather.                              |
| <b>СУПРА</b> Хамир ёйиш, нон ясаш учун мўлжалланган, одатда ошланган теридан қилинадиган дастурхон симон рўзғор буюми.                                     | <b>SUPRA</b> A leather mat used for making dough upon. Usually from animal skin made into leather by tanning.                                                              |
| <b>СУПРА ҚОҚДИ</b> Катта зиёфат, тўй ва ш.к.дан кейин қолган нарсалар билан кичик доирадаги яқин кишилар ни меҳмон қилиш ва шундай меҳмондорчиликнинг ўзи. | <b>SUPRA QOQDI</b> Treating the people with the foods which are left after wedding or such like grand parties.                                                             |
| <b>СУРА</b> Қуръоннинг 114 бобидан                                                                                                                         | <b>SURA</b> (Chapter) Each and all                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ҳар бири.                                                                                                                                                                                                                                        | (114) chapters of Koran.                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>СУРМА</b> Таркибида кумушсимон оқ, мўрт металл элементи бўлган қорамтир пардоз бўёғи (кўз, киприкларни бўяш учун ишлатилади).                                                                                                                 | <b>SURMA</b> A dark substance containing silver, fissile element, which people put around their eyes, especially the edge of their eyelids, to make them more attractive.                                                                           |
| <b>СУРМАДОН</b> Сурма солинадиган идиш.                                                                                                                                                                                                          | <b>SURMADON</b> A special urn to keep surma.                                                                                                                                                                                                        |
| <b>СУРМАЧЎП</b> Сурма суртадиган махсус ингичка чўп.                                                                                                                                                                                             | <b>SURMACHO`P</b> A special thin stick to put surma.                                                                                                                                                                                                |
| <b>СУРНАЙ</b> Тешикларини бармоқлар билан очиб - ёпиб, пуфлаб чалинадиган мусиқа асбоби.                                                                                                                                                         | <b>SURNAY</b> A traditional long-bore instrument that starts as a straight pipe and widens into a conical end.                                                                                                                                      |
| <b>СУСТХОТИН</b> удуми Қурғоқчилик пайтларида ёмғир чақириш ритуали. Ўзбекистонда ёмғир чакирувчилар асосан аёллар бўлган. Навоий ва Бухоро вилоятларида ёмғир чакирувчилар кўғирчоқ ясаб олиб, ҳар бир хонадон эшиги олдида кўшиқ ижро этишган. | <b>SUSTKHOTIN</b> Rite of calling for rain during a time of draught. In Uzbekistan it was mainly the women who were the rain callers. In the regions of Navoi and Bukhara the rain callers made puppets. They would go to each house singing songs. |
| <b>СУТЛИ НОН</b> Хамирига сут солиб қорилган нон.                                                                                                                                                                                                | <b>SUTLI NON</b> Bread kneaded with milk.                                                                                                                                                                                                           |
| <b>СУЮНЧИ</b> Бирон қувончли воқеа тўғрисида хушхабар келтирувчига бериладиган совға, мукофот; севинчи.                                                                                                                                          | <b>SUYUNCHI</b> The customary gift for good news.                                                                                                                                                                                                   |
| <b>СЎЗАНА</b> Сидирға газламага гул тикиб тайёрланган, деворга осиладиган безак буюми.                                                                                                                                                           | <b>SO`ZANA</b> Decorative cloth used to cover the bedding or hung on the wall.                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                          |                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>СЎФИ</b> Исломда инсонни руҳий ва ахлоқий жиҳатдан комиллик сари етакловчи киши. Масжидда азон айтувчи киши; муаззин. | <b>SO`FI</b> A follower of a mystical movement in Islam, which emphasizes the development of a personal spirituality and an internal comprehension of divinity. |
| <b>СЎФИЛИК</b> Масжидда азон айтиш, сўфи машғулот.                                                                       | <b>SUFILIK</b> A person whose job is calling people to namoz (prayer).                                                                                          |

## Т

|                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ТАБИБ</b> Тиббиёт илмидан муайян мутахассис тайёрловчи ўқув юртида таълим олмаган, ўз ҳаракати, ҳаётий тажрибаси орқали беморларни даволаш билан шуғулланувчи шахс.                                              | <b>TABIB</b> A Traditional healer who has the power to heal people without being educated in medical sphere using his life experiences.           |
| <b>ТАВБА</b> Гуноҳлари учун кечирим сўраб ёлвориш; қилмишидан таъзир еб ёки пушаймон бўлиб, уни қайтармаслик учун қилинган азм-қарор, берилган ваъда ёки қилмиши учун сўралган узр.                                 | <b>TAVBA</b> (Repentance) To feel deep regret for one's misdeeds.                                                                                 |
| <b>ТАЗКИРА</b> Ёзувчи ва шоирлар тўғрисида қисқача маълумот берилиб, асарларидан намуналар келтирилган, умуман, тарих, тасаввуф, санъат соҳасидаги воқеа ва шахслар ҳақида эсдалик руҳида ёзилган китоб, антология. | <b>TAZKIRA</b> (Anthology, memoirs) A book or other piece of writing based on the writer's personal knowledge of famous people, places or events. |
| <b>ТАНДИР</b> Нон ёпиладиган ўчоқ, қурилма. Лойдан ясалган қурилма деворларига нон, сомсаларни жойлаштириб, ёпиб                                                                                                    | <b>TANDIR</b> A special object for baking bread; the bread, or “somsa” is placed on the clay wall over the wood fire.                             |

|                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| пишириш.                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                           |
| <b>ТАНОБ</b> Ер ўлчаш, узунлик ўлчаш, чизиқ тортиш ва ш.к.ларда ишлатиладиган узун чилвир, режа ип.<br>Ўрта Осиё хонликларида: томонлари 60 газдан иборат бўлган майдонга тенг юза (ер) ўлчов бирлиги. | <b>TANOB</b> Cord to measure square, length, string the line and etc.<br>A tanob is equal to sixty square yards in Central Asia khanates.                                                                 |
| <b>ТАРИҚ</b> Бир йиллик ғалла ўсимлиги ва унинг оқлаб сўк қилинадиган майда дони.                                                                                                                      | <b>TARIQ</b> (Millet) A plant that is similar to grass with small seeds that are used as food.                                                                                                            |
| <b>ТАРИҚАТ</b> Йўл; усул восита; маслак, суфийлик йўли. Тутилган йўл; маслак; суфийлик йўли.                                                                                                           | <b>TARIQAT</b> (Way or order); denotes in Sufism the way, which guides a person from the manifest law.                                                                                                    |
| <b>ТАСАВВУФ</b> Ислонда инсоннинг рухий дунёси тўғрисидаги, уни рухий ва ахлоқий жиҳатдан комиллик сари йўлловчи таълимот, диний эътиқод; суфийлик.                                                    | <b>TASAWWUF</b> Sufism designates the ‘mystical’ dimension of Islam. Doctrine that teaches the spiritual world of man, which directs it to spiritual and moral perfection; Sufism.                        |
| <b>ТАСБЕҲ</b> Худонинг номини зикр этиб саналадиган мунчок шодаси.                                                                                                                                     | <b>TASBEH</b> (Prayer beads, rosary) A string of beads to count prayer and chanting praises to God.                                                                                                       |
| <b>ТАХУРАР</b> Ўғил тўйига атаб тикилган кўрпа-тўшакларни тахмон даги сандиқ устига кўз-кўз қилиб йиғишга – тах уришга бағишланган, фақат хотин-қизлар иштирокида ўтказиладиган кичик тўй маросими.    | <b>TAKHURAR</b> A ceremony held with the participation of only women in which the quilt and such kind of things that have been made for the wedding of a son are piled up and displayed on the hopechest. |

|                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ТАҚСИР</b> Амалдорларга, бой ва муллаларга ҳурмат билан мурожаат шакли.                                                                                                                                                                                             | <b>TAKSIR</b> The way of treating officials, mullahs, and wealthy people with respect.                                                                                                                                                                                                               |
| <b>ТЕЛПАК</b> Тепаси юмалоқ, доира шаклли, текис мўйна жиякли иссиқ бош кийими.                                                                                                                                                                                        | <b>TELPAK</b> A broad, circular-shaped hat of fur.                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>ТЕРАНЖАБИН</b> Янтоқ устида ўсувчи шилимшиқ, ширин модда.                                                                                                                                                                                                           | <b>TERENDJEBIN</b> A resinous and very sweet substance, which grows on a thorn, called khari shutur (camel's thorn).                                                                                                                                                                                 |
| <b>ТЕРМА</b> Бахшилар репертуарида дostonдан кейин, иккинчи ўринда турадиган, банд тузилиши эркин, уч қатордан 100-150 мисрагача бўлади ган фольклор жанри.                                                                                                            | <b>TERMA</b> Free verse folklore genre which contains three up to 100-150 lines and is in the second place after the epic in Bakhshis' repertoire.                                                                                                                                                   |
| <b>ТОБУТ</b> Дафн маросимида ўликни солиб, мозорга елкама-елка кўтариб бориладиган тўрт дастали мослама. Атрофи мато билан ўралган бўлиб, тепа қисми очик. Мато оқ бўлса, марҳум кекса, қизил бўлса, ёш киши вафот этганини билдиради. Майит қабрга тобутсиз қўйилади. | <b>TOBUT (Bier)</b> A box, something like a casket. It is a platform with poles at the four corners, which a cloth is draped around. The top is open. If the cloth is white, it means the deceased is old; if it is red, the deceased is young. Only the body is placed in the grave, not the tobut. |
| <b>ТОИФИ</b> Меваси қизил ва йирик, кечпишар узум навларидан бири; шу узумдан қилинган вино номи.                                                                                                                                                                      | <b>TOIFI</b> is a name of large and reddish lateripening grapes; the name of wine prepared from grapes.                                                                                                                                                                                              |
| <b>ТОРТИШМАЧОҚ</b> Никоҳ тўйида келин куёвникига келгандан кейин хотинлар келин                                                                                                                                                                                        | <b>TORTISHMACHOQ</b> Wrestling or contest held between women of the bride's and groom's sides after                                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ва куёв тарафга бўлиниб, бел боғлаб, бир-бирини тортишиш ўйини.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | the arrival of the bride at the groom's house.                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>ТУЛПОР</b> Наслдор, чопқир, учкур от; арғумоқ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>TULPOR</b> A breed of a horse which can run fast.                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>ТУМОР</b> Халқона, диний тасаввурга кўра, гўё эгасини кўз тегишдан, бало, офат, инс-жинс ва ш.к. дан сақлайдиган, ичига дуо битилган қоғоз жойланган учбурчак нарса (одатда бўйинга, қўлтиққа, сочга тақилади ёки кийимнинг ички қисмига тикиб қўйилади). Хотин-қизларнинг кийим устидан бўйинга осиладиган ёки елкага осиб, қўлтиққа тушириб юриладиган безаги. | <b>TUMOR</b> also <b>AMULET</b> Triangular amulet containing a written charm or verse from the Quran which keeps from an evil eye according to the nation's belief (hung on the neck, in the armpit, worn in hair or sewn inside the clothes). Women's ornament hung on the neck or from shoulder to armpit over the clothes; anything triangular in shape. |
| <b>ТУТАТҚИ</b> Тутатилганда касаллик, фалокатни даф этувчи ёки керакли предмет, воқеа-ҳодисани юзага келти рувчи, ҳозирловчи нарса.                                                                                                                                                                                                                                 | <b>TUTATQI</b> A substance that is burnt to produce a sweet smell, especially as part of a religious ceremony, which drives away the troubles or illnesses.                                                                                                                                                                                                 |
| <b>ТЎЁНА</b> Тўй муносабати билан шу тўй эгаларига яқинлари томонидан қилинган (қилинадиган) пул ёки кийим - бош тарзидаги совға.                                                                                                                                                                                                                                   | <b>TO`YONA</b> money or clothing that is given as a gift to people from their close relatives on the occasion of the wedding party.                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>ТЎЙ</b> Уйланиш, турмушга чиқиш, хатна қилиш ва бошқа муносабатлар билан зиёфат бериб, базм-томошалар билан                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>TO`Y</b> also Life cycle feast. A marriage or circumcision ceremony and any celebrations such as a meal or a party which follow it. General                                                                                                                                                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ўтказиладиган халқ<br>маросимларининг умумий номи.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | term for national ceremonies.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>ТҲЙЛИК</b> Тўйдан бир ҳафта олдин куёв томонидан келин томонга жўнатиладиган масалликлар; тўй учун зарур бўлган гўшт, ун, гуруч, ёғ, шакар, мева каби маҳсулотлар.                                                                                                                                                                                                                         | <b>TO`YLUK</b> A week before the wedding, the toyluk (food for the wedding) is sent by the man to the house of his future wife; and consists of meat, flour, rice, fat, sugar and fruit.                                                                                                                                                                                              |
| <b>ТҲН КИЙДИРИШ</b><br>1.Эркакларнинг энг бахтли, омадли онларида улар елкасига тўн ёпиш, тўн кийдириш қатъий анъанага айланган; никоҳ тўйида куёвга тўн кийгизиш одати;<br>2. Мазкур маросим уйланмаган эр йигитлар вафот этганда амалга оширилади. Унда марҳум йигитга кекса чол янги дўппи ва янги чопон (тўн) кийдиради. (Чопон кўпинча марҳумга кийгизилмасдан, устига ташлаб қўйилади). | <b>TO`N KIYDIRISH</b> 1.To put a robe on a person at wedding ceremonies became a tradition; the ceremony which is performed for the groom at the wedding;<br>2. The ceremony is also observed in mourning ceremonies where an old man dresses the deceased, who died before getting married, with a new “chapan” and “do`ppi”. (Chapan is usually put on the corpse of the deceased). |
| <b>ТҲҚҚИЗ-ТҲҚҚИЗ</b> Тўй маросим ларида хотинларга патнисда улашила диган, одатда, тўққиз хил нарсадан иборат тортиқ.                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>TO`QQIZ - TO`QQIZ</b> Gifts which include (usually) nine different presents given in trays in the wedding ceremonies.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>ТҲҒРАМА</b> Юмшоқ пишгунча қайнатиб пиширилган гўшт тўғралиб, пиёз, сабзи ва чучвара билан аралаштирилган жуда машҳур таом.<br><b>Тўғрама палов</b> Гўштни тўғраб                                                                                                                                                                                                                          | <b>TO`GHRAMA</b> Horse flesh boiled soft and mixed up with onions, carrots and dumplings, is a very popular dish.<br><b>To`ghrama palov</b> Meat is cut into                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                        |                                                                                       |
|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| солиб пиширилган палов.                                | pieces for this meal.                                                                 |
| <b>ТЎШАКЧИ</b> Кечкурун юмшок ўрин солиб берувчи киши. | <b>TO`SHAKCHI</b> or bed maker whose office is to spread out the mattresses at night. |

## У

|                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>УГРА ОШИ</b> Юпқа ёйилиб, узун ва майда қилиб кесилган хамирдан тайёрланган суюқ ош. Таом пиёз, гўшт, сабзи, помидор, ловия солиб пиширилади.                                                              | <b>UGRA OSHI</b> Rolled out dough is cut into strips. A dish made with these noodles, meat, carrots, tomatoes, onions, beans and oil.                                                       |
| <b>УЙ КЎРАР</b> Бўлажак келин қариндошларининг куёв бўлмиш йигитнинг уй-жойи, хонадони билан танишиши маросими.                                                                                               | <b>UY KO`RAR</b> A pre-wedding ceremony in which the relatives of a future bride visit and see the house of the future groom.                                                               |
| <b>УЛАМО</b> Ислом илоҳиётчилари ва ҳуқуқшунос (факих)лари, шунингдек, диний муассасаларга, суд (қозилик) маҳкамаларига, ўқув юртларига мутасадди бўлган барча ислом дини олимлари.                           | <b>ULAMO</b> Muslim scholars who have been formally trained in religious sciences; the learned class, scholars; especially scholars of religious sciences.                                  |
| <b>УЛОҚ</b> Ҳар бир отлиқ ўртага сўйиб ташланган улоқни (одатда эчки ёки кичикроқ бузоқни) бир-биридан куч билан тортиб олиб, тезроқ маррага элтиб ташлаш учун курашишдан иборат миллий спорт ўйини; кўпкари. | <b>ULOQ</b> National game which takes place outside the town in a large open field. A game played on horseback in which players struggle for possession of a headless goat or calf carcass. |
| <b>УММАТ</b> Муҳаммад пайғамбар изидан борган ва ислом динини қабул қилган кишилар жамоаси; мусулмонлар.                                                                                                      | <b>UMMAT</b> Community of believers; community of Muslims. Followers of Prophet Muhammad.                                                                                                   |
| <b>УМОЧ</b> Уваланган хамир солиб                                                                                                                                                                             | <b>UMOCH</b> A special ritual meal; a                                                                                                                                                       |

|                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| пиширилган суюқ ош. Таомга сут, гуруч, мош, нўхат ва қуритилган ўрик, яъни туршак ҳам солинади.                                                                           | kind of stew made from flour, rice, milk, lentils, chickpeas and dried apricots.                                                                                                                                                   |
| <b>УМРА</b> Ислом анъанасида кичик хаж; Қуръон ояти ва Пайғамбар алайҳиссалом суннати билан собит бўлган амал (Умрани йил-ўн икки ой бажариш мумкин).                     | <b>UMRA</b> Pilgrimage of the holy places in Mecca; the “lesser” or “small” pilgrimage. The “Umra” can be performed at any time of the year and is considered “kichik haj” i.e. lesser pilgrimage.                                 |
| <b>УНАШТИРИШ</b> Никоҳ тўйидан олдин йигит ва қиз томоннинг розилигини расмийлаштириш, халққа маълум қилиш учун ўтказиладиган маросим.                                    | <b>UNASHTIRISH</b> A promise between two people to marry each other and the ceremony held in order to make others aware of this event.                                                                                             |
| <b>УН ТЎКДИ</b> Тўйдан кейин ўтказиладиган удумлардан бири. Қайнонанинг келинини пазанда бўлишини тилаб, унинг қўлига ун солиши ёки ботириб олиши.                        | <b>UN TO`KDI</b> (pouring flour) A ritual held after the wedding. The custom when the bride’s mother-in-law pours flour in the hands of the bride wishing her to be a good cook.                                                   |
| <b>УРАЗА БАЙРАМ</b> Рамазон ойи якунида рўзадорликнинг тугаши муносабати билан нишонланадиган диний байрам.                                                               | <b>URAZA BAIRAM</b> (Eid Al-Fitr) also <b>RO`ZA BAYRAMI</b> The Islamic festival celebrated to end the month-long fast of Ramadan.                                                                                                 |
| <b>УСТОЗ</b> Раҳнамо, мураббий ёки йўналиши бўйича мутахассис; Ўрта Осиёда ҳунармандлар сардори; ҳозирги кунда ушбу атама мутахассис, ўқитувчи ёхуд йўл-йўриқ кўрсатувчи. | <b>USTOZ</b> A master, teacher, or highly qualified expert in his field; the head of a craftsman shop or a craftsman order in Central Asia; a term used in present-day to refer to an expert, teacher, or head of a working group. |
| <b>УШАТМОҚ</b> Йигит ва қизни                                                                                                                                             | <b>USHATMOQ</b> (promise a                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                   |                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| никоҳлаш ҳақида аҳдлашмоқ, келишмоқ, патир ( <i>ёки</i> нон) ушатмоқ, унаштирмоқ. | daughter's hand in marriage)<br>Agreement of the two sides on the marriage by breaking unleavened bread. |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Ф

|                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ФАТВО</b> Шариат, дин қонун-қоидалари асосида руҳонийлар (муфти, шайхулисом, қози) томонидан бирор диний, ҳуқуқий, сиёсий ҳамда ижтимоий масала юзасидан чиқариладиган ҳукм, қарор, изох ёки бирор ишнинг шариат нуқтаи назаридан амалга ошириш мумкинлиги ҳақидаги кўрсатма, буйруқ. | <b>FATVO</b> Religious, legal, political and social decisions; opinion rendered by a religious person (highest religious authority, mufti, qozi) on the bases of religious laws, orders; an instruction or order about fulfilling any action according to religious law. |
| <b>ФИЛБОН</b> Фил боқувчи ва филни ҳаракат пайтида бошқарувчи киши.                                                                                                                                                                                                                      | <b>FILBON</b> Elephant tamer.                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>ФОТИҲА</b> Қуръоннинг биринчи, бошланғич сураси, бошланиши. Фотиҳа сураси намознинг ҳар бир ракаати бошида ўқилади, шунингдек, бирор кимсага эзгулик тилаб айтиладиган дуо, олқиш.                                                                                                    | <b>FOTIHA</b> The first Sura (chapter) of the Koran. The Fatiha is recited at the beginning of every rak'at (unit of movements and formule in the ritual prayer) and is also frequently recited at the beginning of a duo.                                               |
| <b>ФОТИҲА ТҶҲ</b> Қиз билан йигит турмуш қуришга рози бўлгандан кейин, буни қариндош-уруғ, маҳалла аҳлига маълум қилиш мақсадида никоҳдан олдин ўтказиладиган маросим; унаштириш.                                                                                                        | <b>FOTIHA TO`Y</b> When every thing is definitely settled, neighbours and relations are invited to the “fotiha toy” (feast of promise), which is celebrated before marriage in the home of the future bride.                                                             |

## X

|                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ХАЛФА</b> Хоразм воҳасида маҳаллий оғзаки ижод намуналарини ижро этувчи аёл.                                                                                                                                      | <b>KHALFA</b> A woman who performs folklore samples in the Khorasm oasis.                                                                                                                                                                     |
| <b>ХАЛИФА</b> Мусулмонлар жамоаси ва мусулмон давлатининг диний, айти бир пайтда дунёвий бошлиғи; руҳоний ҳукмдор; Муҳаммад пайғамбарнинг вориси, Аллоҳнинг ердаги ноиби ҳисобланган.                                | <b>KHALIFA</b> A religious and secular leader of muslim states; successor or assisstant of Prophet Muhammad.                                                                                                                                  |
| <b>ХАТНА</b> Хатна муносабати билан ўтказиладиган маросим, зиёфат; суннат тўйи. Боланинг тоқ ёшида ўтказилади.                                                                                                       | <b>CIRCUMCISION</b> The celebration of the circumcising. A child must be 3, 5, or 7 years old.                                                                                                                                                |
| <b>ХАТМ</b> Марҳумлар арвоҳига атаб қуръон тушириш ва шу муносабат билан ўтказиладиган диний маросим, кичик зиёфат.                                                                                                  | <b>KHATM</b> (Gatherings) A religious ceremony held in honor of the dead by reading the sura (chapter) from the Koran.                                                                                                                        |
| <b>ХИЗР</b> Ислом ривоятларида зикр этилган, ҳаёт булоғидан “оби ҳаёт” ичиб, умрибоқий бўлган тақводор шахс; оғир аҳволда қолган кишиларга чол, сувори ёки йўловчи кўринишида учраб, уларнинг мушкулени осон қилади. | <b>KHIZIR</b> According to Islamic legends a pious person, who became eternal by drinking “life water” from the life well; a person, who appears unexpectedly and help people in a difficult situation as an old man, horseman, or passer-by. |
| <b>ХИНА</b> Қизғиш гулли хина ўсимлигидан олинадиган, қўл, тирноқ, сочни бўяш учун ишлатиладиган қизғиш-сарик рангли бўёқ.                                                                                           | <b>HENNA</b> A reddish-brown substance taken from the plant with reddish flower called henna and used to dye the palm of the hands, nails, and hair.                                                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ХОЖА</b> Мухаммад пайғамбарнинг қизи Фотима ва куёви Алининг қариндошлари, тариқат машойихлари ёки VII асрда Ўрта Осиёга келган арабларга бериладиган унвон.                                                      | <b>Hoja</b> (also Khoja) - A title for people or groups of people who claim descent from Prophet Muhammad through his daughter, Fatima, and her husband, Ali, or from companions of Prophet Muhammad who arrived in Central Asia with the first wave of Arabs in the seventh century a.d. |
| <b>ХОЖАЙИЖАҲОН</b> Бухорода яшаган авлиё.                                                                                                                                                                            | <b>HOJAIJAHON</b> A holy person who lived in Bukhara.                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>ХОН</b> Туркий ва мўғул халқлари ҳукмдорлари унвони. Қабила ёки бир неча бирлашган қабилалар сардорига берилган унвон; ўрта асрларда мамлакат ҳукмдори; одатда, ҳурмат юзасидан кишининг номига қўшилиб айтилади. | <b>KHAN</b> The traditional title of a chief of a tribe or a confederation of tribes; the title of a ruler (king) of a state or a principality during the medieval era; sometimes the term is used as an equivalent of “lord” or “your highness,” usually after the first name.           |
| <b>ХОНАТЛАС</b> Маҳаллий атласнинг энг аъло навларидан бири. Бир томони ялтироқ, гулдор, турли рангли маҳаллий ипак газлама.                                                                                         | <b>KHONATLAS</b> Atlas of the highest quality. A multi-colored shiny local silky cloth which is covered with flowery designs.                                                                                                                                                             |
| <b>ХОНАҚОҲ</b> Масжиднинг намоз ўқиладиган, одатда кенг ва катта хонаси.                                                                                                                                             | <b>KHONAQOH</b> Sufi centre, residence. The largest and wide room for praying in masjid (mosque).                                                                                                                                                                                         |
| <b>ХОМТАЛАШ</b> Бирор жонлиқ сўйиб, гўшт-ёғини текинга худойи сифатида тарқатиш.                                                                                                                                     | <b>KHOMTALASH</b> Giving the slaughtered animals’ meat away to people as alms.                                                                                                                                                                                                            |
| <b>ХОМ ТУГУН</b> Қизни йигитга унаштириш учун биринчи марта                                                                                                                                                          | <b>KHOM TUGUN</b> Things taken to girl’s house first time for the                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                           |                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| олиб бориладиган нарса-совғалар.                                                                                                          | betrothal.                                                                                                             |
| <b>ХУДОЙИ</b> Мархумлар руҳига бағишлаб ёки бирор иллатдан эсон-омон қутулганлиги учун худо йўлига қилинадиган садақа, қурбонлик, зиёфат. | <b>KHUDOYI</b> Sacrifice alms or sacrifices made for the memory of the deceased or for deliverance from an affliction. |
| <b>ХУТБА</b> Жума ва ҳайит кунларида имом хатибнинг суннатдан кейинги (фарздан олдинги) ваъзхонлиги; диний панд-насихат.                  | <b>KHUTBA</b> Sermon given by an Imam after the Friday prayer on Hayit days.                                           |
| <b>ХУФИЯ</b> Бошқаларга билдирилмайдиган, сир тутиладиган; яширин, махфий.                                                                | <b>KHUFIIYA</b> Inner; not spoken out loud (about the zikr).                                                           |
| <b>ХЎРОЗҚАНД</b> Болалар учун хўроз шаклида тайёрланадиган ширинлик, қанд.                                                                | <b>KHO`ROSQAND</b> Sugar candy in the shape of a cock, and hardened on a stick                                         |

## Ч

|                                                                                                     |                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЧАВАНДОЗ</b> От чоптириш, улоқ чопиш, отда ўйнаш санъатини эгаллаган одам.                       | <b>CHAVANDOZ</b> (Horseracer) A sport in which people race on horses, usually to win money for the horses' owners. |
| <b>ЧАВАТИ</b> ёки <b>ЧАПАТИ</b> Юпқа қотирма нон; одатда, мотам маросимларида етти дона пиширилади. | <b>CHAVATS</b> Fried flat breads; seven flat breads are usually fried in the mourning ceremonies.                  |
| <b>ЧАКИЧ</b> Нон юзига гул солиш учун ишлатиладиган мослама.                                        | <b>CHAKICH</b> A kitchen item used to design the bread.                                                            |
| <b>ЧАКМОН</b> Одатда жун матодан тикиладиган эркакча узун қишки тўн.                                | <b>CHAKMON</b> A long woolen winter outer garment of a man                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЧАЛПАК</b> Хамирни юпка ёйиб, ёгда пишириладиган егулик.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>CHALPAK</b> Deep-fried flat cake cooked from rolled out dough.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>ЧАНГ</b> Қутисимон трапеция ёки ёй шаклидаги, сим торлар тортилган, тирнама ёки қўш чўп билан уриб чалинадиган жарангдор чолғу асбоби.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>CHANG</b> A harp like instrument that lays flat. Also resembles the dulcimer played by hitting the strings with a pair of light hammers.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>ЧАРЛАР</b> Никоҳ тўйидан сўнг келин ёки куёв шарафига хар икки қудалар уйида ўтказиладиган биринчи чақириқ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>CHARLAR</b> Ceremonies following a wedding in which the newlyweds are invited to the homes of their in-laws.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>ЧАШМАИ АЮБ</b> Бухородаги қадамжолардан бири. Халқ эътиқодига кўра чашмадаги сув шифобахшлиги билан машҳур. Турли ҳудудлардан келган зиёратчилар, албатта, шу чашма сувидан ичиб, ўзлари билан олиб ҳам кетишади. Афсоналарда айтилишича, илгари бу ерлар чўл зонасидан иборат бўлган. Сув танқислиги кезларида Аллоҳдан илтижо қилиб, сув сўраган халққа Аюб пайғамбар ёрдамга келган. Ҳассасини ерга урган жойидан булоқ суви отилиб чиққан. Ханузгача, сувнинг тозалиги ва шифобахш лигига ишонилади. Зиёратгоҳнинг Аюб номи билан аталиши ҳам шу афсона билан боғлиқ. | <b>CHASHMA AYUB</b> (Spring of Ayub)<br>One of historical places situated in Bukhara. Water of the well is known with its healing power. Tourists who visit this place drink and take water with them. According to the legends, there used to be a desert. People had suffered from the lack of water and had prayed to God to send them some water. In response to these prayers, saint Ayub had appeared and hit the ground with his magic stick. Sudden appearance of a well had astonished the people. It is believed that the water still keeps its clearness and curative power. The name of the place i.e. “Chashmai Ayub” is associated with this legend. |
| <b>ЧАҚАЛОҚ</b> <b>КЎРДИ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>CHAQALOQ KO`RDI</b> Relatives                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Қариндошлар нинг янги туғилган бола; гўдакни кўришга келиши.                                                                                                                                                                | come to see the newly-born baby - to look at the baby.                                                                                                                                     |
| <b>ЧИЛЛА</b> Бола тукқан ёки туғилган дан, қиз турмушга чиққандан, йигит уйлангандан, марҳум кўмилган кундан кейинги қирқ кунлик давр: турмушдаги баъзи ҳодиса-ҳолатларнинг энг оғир, хатарли ёки масъулиятли даври.        | <b>CHILLA</b> The first forty days after some occasions such as the child's birth, wedding party, burial ceremony; the most dangerous or risky periods of some incidents in social life.   |
| <b>ЧИЛЛАГУЗАРОН</b> Янги фарзанд кўрган онанинг чилласи чиққандан сўнг ўз ота-онасиникига ёки бошқа яқинлариникига меҳмонга бориши ва шу муносабат билан ўтказиладиган маросим.                                             | <b>CHILLAGUZARON</b> A ceremony in which a woman visits her parents or relatives forty days after giving birth to a child.                                                                 |
| <b>ЧИМИЛДИҚ</b> Никоҳ тўйининг биринчи кечаси қуёв билан келин нинг бошқалардан холи ўтириши ва тунаши учун уй бурчагига тортилган оқ чодир.                                                                                | <b>CHIMILDIK</b> Curtain in the corner; bed curtain; screening nuptial chamber; a white tent that is set up at the corner of a house for the bride and groom in wedding ceremonies.        |
| <b>ЧИМИЛДИҚ ТУТДИ</b> Балоғат ёшидаги ёш қиз вафот этганда ўтказиладиган удум. Тўрт-беш хотин чимилдиқнинг икки четидан тутишиб, уни аста-секин елпитиб турган ҳолда ҳазин ва мунгли оҳангда секин-секин “Ёр-ёр” айтадилар. | <b>CHIMILDIK TUTDI</b> A Ceremony performed when a young girl dies. Women gather as a circle next to the dead and flap a canvas called “chimildik”, and perform their “motam yor-yorlari”. |
| <b>ЧОЙХОНА</b> Чой ичиб, тамадди                                                                                                                                                                                            | <b>CHOYKHONA</b> A traditional                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| қилиб, хордиқ чиқариладиган жамоат жойи; самовар, самовархона.                                                                                                                                                                                 | teahouse in Central Asia where people drink tea, eat meals and have a rest.                                                                                                                        |
| <b>ЧОДИР</b> Матодан қурилган қапа; палатка.                                                                                                                                                                                                   | <b>CHODIR</b> A small tent.                                                                                                                                                                        |
| <b>ЧОПОН</b> Кийим устидан кийиладиган, ичига пахта солиб қавилган узун миллий кийим; тўн.                                                                                                                                                     | <b>CHOPON</b> Quilted upper coat is the chief article of a man's wardrobe; a long coat-like outer garment.                                                                                         |
| <b>ЧОЧИҚ</b> Тўйларда куёв, янги туғилган ёки хатна қилинаётган бола бошидан сочиладиган ва асосан, болалар талашиб-тортишиб териб оладиган майда пул, ширинлик ва ш.к.; сочқи.                                                                | <b>CHOCHIQ</b> Some money, sweets or something like that which is thrown over a groom on the big day, or a child in circumcising ceremony and picked up, especially, by children.                  |
| <b>ЧУЧВАРА</b> Миллий таом номи. Кичик тўртбурчак шаклида кесилган хамир ичига қийма ва пиёз аралашмаси солиб тугилган, мантидан кўра кичикроқ хамир овқат. 5 минут қайнатилади, шўрва ичига солинади ёки сметана билан дастурхонга тортилади. | <b>CHUCHVARA</b> A national dish. Little dumplings. A pasta cut in small squares and filled with meat and onions. They are boiled for about five minutes and served in a soup, or with sour cream. |
| <b>ЧУЧВАРА ШЎРВА</b> Ичига қийма солиб тугилган чучварали суюқ таом.                                                                                                                                                                           | <b>CHUCHVARA SHO`RVA</b> A soup with small dumplings in it, which are filled with spice and minced meat.                                                                                           |
| <b>ЧЎГИРМА</b> Қўй жунидан тайёрланадиган бош кийими. Чўгирма телпак.                                                                                                                                                                          | <b>CHUGURMA</b> A headgear made from sheep fur. Chugurma Telpak.                                                                                                                                   |

## III

|                                |                                     |
|--------------------------------|-------------------------------------|
| <b>ШАВЛА</b> 1.Гўшт ва гуручли | <b>SHAVLA 1.</b> Rice porridge with |
|--------------------------------|-------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| паловдан суюқроқ таом. Гўшт, сабзи-пиёз ва гуруч солиб пишириладиган бўтқасимон овқат. Сабзи ўрнига қовоқ ҳам солиниши мумкин.<br>2. Нуротада мотам маросимининг қирқинчи куни сабзисиз шавла тайёрланади. | meat is as a liquid form of “palov”. Oil or the tail fat of a sheep, meat cut in small cubes, stripped carrots, and rice are put. Carrots can be replaced with pumpkin.<br>2. Shavla without carrots is prepared on the fortieth day after the burial in Nurota. |
| <b>ШАЖАРА</b> Маълум бир уруғ авлодларининг келиб чиқиши ва ўзаро қариндошлик даражасини изчиллик билан кўрсатувчи рўйхат, тарих; силсила. Ўрта Осиёда ҳар бир эркак киши ёддан билиши лозим.              | <b>SHAJARA</b> History or a list indicating family derivation and the level of their relationship. A genealogical tree of a family, which every male Central Asian must know by heart.                                                                           |
| <b>ШАЙХ</b> Ислом дини тарқалган мамлакатларда, аввало, билимдон кишиларга, сўнгра уламо ва фақиҳларга берилган ном; кейинчалик муқаддас жойларнинг мутасаддилари ҳам шайх деб юритилган.                  | <b>SHAIKH</b> Guide; spiritual leader<br>In Islamic states this title was initially given to well-educated wise people as well as to scholars; later, the authorities of sacred places were also called shaikh.                                                  |
| <b>ШАКАРПАРИ</b> Ёзги қовун турлари дан бири.                                                                                                                                                              | <b>SHAKARPARI</b> Kind of a summer melon.                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>ШАРБАТ</b> 1. Пишиб етилган ҳўл мевалардаги қанд моддаси, ширинлик, шира.<br>2. Мевалардан тайёрланган ширин ичимлик.                                                                                   | <b>SHARBAT</b> (syrup) 1. Sugar, juice or nectar of ripe fruit.<br>2. Drink made of fruits.                                                                                                                                                                      |
| <b>ШАРБАТЧИ</b> Тўй ва катта тантана ларда меҳмонлар учун чой, шарбат ва ш.к. ичимликларни тайёрловчи шахс.                                                                                                | <b>SHARBATCHI</b> A person who prepares tea, sharbat, and other drinks for guests in wedding ceremonies.                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ШАРИАТ</b> Ислом ҳуқуқ тизимида мусулмонларнинг Қуръон асосида ишлаб чиқилган диний, жиной ва фуқаролик қонун ва қоидалари мажмуи. Улар тўрт асосий қоидага: Қуръон, Аллоҳдан Муҳаммад пайғамбарга нозил қилинган хабар; Ҳадис(суннат), Муҳаммад пайғамбар нинг ҳаёти ва амаллари ҳақидаги ҳикоятлар; Ижмо, Ислом уламолари томонидан тан олинган умумий қонунлар; Қиё, ҳуқуқий ҳикоятларга асосланган. Шариат ваҳийга кўра ҳаётнинг шахсий ва оммавий қонун-қоидаларига қатъий амал қилишни назорат қилади.</p> | <p><b>SHARIAT</b> The religious law. The Islamic law practiced in Muslim societies. It is based on four fundamentals: the Koran, the message revealed by Allah to Prophet Muhammad; the Hadith (Sunnat), the recorded story of the life and deeds of Prophet Muhammad; the Ijma, the universal decisions agreed to by Islamic scholars; and the Qiya, or legal precedent. The Shariat imposes a strict regulation of public and private aspects of life according to divine revelation.</p> |
| <p><b>ШАШМАҚОМ</b> Ўзбек ва тожик халқлари мусиқий меросида марказий ўрин тутган Бухорода XVIII асрда ривожланган мақомлар туркуми; Бузрук, Наво, Дугоҳ, Сегоҳ, Рост, Ироқ мақомларидан ташкил топган мумтоз куй ва ашулалар мажмуи.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p><b>SHASHMAQOM</b> A musical heritage of Uzbek and Tadjik people; developed in the eighteenth century in Bukhara based on o`n ikki maqom (twelve maqoms) types. Shashmaqom is made up of Buzruk, Rost, Navo, Dugoh, Segoh, and Iroq (the six maqoms).</p>                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p><b>ШИВИЛҒОНИ</b> Доналари нисбатан майда, уруғсиз қора узум ва шундай мева берадиган ток.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p><b>SHIVILGHONI</b> A type of black, small grapes without seeds, or the grapetree.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>ШИННИ</b> Тут, узум каби мевалар ширасини қайнатиб</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p><b>SHINNI</b> 1.The nectar of the mulberry.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| тайёрланадиган қиём.                                                                                                                 | 2. Syrup made from the nectar of mulberries, grapes.                                                                                                                       |
| <b>ШИРМОЙ(И)</b> Олий навли унга нўхат унидан қўшиб, сут, ёғ ва арпабодиён қайнатилган сув солиб тайёрланган нон.                    | <b>SHIRMOY NON</b> Bread kneaded with the mixture of high quality wheat flour and chickpea flour. Some milk, fat and boiled anise seed water is also added to the mixture. |
| <b>ШИРЧОЙ</b> Мароми билан чой, туз, сариёғ ва мурч солиб қайнатилган сут.                                                           | <b>SHIRCHOY</b> (milk-tea) Milk that is prepared adding tea, salt, butter and pepper.                                                                                      |
| <b>ШОЙИ</b> Ипакдан тўқилган газлама, мато; шоҳи.                                                                                    | <b>SHOYI</b> Cloth, material made of silk.                                                                                                                                 |
| <b>ШОМБАРАК</b> “Шомбарак” атамаси аслида “шом муборак” бўлиб, куёвнинг келини олиб кетиш учун унинг уйига келиши маросимининг номи. | <b>SHOMBARAK</b> An event connected to wedding parties which means “evening welcome”; the name given to the process of taking the bride to the groom’s house.              |
| <b>ШОҲИ МАРДОН АЛИ</b> Ботир, қаҳрамонлар шоҳи, шундай номланган қадамжо ҳам мавжуд.                                                 | <b>SHOHI MARDON ALI</b> King of the heroes, as Mozor is also otherwise called.                                                                                             |
| <b>ШУЛЛА</b> Қайнаб турган сувга хамирдан угра кесиб солинади. Унга таъбга кўра туз, қатик қўшилади. Нўхат солинади.                 | <b>SHULLA</b> A dish prepared with putting noodles in boiling water. Salt and yogurt is added to taste. Chickpea is added too.                                             |

## Э

|                                                                          |                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЭШОН</b> Диндорлар орасида маълум обрў қозонган руҳоний, дин пешвоси. | <b>ISHAN</b> An esteemed religious person; a Sufi teacher or authority. |
| <b>ЭЧКИБОЗ</b> Эчкини турли намоёишлар кўрсатишга ўргатувчи.             | <b>ECHKIBOZ</b> Goat trainer.                                           |

|                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЭТАК ЙИРТИШ</b> Унаштириш, унашиш маросими. Никоҳ тўйидан олдин йигит ва қиз томоннинг розилигини расмийлаштириш, халққа маълум қилиш учун ўтказиладиган маросим. | <b>ETAK YIRTISH</b> A promise between two people to marry each other and the ceremony held in order to make others aware of this event. |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Ю

|                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЮЗ КЎРДИ</b> Никоҳнинг эртаси куни кўрмана билан келин кўриш, шунингдек, янги чақалоқни кўриш (кўрсатиш) маросими. Чақалоқ кўриш маросими ота-она томонидан ташкил этилиб, меҳмонлар таклиф этилади.             | <b>YUZ KO`RDI</b> The day after the wedding relatives come to see the new bride with their presents. This rite is observed when a baby is born as well. The ceremony is organized by parents of the baby and guests are invited. |
| <b>ЮЗ ОЧДИ</b> Никоҳ тўй маросимларида мазкур маросим ўтказилади. “Юз очди” маросимида янги келинчак куёв томон қариндошлари билан танишади. Маросимда аёллар доира жўрлигида келин салом қўшиқларини ижро этишади. | <b>YUZ OCHDI</b> A traditional rite during wedding ceremonies. During this rite the new bride gets acquainted with the relatives of the groom. The rite, organized by women, is well-known for performance of kelin salom songs. |

## Я

|                                                                  |                                                                              |
|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЯКРЎЯ</b> Бир томонига пардоз берилган бир томонлама газлама. | <b>YAKRO'YA</b> One-sided material.                                          |
| <b>ЯКТАК</b> Узун, кўкрак олди очик, эркаклар кўйлаги.           | <b>YAKTAK</b> A thin under dress. A long unpadded men's clothe.              |
| <b>ЯЛЛА</b> Ўзбек халқ оғзаки ижодида кенг тарқалган, мумтоз     | <b>YALLA</b> A widespread folklore song genre, is made up of words that come |

|                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ва замонавий шоирлар шеълари асосида рақс билан ижро этиладиган кўшиқ тури. Ялла якка тарзда ёки икки ва ундан ортиқ ижрочи томонидан доира ва чолғу ансамбли жўрлигида ижро этилади. | from poems by classic and modern poets. Yalla is sung by one, two, or more people with the accompaniment of doira music or a musical ensemble. |
| <b>ЯЛПИЗ</b> Тиббиёт, атторлик ва озиқ-овқат саноатида ишлатиладиган, сербарг хушбўй кўп йиллик ўтсимон ўсимлик.                                                                      | <b>YALPIZ</b> An edible, fragrant, green leafy grass used in medicine, perfume and food industry.                                              |
| <b>ЯНТОҚ</b> Чўлларда ўсадиган, тиканли кўп йиллик бегона ўт.                                                                                                                         | <b>CAMEL'S THORN</b> A multiyear thorny weed (wild plant) which grows in deserts.                                                              |

## Ў

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ЎКИЛ</b> Никоҳ пайтида йигит ёки қиз томонидан кафилликка ўтувчи, вакиллик қилувчи киши; вакил.                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>O`KIL</b> A person from bride's or groom's side who takes the responsibility for the promise; witness.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>ЎЛАН</b> Халқ оғзаки ижоди жанри. Асосан, аёллар томонидан доира жўрлигида ёки доирасиз ижро этилади. Ўзбекларда тўй маросими ва базмларда қизлар бир томон, йигитлар бир томон бўлиб ёки икки киши томонидан диалог шаклида айтилади. Ўланда ўзбек халқининг орзу-умидлари, қайғу ва шодлиги ўз ифодасини топган бўлиб, ишқ-муҳаббат мавзуси асосий ўринни эгаллайди. Ўлан ёр-ёр | <b>O`LAN</b> A genre of people's creation. Mainly it is performed by women with or without doira accompaniment. At Uzbek parties and celebrations, the o`lan is sung by a girls' team on one side and a boys' team on the other side, or it is sung by two people who take sides opposing each so they may perform as though they are having a dialogue. Through the o`lan genre, people express their hopes, dreams, sorrows and joys and the theme of love is at the core of its |

|                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| кўшиқларига яқин бўлиб, айрим ўланларда ҳар бир мисра ёр-ёр радифи билан айтилади. Мазкур кўшиқлар доира ёки дўмбира жўрлигида ижро этилади.                                     | content. The o`lan songs are similar to yor-yor songs since each line of o`lan song is performed with rhyming words and accompanied by doira or dombra-music.                              |
| <b>ЎЛИМЛИК</b> Кимсанинг ўз дафн маросимлари учун олдиндан ажратиб, сақлаб қўйган буюмлари ёки пули.                                                                             | <b>O`LIMLIK</b> Money or goods which are kept for covering the costs of one's funeral rites.                                                                                               |
| <b>ЎРДА</b> Туркий ва мўғул халқларида ҳукмдор, хон қароргоҳи, қалъа.                                                                                                            | <b>O`RDA</b> Horde of Turkic or Mongol Confederation, citadel.                                                                                                                             |
| <b>ЎСМА</b> Узун чўзинчоқ тўқ яшил баргли, икки йиллик ўтсимон ўсимликнинг баргидан сиқиб олиниб, қош ва киприкларга қўйиш (суртиш) учун ишлатиладиган қора-яшил рангли суюқлик. | <b>USMA</b> A biennial green plant whose long dark green leaves are squeezed and the nectar is used to color eyebrows                                                                      |
| <b>ЎТОВ</b> Марказий ва Ўрта Осиё, шунингдек, Жанубий Сибирь кўчманчиларида: енгил материал, кигиз кабилардан конуссимон шаклда ясалган кўчма уй, турар жой.                     | <b>YURTA</b> also boz-ui in Kyrgyz. A traditional felt tent in Kyrgyzstan, Kazakhstan, and Mongolia, which is used for dwelling, especially in the summer and during military expeditions. |
| <b>ЎҒИР</b> Донли маҳсулотларни, зираворларни уриб янчиш, туйиш учун ишлатиладиган, ёғоч ёки металлдан ясалган махсус мустаҳкам идиш.                                            | <b>MORTAR</b> A hard strong bowl made of timber or metal in which substances are crushed into a powder by hitting or rubbing them with a pestle (heavy tool).                              |
| <b>ЎҒИР ДАСТА</b> Маҳсулотларни ўғирга солиб, янчиш учун                                                                                                                         | <b>PESTLE</b> Heavy tool used for crushing substances.                                                                                                                                     |

ишлатиладиган даста.

## Қ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ҚАЗИ</b> Отнинг тўш ва пешноп гўштидан отнинг йўғон ичагига тикиб тайёрланган озиқ-овқат маҳсулоти. Тайёрланиши: қазидан сувга солиб, қайнатилади. Олов пасайтирилиб, қазидан бир неча жойидан тешилади, 2- 2 ½ соат пиширилади, сувдан олиб, совитилади. Қазидан яхна ҳолда паррак қилиб кесилиб дастурхонга тортилади.</p> | <p><b>KAZY</b> also <b>QAZI</b> Homemade sausage with the flesh of a horse. Preparation: Put Kazy in a pot with cold water and bring to boil. Lower the heat and prick the casing of the kazy in several places, cook for 2- 2 ½ hours, drain and cool. Serve Kazy cool, cut into slices with the casing.</p> |
| <p><b>ҚАЛАНДАР</b> Диний ғазаллар ўқиш, мусулмон динини тарғиб қилиб дарбадар кезувчи, таркидунё қилган, гўшанишинликка берилган суфий.</p>                                                                                                                                                                                        | <p><b>QALANDAR</b> Besides being the name of a class of dervishes is also applied to good natured, unconventional people who do not complain or want.</p>                                                                                                                                                     |
| <p><b>ҚАЛАНДАРХОНА</b><br/>Қаландарлар йиғиладиган ва тунайдиغان жой.</p>                                                                                                                                                                                                                                                          | <p><b>QALANDARKHONA</b> Quarters for Dervishes to gather and stay for night.</p>                                                                                                                                                                                                                              |
| <p><b>ҚАЛИН</b> Никоҳ тўйида куёв томондан келин томонга бериладиган, тўланадиган пул, мол ва ҳ.к.</p>                                                                                                                                                                                                                             | <p><b>KALYM</b> A dowry in a form of money or gifts that is expected to be paid by the family of the bridegroom to the family of bride.</p>                                                                                                                                                                   |
| <p><b>ҚАЛПОҚ</b> Юпка наमतдан қилинган бош кийими.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p><b>KALPAK</b> or <b>KALPOQ</b> A felt hat.</p>                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p><b>ҚАМБАР БОТИР</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>KAMBAR BATIR</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>ҚАРТА</b> Ўйин ўйнаганда ишлатиладиган, рақамланган ва тўрт хил белгидан бири билан белгиланган 52 та ўйин варақчалари ва ҳар бир</p>                                                                                                                                                                                        | <p><b>CARDS</b> One of a set of 52 small rectangular pieces of stiff paper each with a number and one of four signs printed on it, used in games.</p>                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| варақчаси.                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>ҚИЗИЛ ГУЛ</b> Қизил рангда очиладиган ҳар қандай гуллар очилган пайтда ўтказиладиган халқ сайили.                                                                                                                                                                | <b>QIZIL GUL</b> A people's outing (sayil) held at the time when any kind of red flowers blossom.                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>ҚИЗИЛГУЛОБИ</b> Қишки қовун.                                                                                                                                                                                                                                     | <b>QIZILGULOBI</b> Winter melon.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>ҚИЗКЎРАР</b> Унашиш олдидан совчи ларнинг қизни кўриш маросими.                                                                                                                                                                                                  | <b>QIZ KO`RAR</b> A ceremony of seeing the girl before betrothal.                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>ҚИЗЛАР БАЗМИ</b> Никоҳ тўйида қиз фақат ўз дугоналари иштирокида ўтказадиган ўйин-кулги кечаси.                                                                                                                                                                  | <b>QIZLAR BAZMI</b> A party which is held during the wedding of the girl with the participation of her friends.                                                                                                                                                                                                    |
| <b>ҚИЗ ОШИ</b> Никоҳ тўйидан бир кун олдин қизнинг уйида дугоналари учун бериладиган зиёфат.                                                                                                                                                                        | <b>QIZ OSHI</b> Feast organized the day before wedding for bride's girlfriends.                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>ҚИМИЗ</b> Бия сутидан махсус идишларда бижғитиш йўли билан тайёрланадиган, енгил кайф берувчи, қозоқ, қорақалпоқ ва қирғизларнинг шифобахш ичимлиги. Сутни бижғитиш ва қимиз тайёрлаш учун махсус чарм халтага солинади ва ёғоч таёқ билан аралаштириб қўйилади. | <b>QYMYZ</b> A sharp acid drink made with mare's milk. The national drink among Kazakhs, Karakalpaks, and Kyrgyzs, prepared from mare's fermented milk. Traditionally, the milk is poured into a special leather bag for fermentation and is then stirred with a special wooden stick to turn the milk into qymyz. |
| <b>ҚИРҚ</b> Киши вафотидан сўнг ўттиз еттинчи ёки ўттиз тўққизинчи куни ўтказиладиган маросим.                                                                                                                                                                      | <b>QIRQ</b> Ceremony which is organized on the thirty seventh or thirty ninth day after the burial.                                                                                                                                                                                                                |
| <b>ҚИШЛОҚ</b> Аҳолиси асосан қишлоқ                                                                                                                                                                                                                                 | <b>QISHLOQ</b> (also kishlak) Village, rural settlement, especially in the                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| хўжалик ишлари билан шуғулла<br>нувчи жой, маскан, ҳудуд.                                                                                            | settled areas, where people form<br>close-knit communities.                                                                                                                             |
| <b>ҚОЗИ</b> Мусулмон давлатларида<br>хукмдор томонидан тайинланиб,<br>шариат асосида суд вазифасини<br>бажа рувчи, судья, шаръий<br>маҳкама раиси.   | <b>QOZI</b> Religious judge. A judge<br>who carries out the functions<br>according to sharia, a chairman of<br>Islamic law court that is appointed<br>by the governor in Muslim states. |
| <b>ҚОЗИ КАЛАН</b> Бош қози, энг<br>юқори даражадаги қози.                                                                                            | <b>QOZI KALON</b> Superior judge.                                                                                                                                                       |
| <b>ҚОЗОН</b> Турли таомлар<br>пишириш, тайёрлаш ёки сув<br>иситиш учун чўяндан қуйиб<br>тайёрланган рўзғор буюми.                                    | <b>QOZON</b> A big pot (usually made<br>of cast iron) used to cook plov and<br>other meals as well as to warm<br>water.                                                                 |
| <b>ҚОН ЧИҚАРМОҚ</b> Жонлиқ<br>сўйиб, худойи қилмоқ.                                                                                                  | <b>QON CHIQARMOQ</b> To kill an<br>animal and give it to people.                                                                                                                        |
| <b>ҚОРА БОТИР</b> Халқ оғзаки<br>ижодидаги машҳур асар “Тоҳир<br>ва Зухра”да севишганлар<br>орасига тушиб, уларни бир-<br>биридан ажратган қаҳрамон. | <b>QORA BOTIR</b> Name of the hero<br>who separated lovers in a famous<br>folk tale “Tohir and Zuhra”.                                                                                  |
| <b>ҚОРА ГУЛОБИ</b> Қишки қовун<br>тури.                                                                                                              | <b>QORAGULOB</b> Winter melon.                                                                                                                                                          |
| <b>ҚОРАҚЎЛ</b> географик жой<br>номи: Ўзбекистоннинг Бухоро<br>вилоятидаги Қорақўл тумани.                                                           | <b>QORAKO`L</b> (KARAKUL)<br>geographic denomination: A place<br>located in Bukhara region.                                                                                             |
| <b>ҚОРА ОШ</b> Гуручсиз мошли<br>мастава мотам маросимларининг<br>еттинчи куни пиширилади.                                                           | <b>QORA OSH</b> Mastava without rice<br>but lentils cooked on the seventh<br>day after the burial in funerals.                                                                          |
| <b>ҚОРА СУЛИ</b> Бошоқдошларга<br>мансуб, ем учун экиладиган<br>ғалла ўсимлиги ва унинг дони,<br>ғалласи.                                            | <b>QORA SULI</b> (Black-haired) has a<br>thin and dark-brown grain<br>produced for its grain and fodder<br>for cattle.                                                                  |
| <b>ҚОҚИН</b> <b>ОШИ</b>                                                                                                                              | <b>QOQIN OSHI</b> Osh is cooked in                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Республикамизнинг кўп жойларида марҳумлар хотира сига бағишлаб, ош дамланади. Бунини “меҳмон оши” деб юритадилар. Маросим иштирокчилари, одатда, уни ирим қилиб емайдилар. Қолган ош томга чиқариб ёйилиб, қушларга едирилган. Бу ритуал таом Хоразмда “қоқин оши” деб номланади.</p> | <p>honor of the deceased in many places of our republic. It is called “mehmon oshi” i.e. “guest’s meal”. Participants do not usually eat the meal because of the superstition. The rest of the meal is spread on the roof of the house for the birds to be eaten. This ritual meal is called “qoqin oshi” in Khorasm.</p> |
| <p><b>ҚУДА</b> Куёв ва келиннинг ота-оналари (бир-бирларига нисбатан). Бошқа хонадон қизини келин қилиб олиб келган ёки ўз қизини бошқа хонадонга узатган кишилар қуда киришади.</p>                                                                                                     | <p><b>QUDA</b> also <b>KUDA</b> Parents of bride and groom become qudas. Connotes giving or taking a girl from another family in marriage.</p>                                                                                                                                                                            |
| <p><b>ҚУДА ЧАҚИРИҚ</b> Никоҳ тўйидан кейин қудалар тарафидан келин ёки куёвнинг оиласи ва қариндош уруғларини чақириб бериладиган зиёфат.</p>                                                                                                                                            | <p><b>QUDA CHAQIRIQ</b> A party or a feast of the first visit of bride’s or groom’s parents and relatives to each others’ homes after the wedding.</p>                                                                                                                                                                    |
| <p><b>ҚУДАЧИЛИК</b> Йигит ва қизни унаштириш маросимидан кейин ҳар иккала оила аъзоларининг қарин дошлик ҳолати, ўзаро қариндошлик муносабати.</p>                                                                                                                                       | <p><b>QUDACHILIK</b> A mutual relationship ties of the two sides after the betrothal ceremony is held.</p>                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>ҚУДА-ҚУДАҒАЙ</b> Эркак ва хотин қуда; эркак ва хотин қудалар; қуда-андалар.</p>                                                                                                                                                                                                    | <p><b>QUDA-QUDAGHAY</b> Parents of the bride and groom.</p>                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p><b>ҚУЛОҚ ТИШЛАШ</b> Болаликдан унашиб қўйиш (қулоқ тишлатиб).</p>                                                                                                                                                                                                                     | <p><b>QULOQ TISHLASH</b> Betrothal of a person from a childhood (biting the ear).</p>                                                                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ҚУЛОҚ ЧЎЗМА</b> 1.Бола туғилгандан кейин бир ҳафта ўтгач, бериладиган зиёфат ва бу зиёфат вақтида кўзи ёриган хотин тишлаб турган иккита нонни олиб қочиш (нонни биринчи бўлиб узиб олган бола қочади, бошқалари уни қувлайди, қочган бола ушланса, “қулоқчўзма”, деб унинг қулоғини чўзадилар.</p> <p>2.Бекинмачоққа ўхшаш болалар ўйини (бу ўйинда бир бола марра пойлайди, қолганлари унга тутқизмасдан маррага етиб келишга ҳаракат қилади, пойлоқчи қайси болани қувиб етиб, ушлаб олса, маррагача унинг қулоғидан чўзиб келади).</p> | <p><b>QULOQ CHO`ZMA</b> 1. A party or a feast which given a week after a child is born. A woman who gave a birth bites two breads; children must take the bread out of her mouth. The child who is able to take runs away whereas others start chasing him. If the child is kept he will be twisted by his ears.</p> <p>2. A kind of a game as “Hide and seek”. A child becomes a guard and defends the finish line or a destination. Other children try to come up this place taking care of not being caught by a guard. If the guard is able to catch any of these children he brings this child to the finish line twisting his ears.</p> |
| <p><b>ҚУМҒОН</b> Чой қайнатиш учун кўпинча мисдан ясаладиган, ичи қалай билан оқартирилган, кўзача шаклидаги дастали ва қопқоқли идиш; катта чойдиш.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>QUMGHON</b> Jug form kettle with handle and cover made of copper, plated with tin is used to make tea; a big kettle.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>ҚУМҒОНЧИ</b> Мисдан ясаладиган, ичи қалай билан оқартирилган, кўзача шаклидаги дастали ва қопқоқли идишда чой қайнатувчи шахс.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>QUMGHONCHI</b> The man who is responsible to make/brew tea in the can or jug form kettle made of copper, plated with tin.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <p><b>ҚУРАЙШ</b> Жузли қалпоқ</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p><b>QURAYSH</b> A little fur cap</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p><b>ҚУРБОН ҲАЙИТИ</b> Араб тилида Ийд ал-Адҳа деб номланади. Иброҳим ўғли</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p><b>QURBON HAYIT</b> also called Eid Al-Adha in Arabic. The Islamic festival celebrated in remembrance</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Исмоилни Аллоҳ йўлига қурбон қилмоқчи бўлганида Аллоҳ Иброҳимнинг садоқатини кўриб, Исмоилнинг ҳаётини сақлаб қолган. Ўша кундан бошлаб кишилар қурбон ҳайитида жонлиқ (қўй, товуқ, хўроз ва ҳ.к.) сўйиб, қурбонлик қилиши одат тусига кирган. | of Ibrahim's near-sacrifice of his son Ismail and God's sparing of Ismail's life in recognition of Ibrahim's faith. Since then people started and accustomed to sacrifice animals (sheep, hen, cock and etc.) on the occasion of Qurbon hayit. |
| <b>ҚУРБОНЛИК</b> Худога яқинлашиш, унинг раҳм-шафқатига эришиш учун худо йўлига жонлиқ сўйиш; шу жонлиқнинг ўзи.                                                                                                                               | <b>QURBONLIK</b> The feast of sacrifice hoping for God's mercy and being close to God; or the animal for being sacrificed.                                                                                                                     |
| <b>ҚЎБИЗ</b> Қисқа дастали, пардасиз, торли мусиқа асбоби (дўмбирага яқин).                                                                                                                                                                    | <b>QO`BIZ</b> 1.An unfretted, stringed musical instrument like a lute.<br>2. A two- or four-stringed wooden instrument played with a bow.                                                                                                      |
| <b>ҚЎШ МАДРАССА</b> Иккита бири-бирига қараб турган мадрасса.                                                                                                                                                                                  | <b>QO`SH MADRASSA</b> Two madrassas facing each other.                                                                                                                                                                                         |
| <b>ҚЎҒИРЧОҚБОЗ</b> Қўғирчоқларни ўйнатиб, томоша кўрсатувчи артист.                                                                                                                                                                            | <b>QO`GHIRCHOQBOZ</b> Puppeteer. An artist who performs with puppets.                                                                                                                                                                          |

## F

|                                                                                                                                       |                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ҒАЗНАЧИ ёки ҲАЗИНАЧИ</b> Ҳукмдор ва бошлиқларнинг хазина сини ва б. моддий бойликларини сақловчи, бошқарувчи шахс; хазина бошлиғи. | <b>GHAZNACHI</b> Treasurer, a person who is responsible for rulers' and leaders' treasure and material wealth; a leader of treasure. |
| <b>ҒАРМА</b> Нўхатли қуюқ атала Бухоронинг Олот ва Қорақўлдан бошқа туманларида мотам                                                 | <b>GCHARMA</b> Thick atala with pea is cooked in other districts of Bukhara besides Olot and Karakul                                 |

|                                                                                                                                            |                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| маросимининг қирқинчи кун<br>пиширилади.                                                                                                   | on the fortieth day of the funeral.                                                                                                       |
| <b>ҒАССОЛ</b> Мурдани ювиб<br>кафанловчи<br>шахс; ювғучи, мурдашўй.                                                                        | <b>GHASSOL</b> Washer of the dead in<br>mourning ceremonies.                                                                              |
| <b>ҒИЖЖАК</b> Сим торли,<br>қоринчасига махсус тери<br>қопланган, камонча билан<br>чалинадиган муסיқа асбоби.                              | <b>GHIDZAK</b> is a stringed<br>instrument covered on one side<br>with a thin piece of leather, played<br>with a bow.                     |
| <b>ҒЎЛИНГОВ</b> Данаги билан<br>қуритилган ўрикни сувда<br>қайнатиб тайёрладиган<br>ичимлик. Наврўз дастурхонига<br>салқинлатиб тортилади. | <b>GHO`LINGOB</b> is made with<br>dried apricots. The apricots are<br>boiled, cooled, filtered and served<br>in the dasturkhon of Navruz. |

Ҳ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ҲАДИС</b> Ислом динида<br>Қуръондан кейинги муқаддас<br>манба, Муҳаммад<br>пайғамбарнинг фаолияти ва<br>кўрсатмалари ҳақида ривоятлар<br>мажмуи. Расулуллоҳ саллаллоҳу<br>алайҳи вассалламнинг турли<br>шароит ларда шариат<br>аҳкомларига оид айтган<br>сўзлари ҳам ҳадисдир.<br>Суннийларда пайғамбарнинг<br>суннатлари 6 та китобда<br>жамланган. Машҳур ҳадис<br>тўпловчи Имом ал Бухорий (870<br>йилда) Бухорода таваллуд<br>топган. Самарқандда дафн<br>этилган. | <b>HADITH</b> Written accounts of<br>what the Prophet Muhammad said<br>and did or of the tacit approval of<br>something said or done in his<br>presence which is in the second<br>place after Koran. The source<br>material for the Sunna of the<br>Prophet, gathered together in the<br>six books of authoritative traditions<br>in Sunni Islam. One of the great<br>Hadith collectors, Imom al Buxoriy<br>(d.870), was born in Bukhara and<br>is buried close to Samarkand. |
| <b>ҲАЖ</b> Макка шаҳрига бориб,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>HAJJ</b> Pilgrimage to Mecca,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>зулҳижжа ойида белгиланган тартиб-қоида ва одатларга амал қилган ҳолда, Каъбани тавоф ва зиёрат этиш. Ислом динидаги беш қонун-қоидаларнинг бири. Имконига қараб, ҳар бир мусулмон ҳаёти давомида ҳеч бўлмаса бир марта ҳаж сафарига бориши лозим.</p>                                                                      | <p>required of all Muslims who are able to go; it is performed in the month of Zu'l-hijja. Once of the five “pillars” of Islam; a requirement for all Muslims once in a lifetime, if they have the opportunity.</p>                                                                    |
| <p><b>ҲАЙИТ</b> 1.Йилда икки марта: рамазон тамом бўлгач уч кун ва қурбон ойида уч кун бўлиб ўтадиган диний байрам.<br/>2.Вафотига йил тўлмаган кишини ҳайит кунлари йўқлаб аза тутиш, эслаш маросими; маърака.</p>                                                                                                            | <p><b>HAYIT</b> 1. A religious feast celebrated twice in a year for three days: on occasion of the end of the Ramadan and the first decade of the Qurbon month.<br/>2.A funeral tradition, where close relatives remember the deceased, who has recently died, on hayit days.</p>      |
| <p><b>ҲАЙИТГУЛ</b> Ҳайит кунини таваллуд топган қизларга шундай исм қўйилади. Ҳайит гули деган маъно англатади.</p>                                                                                                                                                                                                            | <p><b>HAYITGUL</b> means flower of the festival. It is accustomed to name the girls Hayitgul who are born on this day.</p>                                                                                                                                                             |
| <p><b>ҲАЙИТ ВА НАВРЎЗ ЙЎҚЛОВИ</b> Ҳайитдан бир кун олдин-арафа дейилгувчи кунда яқинидан жудо бўлган кишилар қабристонларга ташриф буюриб, бу дунёни тарк этган яқинларининг қабрини зиёрат қиладилар, уларни хотирлайдилар. Бу халқимиз учун анъанавий одат бўлиб, шу жараёнда ижро этилувчи махсус йўқлов қўшиқлари бор.</p> | <p><b>HAYIT AND NAVRUZ YOKLAVI</b> Four-five relatives of the dead, on the evening of the Navruz holidays or a religious holiday called “hayit” among the Uzbeks, pray after visiting the cemetery and also practice some traditional ceremonies in which they perform the yoklav.</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ҲАЛИМ</b> Сувга буғдой ёрмаси ва гўшт (якка қўй гўшти) солиб узок (ҳил-ҳил бўлиб кетгунча) қайнатиб пишириладиган қуюқ овқат. Ўғирда янчилган буғдой пўстлоғи ажралиши учун сувда чайиб олинади ва иссиқ сувда 5-6 соат ботириб қўйилади. Бўлақларга бўлинган гўшт ёғда қовурилади. Сувга ботириб қўйилган буғдой ва сув қўшилади. Паст оловда доимий аралаштириб, 1,5 соат пиширилади. Таъбга кўра туз қўшилади. Мурч ва долчин сепилиб, дастурхонга тортилади.</p>               | <p><b>HALIM</b> Wheat porridge cooked only with mutton, whereas Halisa is cooked both with beef and mutton. Wheat crushed with mortar and pestle is rinsed in water to separate husks and sifted and soaked in hot water 5-6 hours. Meat is cut into 50-60g pieces and seared in hot oil. Soaked wheat and water is added. Cooked constantly stirring, on low heat 1 and 1/2 hours. Salt is added. Seasoned with ground black pepper and cinnamon before serving.</p>                                                                                                                     |
| <p><b>ҲАЛИСА</b> 1. Ерга қўмилган катта қозонда буғдой, сут ёки сув ва бутун қўй солиб пиширилади. Таом қозонда узок муддат (тахминан 16 соатча) пиширилгунча, гўшт, нўхат, сабзи, пиёз ва ёғ солинган шўрва тайёрланади. Қўй гўшти ва буғдой узок муддат пишгунча, қўйнинг суяклари ҳам деярли эриб таомга аралашиб кетади. Ҳосил бўлган қуюқ таом устига шўрва солиб дастурхонга тортилади;<br/>2. Хоразмда фақат қўй гўшtidан тайёрланадиган махсус таом. Бухорода тайёрланадиган</p> | <p><b>HALISA</b> 1. First wheat, milk or water, and a whole sheep are cooked together in a heavy pot, which is buried underground. A fire is built around it and it cooks for about 16 hours. While this is cooking, a soup is prepared with meat, beans, carrots, onions, and fat. When the wheat and mutton are cooked, the bones of the sheep will have dissolved. It will have the texture of a heavy paste, and is served with the soup;<br/>2. A special meal and just mutton used in cooking in Khorazm. In the process of preparing Bukharan meal with the same name not only</p> |

|                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| мазкур таомда Хоразмдан фарқли ўлароқ, қўй ҳам мол гўшти ҳам солинади.                                                                                                                        | mutton but also beef can be used.                                                                                                                                                                           |
| <b>ҲАЛОЛ</b> Шариат ҳукмига мувофиқ еса, ичса, фойдаланса бўладиган; ҳаром эмас.                                                                                                              | <b>HALOL</b> Permitted to eat, drink and use according to Islamic law.                                                                                                                                      |
| <b>ҲАРАМ</b> Ҳовлининг аёллар учун ажратиб қўйилган қисми, ичкари (асосан, олий, юқори мансабдорлар хонадонларида).                                                                           | <b>HARAM</b> The rooms set apart for the women (especially, in the houses of high officials).                                                                                                               |
| <b>ҲАРОМ</b> Шариат ҳукмига мувофиқ ейиш, ичишга, фойдаланишга ярамайдиган, ҳалол эмас.                                                                                                       | <b>HAROM</b> (Makruh) Forbidden to eat, drink and use according to Islamic law.                                                                                                                             |
| <b>ҲАСАЙНИ</b> Узумнинг ғужуми (донаси) хусайниникидан тўлароқ бир тури.                                                                                                                      | <b>HASAYNI</b> A type of Husayni grapes a bunch of which is huddled.                                                                                                                                        |
| <b>ҲАССАКАШ</b> 1. Аза ёки тўйда эшик олдида туриб, келувчиларни кутиб олувчи ва кузатиб қолувчи киши.<br>2. Тобутни қабрга элтишда олдинда ҳасса тутиб борувчи киши.                         | <b>HASSAKASH</b> 1. A person who at the door meets and sees off the people, who come to mourning or wedding ceremony<br>2. A person who takes a stick and leads the crowd who carry a bier to the cemetery. |
| <b>ҲАФТСАЛОМ</b> Махсус еб бўладиган бўёқ билан араб ёзувида ёзилган етти салом. Гулоб, ғўлингоб тўлдирилган катта косалар ичига солиб қўйилади ва ҳар бир меҳмон ундан албатта, ичиши лозим. | <b>HAFTSALOM</b> Seven greetings. Messages are written in Arabic using a special color of ink, which is edible. They are put in a bowl, which is full of gulob, g`ulingob and each guest will take a sip.   |
| <b>ҲАФТСИН</b> Наврўз дастурхонига тортиладиган етти                                                                                                                                          | <b>HAFTSIN</b> means seven different foods served on the dasturkhon of                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                   |                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| хилдаги турли таомлар.                                                                                                            | Navruz.                                                                                                                                                |
| <b>ҲАШАР</b> Бирор ишни бажаришда кўпчиликнинг ихтиёрий, беғараз иштироки, ихтиёрий кўмаги.                                       | <b>HASHAR</b> The calling of people to help for the holiday, or for individual needs.                                                                  |
| <b>ҲИЖОБ</b> Юзга тутиладиган парда, тўсиқ. Шунингдек, аёллар сочлари, оёқ-қўллари, юзларини яшириш мақсадида киядиган кийим.     | <b>HIJAB</b> A headscarf worn by Muslim women; the term also refers to a veil dressing that covers woman's hair, arms, and feet.                       |
| <b>ҲОКИМИЯТ</b> Давлатни бошқармаси ва унинг органлари; ҳукумат.                                                                  | <b>HOKIMIAT</b> Administrative govern ment authorities.                                                                                                |
| <b>ҲОЛВА</b> Ун, шакар ва ёғдан, баъзан кунжут, мағиз кўшиб тайёрланган ширинлик, қандолат. Турли хил рангланиши ҳам мумкин.      | <b>HOLVA</b> 1.A sweet dish made from flour, sugar, and oil; may be colored red and added sesame or rasins;<br>2. A confection of nuts, oil and honey. |
| <b>ҲОЛВАЙТАР</b> Доғ қилинган ёққа ун солиб, сал қизаргунча қовуриб, устидан шакар эритилган сув қуйиб тайёрланадиган ширин таом. | <b>HOLVAITAR</b> Sweet pudding made from oil or fat mixed with flour, water, and sugar.                                                                |
| <b>ҲУСАЙНИ</b> Узумнинг ҳасайнидан кўра нозикроқ, чўзинчоқроқ ўртапишар хўраки бир тури; шундай ҳосил берувчи ток.                | <b>HUSEINI</b> Type of grapes with oblong seeds and a thin skin, very sweet, and kept throughout the winter.                                           |

**РАЪНО КАСИМОВА  
АКМАЛ ЗИЁДУЛЛАЕВ**

**ЭТНОГРАФИЗМЛАРНИНГ ЎЗБЕКЧА-ИНГЛИЗЧА  
ИЗОҲЛИ ЛУҒАТИ  
UZBEK-ENGLISH EXPLANATORY DICTIONARY OF  
ETHNOGRAPHISMS**

Muharrir: Said Murod

Texnik muharrir: Abdurahmonov S.

Sahifalovchi: Amonova Sh.

“Muharrir nashriyoti”

Litsenziya: AI №309. 2017-yil 22-iyunda berilgan.

2018-yilning 4-dekabirda terishga berildi. 2018-yilning 10-dekabr sanasida bosishga ruxsat etildi. Bichimi 60x84 1/16. Hajmi 6.25 shartli bosma toboq.

5.8 hisob-nashriyot bosma tobogʻi. Ofset qogʻoziga ofset usulida chop etildi. Adadi 100 nusxa. 165-sonli buyurtma.

**«Standart Poligraf»** x/k bosmaxonasida chop etildi  
Buxoro shahri, Navoiy shohkoʻchasi 6-uy.